ΤΕΥΧΟΣ 27. ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ, ΤΗ 1 ΜΑΡΤΙΟΥ 1875. ΕΤΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.

ΠΡΟΣ ΔΙΑΔΟΣΙΝ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ ΑΝΕΞΑΙΡΕΤΩΣ ΔΩΡΕΑΝ ΕΙΣ ΠΑΝΤΑ ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΔΙΑ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ. ΔΙΔΕΤΑΙ ΔΕ ΔΩΡΕΑΝ ΕΙΣ ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΩΝ ΠΟΛΕΩΝ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ, ΕΝ Α'Σ ΥΠΑΡΧΟΥΣΙ ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ ΔΕΚΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ.

ΦΕΡΔΙΝΑΝΔΟΣ ΛΕΣΣΕΨ. (ΙΔΕ ΣΕΛ. 71.)

Η ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΓΑΛΛΙΚΗ ΣΧΟΛΗ[1].

Ε'.

Εἶπον τινὲς ὅτι ἡ ἐν Ἀθήναις Γαλλικὴ Σχολὴ εἶναι ἁπλῶς ἐνδελεχής τις ἐπιστημονικὴ ἀποστολή. Ἡ λέξις ἀποστολὴ φαίνεται κατάλληλος ἐν πρώτοις τοῖς ἀναμιμνησκομένοις ὅτι ἐπὶ δεκαπέντε ὅλα ἔτη οἱ μαθηταὶ τῆς Γαλλικῆς ἐν Ἀθήναις Σχολῆς διέδραμον ἐξετάζοντες τὴν Ἑλλάδα, τὰς ἑλληνικὰς νήσους, καὶ καθόλου πᾶσαν τὴν ἤπειρον, ἀπὸ τῆς μεσημβρινῆς ἄκρας τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου μέχρι τῶν ὑπὸ τὴν Τουρκίαν ἔτι βορείων ἐπαρχιῶν, μὴ λογιζομένων τῶν κατὰ τὴν Αἴγυπτον καὶ τὰς ἀκτὰς τῆς μικρᾶς Ἀσίας ἐκδρομῶν αὐτῶν. Διὸ οὐδὲν ἄπορον ἄν, ἐκ τῶν τριάκοντα προβλημάτων, ὧν ἡ Ἀκαδημία τῶν ἐπιγραφῶν προὔτεινε τὴν λύσιν, ἀπὸ τοῦ 1851, τὰ πλεῖστα ἐλύθησαν ἢ τοὐλάχιστον διευκρινήθησαν σπουδασθέντα ἐπιμελέστατα κατὰ τὰς ἐκδρομὰς ταύτας.

Ἐπειδὴ πολλοὶ τῶν μαθητῶν τῆς σχολῆς ταύτης περιῆλθον τὴν ἑλληνικὴν γῆν ἔχοντες διὰ χειρὸς τὸν Παυσανίαν, καὶ, νῦν μὲν ἐξετάζοντες ὁλοκλήρους ἐπαρχίας, νῦν δὲ περιοριζόμενοι εἰς μίαν μόνον πόλιν, παραβάλλοντες δὲ τὰς ἰδέας τῶν ἀπὸ ἑξήκοντα ἐτῶν περιελθόντων τὴν Ἑλλάδα ἐπιστημόνων ἀνδρῶν, τοῦ Γέλλ, τοῦ Κλοκίου, τοῦ Ὀλρὶχ, τοῦ Φορσχάμμερ τοῦ Λίκε, τοῦ Ρός, τοῦ Ὀττφριὲδ Μύλλερ, τοῦ Κουρτίου καὶ ἄλλων, ἐπεβεβαίωσαν ἢ ἀνέτρεψαν τὰς γνώμας αὐτῶν, προτείνοντες ἑτέρας πολλῶν δυσκόλων ζητημάτων πιθανωτέρας λύσεις, ἐπιλαμβανόμενοι παντοίων θεμάτων, θρησκευτικῶν, ἱστορικῶν, γεωγραφικῶν καὶ ἀρχαιολογικῶν, ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων μέχρι τῶν βυζαντινῶν χρόνων.

Ἀλλ' ἀτυχῶς ἡ μεγάλη αὕτη περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν καὶ γεωγραφίαν σπουδὴ ἐπήνεγκε τὴν ἀμέλειαν τῆς φιλολογίας καὶ τῆς σπουδῆς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης.

Τοῦτο συναισθανομένη ἐσχάτως ἡ ἐφορία τῆς Σχολῆς, ἀπῄτησε παρὰ τῶν μαθητῶν αὐτῆς ἵνα συλλέγωσι τὰς ἐν ταῖς διαλέκτοις τῆς Ἑλλάδος ἐν χρήσει λέξεις τῶν τεχνῶν καὶ τῆς βιομηχανίας, καὶ συγκρίνωσιν αὐτὰς πρὸς τὰς ὁμοιοσήμους λέξεις τοῦ παλαιοῦ γραμματικοῦ Πολυδεύκους.

Τὸ δ' ἑπόμενον ἔτος προὔτεινεν εἰς σπουδὴν τὰς διαφορὰς τῆς προφορᾶς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης κατὰ τὰς διαφόρους ἐπαρχίας καὶ νήσους τῆς Ἑλλάδος, τὰς σχέσεις τῆς προφορᾶς ταύτης πρὸς τὴν τῶν ἀρχαίων διαλέκτων, καὶ τὰς ἀλλοιώσεις, ἃς ἐπήνεγκον αἱ μεταβολαὶ αὗται εἰς τὴν καθομιλουμένην. Καὶ ὅπερ σπουδαιότατον ἡ ἐφορία ἐζήτησεν ἵνα οἱ μαθηταὶ προτείνωσι τίνι τρόπῳ ἠδύνατο νὰ παύσῃ ἡ περὶ τῆς προφορᾶς τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης διαφωνία τῶν Σχολῶν τῆς Δύσεως πρὸς τοὺς νεωτέρους Ἕλληνας.

ΣΤ'.

Ὑπεδείξαμεν ἀνωτέρω τὰς εὐτυχεῖς ἀρχὰς μαθητῶν τινων τοῦ ἐν Ἀθήναις νέου τούτου γαλλικοῦ πανεπιστημίου. Ταύταις προσθετέον τὰς ἐρεύνας ἑνὸς τῶν Βουρνούφ, (ὧν τὸ ὄνομα εἶναι οὕτω πασίγνωστον,) ἐρεύνας πλήρεις ἰκμάδος ἐπιστημονικῆς καὶ φιλοκαλίας, περὶ τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, περὶ τῆ, τοπογραφίας τῶν Ἀθηνῶν, περὶ τῆς λίμνης Κωπαΐδος· τὸ « Περὶ τῶν δήμων τῆς Ἀττικῆς » σύγγραμμα τοῦ Κ. Henriot· τὰς « Ἐρεύνας περὶ ἱστορικῶν καὶ καλλιτεχνικῶν χαρακτήρων τῶν μνημείων τῆς Ἑλλάδος » ὑπὸ τοῦ Καρόλου Lévêque, ὅστις ἐστεφανώθη ἤδη ὑπὸ τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας διὰ τὸ « Περὶ τῆς ἐπιστήμης τοῦ ὡραίου » ἀξιόλογον αὐτοῦ σύγγραμμα, ὅπερ πάντες οἱ τεχνῖται καὶ μάλιστα πάντων οἱ ἡμέτεροι ἔπρεπε νὰ ἔχωσι πάντοτε διὰ χειρῶν.

Ζ'.

Τὸ τέταρτον ἔτος τῆς ἐν Ἀθήναις Γαλλικῆς Σχολῆς διαφέρει τῶν τριῶν πρώτων ἕνεκα τῆς σπουδαίας ἐπιχειρήσεως τριῶν μελῶν τῆς Σχολῆς, τῶν Κ. Κ. Βερτρὰνδ, Μεζιὲρς καὶ Beulé, οἵτινες περιέρχονται καὶ σπουδάζουσι τὰ κυριώτατα μέρη τῆς Πελοποννήσου. Ἡ σπουδὴ τῆς Ἀργολίδος καὶ τῶν ἀρχαίων Πελασγικῶν τειχῶν ἐν Ἄργει, ἐν Μυκήναις, ἐν Τίρυνθι· ἡ περιγραφὴ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Ἀσκληπιοῦ ἐν Ἐπιδαύρῳ, τοῦτο ἐν ὀλίγοις εἶναι τὸ ἔργον τοῦ Κ. Βερτράνδ. Ὁ δὲ Κ. Μεζιὲρς, οὗτινος αἱ ἔρευναι μηνύουσι πνεῦμα κριτικὸν, περιηγητὴν πεπαιδευμένον, δυνάμενον ἵνα λύῃ ἐπιτοπίως τὰ ἐν [τῷ, σπουδαστηρίῳ ἀναφυόμενα ζητήματα, περιέγραψε τὴν Λακωνίαν καὶ τὴν Μεσσηνίαν. Διαγράφων τὴν περιοδείαν αὐτοῦ κατὰ τὴν Ἀρκαδίαν τὴν Τριφυλίαν, τὴν Ἦλιδα, τὴν Ἀχαΐαν καὶ κατὰ τὰς ἀκτὰς τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, ἐξηγούμενος καὶ ἑρμηνεύων τὰς ἐπιγραφὰς, ἐρευνῶν τὰ κατὰ τὰς σχολὰς τῶν γλυπτῶν καὶ ζωγράφων τῆς Σικυῶνος καὶ τῆς Κορίνθου, ὁ Beulé παρέσχε τὸ πρῶτον δεῖγμα τῆς ἀρχαιολογικῆς αὐτοῦ εὐφυΐας, ἥτις διετρανώθη λαμπροτάτη μετ' οὐ πολὺ ἐν τῷ περὶ « τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν » κλασικῷ αὐτοῦ συγγράμματι.

Τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ Beulé δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς σοφὴ ἀπάντησις εἰς τὸ ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας τῶν Ἐπιγραφῶν τεθὲν ἐν ἔτει 1852 ζήτημα, τὸ ζητοῦν « Περιγραφὴν ἐντελῆ καὶ ἐμβριθῆ τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν, ὡς ἔχει νῦν, καὶ σύγκρισιν τῶν περὶ αὐτῆς νεωτέρων πραγματειῶν πρὸς τὰς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων καταλειφθείσας ἡμῖν περὶ αὐτῆς μαρτυρίας. » Θέλων δὲ ἵνα καταστήσῃ τὴν μελέτην ταύτην ὡς μάλιστα ἐντελῆ ἐπελάβετο καὶ τοῦ ζητήματος τῆς ἀρχαίας εἰσόδου τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀλλὰ στοχαζόμενοι τῆς συμμετρίας τοῦ παρόντος ἄρθρου, δὲν δυνάμεθα νὰ ἱστορήσωμεν ἐνταῦθα τὰ κατὰ τὰς περιφήμους ἐκείνας ἀνασκαφὰς, καθ' ἃς μετὰ πολλὰς ἐπιπόνους καὶ μακρὰς ἐρεύνας, ὁ ἀκάματος οὗτος ἀρχαιοδίφης ἀνεκάλυψε τέλος τὴν ἀπὸ πολλῶν αἰώνων κατακεχωσμένην εἴσοδον τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀρκείτω μόνον ἵνα εἴπωμεν ὅτι ἡ ἀπροσδόκητος ἐκείνη ἀνακάλυψις ἐπεσκίασε πρὸς καιρὸν τὸ ὑπὸ τοῦ Beulé ἱδρυθὲν φιλολογικὸν τοῦτο μνημεῖον, ὅπερ ὀνομάζεται « ἡ Ἀκρόπολις τῶν Ἀθηνῶν, » ἐν ᾧ περιέλαβεν ἅπαντα τὰ ὑπ' αὐτοῦ πρὸς τὴν Ἀκαδημίαν ἀποσταλέντα ὑπομνήματα, καὶ ὅπερ μενεῖ κάλλιστος καὶ ἐντελέστατος κατάλογος τῶν θησαυρῶν, ὅσους περιεῖχε ποτὲ ἡ βασίλισσα τῶν ἀκροπόλεων· κατάλογος γεγραμμένος ὑπὸ σοφοῦ καὶ τεχνίτου, ἐνθουσιῶντος εἴτερ τις καὶ ἄλλος ὑπὲρ τῆς ἑλληνικῆς τέχνης, καὶ ἀγαπῶντος καὶ θαυμάζοντος τὸν Φειδίαν, ὡς τὸν μέγιστον τῶν τεχνιτῶν.

Κατὰ τὸ διάστημα τῶν δέκα ἐτῶν (1852-62), ἅτινα παρῆλθον μετὰ τὰς ἀνασκαφὰς τοῦ Beulé, ἡ Σχολὴ φαίνεται διπλασιάζουσα τὴν ἐπιστημονικὴν αὐτῆς ὁρμήν. Καὶ ὁ μὲν Κ. Girard ἔγραψεν ὡραῖόν τι πόνημα περὶ τῆς γεωγραφίας, τῆς ἱστορίας καὶ τῶν ἀρχαιοτήτων τῆς Εὐβοίας. Οἱ Κ. Κ. Bénoît, Lacroix, Gandar διέδραμον ἐξετάζοντες τὰς νήσους τοῦ ἀρχιπελάγους καὶ τὰς Ἰονίους νήσους· οἱ δὲ Κ. Κ. Victor Guérin, Bontan, Fustel de Coulanges, Perrot, Dugit, καὶ Thénon σπουδάζοντες τὴν Ῥόδον, τὴν Λέσβον, τὴν Χῖον, τὴν Θάσον, τὴν Νάξον καὶ τὴν Κρήτην, καὶ ἔγραψαν ἕκαστος λαμπρὰς περὶ τῶν ὡραιοτάτων ἑλληνικῶν τούτων νήσων μονογραφίας. Ὁ δὲ Κ. Coulonche ἐσπούδασε τὰ κατὰ τὴν Ἀρκαδίαν· ὁ δὲ κύριος Mézières, ἀφοῦ παρῆλθε τὰς ὄχθας τοῦ Πηνειοῦ, καὶ ἐπλανήθη ἐν τοῖς συνηρεφέσι δρυμῶσι τῆς κοιλάδος τῶν Τεμπῶν, ἀνέβη εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ Πηλείου καὶ τῆς Ὄσσης.

Δὲν δυνάμεθα νὰ παραδράμωμεν ἐνταῦθα τὸ ἀξιόλογον περὶ τῆς Ἀκαρνανίας σύγγραμμα τοῦ Κ. Heuzey, ὅ τις πρῶτος ὑπέδειξεν ἡμῖν τὴν ὁμοιότητα τοῦ βίου τῶν νῦν Ἀκαρνάνων πρὸς τὸν τῶν παλαιῶν, καὶ περιέγραψεν ἀκριβέστατα τὰ ἐν τοῖς δρυμῶσι τῆς Ἀκαρνανίας περισωθέντα πολλὰ πολλῶν ἀκαρνανικῶν πόλεων τείχη καὶ πύλας καὶ ἀκροπόλεις· οὐδὲ τὴν τολμηρὰν ἐκδρομὴν τοῦ Κ. Gauthier de Claubry εἰς τοὺς μᾶλλον ἀπροσίτους τῆς Ἠπείρου τόπους, εἰς τὴν Θεσπρωτίαν καὶ τὴν λίμνην τῶν Ἰωαννίνων, παρ' ᾗ νομίζεται ὅτι ἦτο τὸ ἱερὸν τῆς Δωδώνης, τὸ θρησκευτικὸν κέντρον τῶν Πελασγῶν τῆς βορείας Ἑλλάδος, καὶ ἐν ᾗ ἤνθησε κατά τινα ἀρχαιοτάτην ἐποχὴν ἰσχυρός τις κλάδος τῆς θρησκείας τῶν Ἄρυας. Οὐδὲ νὰ παραλίπωμεν δυνάμεθα τὸ περὶ τῆς Αἰτωλίας ὑπόμνημα τοῦ Κ. Bazin, ἐν ᾧ, διορίζων τὴν τοποθεσίαν πολλῶν ἀρχαίων πόλεων, καὶ ἀφορίζων τὰ ὅρια πολλῶν νομῶν, συμπληροῖ τὸ σύνολον τοῦτο τῶν περὶ τῆς γεωγραφίας τῆς βορειοδυτικῆς Ἑλλάδος ἐρευνῶν, αἵτινες εἶναι καθόλου νέαι, καλῶς λελογισμέναι καὶ ἐκτεθειμέναι, καὶ τοσούτῳ ἀξιόλογοι, ὅσῳ μᾶλλον διατρίβουσι περὶ τὰς ὑπὸ τῶν περιηγητῶν ἥκιστα πεπατημένας χώρας.

Μὴ λησμονῶμεν δὲ καὶ τὰ οὐδὲν ἧττον ἀξιόλογα ἔργα τῶν Κ. Κ. Tehardier, Hinstin καὶ Deville, ὧν ὁ μὲν πρῶτος ἠρεύνησε τὰς βιβλιοθήκας τῆς Πάτμου, τοῦ Ἄθωνος καὶ τῆς Ἱερουσαλὴμ, ὁ δὲ δεύτερος ἔγραψε πραγματείαν περὶ τῶν ὀχυρωμάτων τῆς Ἀττικῆς, ὁ δὲ τρίτος ἐπεχείρησεν ἐκδρομὴν πέραν τοῦ ποταμοῦ Ἀξιοῦ (ποταμοῦ τῆς Μακεδονίας, ὅστις πηγάζων ἐκ τοῦ ἐν Ἰλλυρίᾳ ὄρους Σκάρδου, ἐκβάλλει εἰς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον), καὶ κατὰ τὴν παραθαλασσίαν Θρᾴκην· μηδὲ τὸ ἀξιόλογον πόνημα τοῦ Κ. Ciebart, ὅστις, ἀποκρινόμενος εἰς τὸ ὑπὸ τῆς Ἀκαδημίας προταθὲν πρόβλημα, ἔπεμψεν ὑπόμνημα σπουδαιότατον περὶ τοῦ Πολυκλείτου, τοῦ ῥυθμοῦ καὶ τοῦ ἐργαστηρίου αὐτοῦ, γραφὲν ἐν τῷ μέσῳ τῶν λειψάνων τῆς γλυπτικῆς, ἅτινα περιεσώθησαν μέχρι τοῦδε ἐν τῇ Ἀργολίδι.

Δὲν δυνάμεθα δὲ ἵν' ἀποσιωπήσωμεν καὶ δύο ἕτερα ἔντιμα τῆς Σχολῆς ὀνόματα, τὸ τοῦ Κ. Foucart καὶ Wescher. Ποδηγετούμενος ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων καὶ ἐρευνῶν τὰ κατὰ τοὺς Δελφοὺς καὶ τὴν περιοικίαν, περιγράφων τὰ ἤδη ἀτελῶς περιγραφέντα περίπυστα ταῦτα ἐρείπια, διηγούμενος τὴν ἱστορίαν τῆς μεγίστης θρησκευτικῆς ἑστίας τῶν ἐθνικῶν, ὁ Κ. Φουκὰρτ ἀνεδείχθη ἄξιος ἵνα ἐκλεχθῇ μέλος τῆς Γαλλικῆς Ἀκαδημίας. Ἀλλὰ, μὴ ἀρκεσθεὶς εἰς ταῦτα, ἐξηκολούθησεν ἐνδόξως καὶ το ἔργον τοῦ Ottfried Müller.

Ὡς γνωστὸν ὁ δεινὸς οὗτος ἀρχαιολόγος τῆς Γοττίγγης ἀνεκάλυψεν ἐν ἔτει 1840 τὸ τεῖχος, ὅπερ ἀπετέλει τὴν ὑπόστασιν τοῦ μεσημβρινοῦ τοίχου τοῦ ἐν Δελφοῖς ναοῦ ἐπὶ μῆκος δέκα σχεδὸν μέτρων. Ἀλλ' ἀποκαρτερήσας ἀφῆκε τὸ ἔργον ἀνεκτέλεστον. Ὁ Κ. Φουκὰρτ ἀνέλαβε τὰς ἐργασίας ἐκείνου, καὶ ἐξέχωσε περὶ τεσσαράκοντα ἕτερα μέτρα τῆς βάσεως ταύτης, ἧς τινος οἱ μέγιστοι λίθοι ἐφύλαξαν ἀπὸ δύο χιλιάδων καὶ ἐπέκεινα ἐτῶν τετρακοσίας τεσσαράκοντα ἐπιγραφὰς, — μὴ λογιζομένων ἐνταῦθα τεσσαράκοντα ἄλλων ἐπιγραφῶν ἐγκεχαραγμένων εἴτε ἐπὶ λίθων, ἀφαιρεθέντων τοῦ τοίχου, εἴτε εὑρισκομένων ἐπί τινος ἡμικυκλοειδοῦς μνημείου (οὗτινος τὰ λείψανα εὑρέθησαν ἐν ταῖς ἀνασκαφαῖς παρὰ τοὺς πρόποδας κατωτέρου τινὸς ἀνδήρου), εἴτε ἐν τῷ χωρίῳ Καστρὶ, εἴτε ἐν τῇ χαράδρᾳ τῆς Κασταλίας. Αἱ τετρακόσιαι τεσσαράκοντα αὗται ἐπιγραφαὶ εἶναι δύο εἰδῶν· ἤτοι Γραφαὶ τῆς πόλεως τῶν Δελφῶν (δώδεκα), καὶ Γραφαὶ ἀπελευθερώσεως δούλων (τετρακόσιαι δύο). Ἡ ἀνακάλυψις αὕτη εἶναι ἐκ τῶν σπουδαιοτάτων ἐπιγραφικῶν ἀνακαλύψεων τοῦ αἰῶνος[1]. Ὁ Κ. Wescher συμμετέσχε τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν, ἑρμηνεύων καὶ ἀντιγράφων τὰ νέα ταῦτα μνημεῖα μετὰ τοῦ πάθους καὶ τῆς ἀγχινοίας, μεθ' ἧς ἡρμήνευσε καὶ τὰς κατὰ τὴν μικρὰν Ἀσίαν, τὸ ἑλληνικὸν Ἀρχιπέλαγος καὶ τὴν Κρήτην ὑπ' αὐτοῦ συλλεχθείσας ἑλληνικὰς ἐπιγραφὰς, αἵτινες ἀνέδειξαν αὐτὸν ἕνα τῶν δοκιμωτάτων ἑρμηνευτῶν τῆς ἀρχαίας ἐπιγραφικῆς. Μὴ παραλίπωμεν δὲ καὶ τὸ « Περὶ τῆς ἱστορίας τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης » πόνημα αὐτοῦ, ὅπερ μεγάλως συνετέλεσεν εἰς τὴν σπουδὴν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων ἐν Γαλλίᾳ, καὶ ἐπανήγαγε τὴν γαλλικὴν ἀποικίαν ἐπὶ τὴν φιλολογίαν, ἣν αὕτη παρημέλησε πρὸς καιρὸν ἕνεκα τῆς ἀρχαιολογίας[2].

---

[1] Συνέχεια ἀπὸ σελ. 30.

[1] Ἰδ. Inscriptions recuellies a Delphes et publiés pour la première fois sous les auspices de M. Bouland, ministre de l'instruction publique, par C. Wescher et P. Foucart. Paris, Didot, 1863. Εἷς τόμος εἰς ὄγδοον.

[2] Ἰδοὺ ἐν συνόψει ὁ κατάλογος τῶν ἀξιολογωτέρων ἔργων τῆς Γαλλικῆς Σχολῆς μέχρι τοῦ ἔτους 1863. Ἐν τῷ προσεχεῖ ἄρθρῳ προτιθέμεθα ἵνα δῶμεν ἔλεγχον τῶν ἔργων αὐτῆς ἀπὸ τοῦ 1863 μέχρι σήμερον.

About. Mémoire sur l'île d'Egine, Archives des missions scientifiques et littéraires, t. III, p. 481. — Barbier (Édouard). Saint Christodule et la réforme des couvents grecs au onzième siècle. Hachette, 1863. Benoit (Charles) Fragment d'un voyage, en 1847, dans l'Archipel grec; Archives, t. I, p. 609; ibid., t. II, p. 386. — Bertrand. Fragment d'un voyage dans le Péloponèse en 1850; ibid., t. III, p. 289. Essai sur les dieux protecteurs des héros grecs et troyens dans l'Iliade; Rennes, 1858. Études de mythologie et d'archéologie grecques d'Athènes à Argos; Rennes, 1858. — Beulé. Mémoire sur trois inscriptions d'Olympie; Archives, t. II, p. 559. 1er et 2e rapport sur l'Acropole; ibid., t. III, p. 289 et 297. Les Monnaies d'Athènes; Paris, Rollin, 1858, 1 vol. in-4. Les Monnaies d'Athènes; Paris, Rollin, 1858, 1 vol. in-4. Les Monnaies d'or d'Athènes; Mémoires de la Société des Antiquaires de France, t. XXIII. An vulgaris lingua apud veteres Gæcos exstiterit, thesim proponebat; Paris, 1863. La statuaire d'or et d'ivoire, et la Minerve de Phidias; Revue des Deux-Mondes, 1850. — Bontan. Sur la topographie et l'histoire de Lesbos; Archives, t. V, p. 273. — Burnouf (Emile). Le vieux Pnix à Athènes; Archives, t. I, p. 11. Les Propylées, ibid., p. 8. Le lac Copaïs, p. 123; Notice pour le plan d'Athènes antique, ibid., t. V, p. 40. Le Parthénon; Revue des Deux-Mondes, 1847, t. IV, p. 834. — Coulonche (de la). Mémoire sur le berceau de la puissance macédonienne des bords de l'Haliacmon à ceux de l'Axius; Revue des Sociétés savantes, t. IV et V, 1858. — Fustel de Coulanges. Rapport sur l'île de Chio; Archives, t. V, p. 481. Polybe, ou la Grèce conquise par les Romains; Amiens, 1858, in-8. — Girard. Mémoire sur l'Eubée; Archives, t. II, p. 635. — Guérin (Victor). Description de l'île de Patmos et de l'île de Samos; Paris, Durand, 1856, in-8. Etude sur l'île de Rhodes, thèse présentée à la Faculté des lettres de Paris; Durand, 1856. — Henriot. Sur la topographie des dèmes de l'Attique; Archives, t. IV, p. 419. Heuzey. Le mont Olympe et l'Acarnanie; Paris, 1863. — Lacroix. Les îles de la mer Egée; l'Univers pittoresque, t. XXXVIII. Lévêque (Charles). Les monuments d'Athènes et les études archéologiques en Grèce; Revue des Deux-Mondes (15 août 1851). — Mézières. Mémoires sur le Pélion et l'Ossa; Archives, t. III, p. 149. — Thénon. Inscription archaïque de Gortyne; Revue archéologique, novembre 1863. — Wescher. Le monument de Dexiléos à Athènes; Revue archéologique, octobre 1863.

Δ'.

Ἐκ τῶν ἄνω ῥηθέντων καταφαίνεται ἄρα ὅτι ἡ σχολή, κατασταθεῖσα τὸ πρῶτον ἁπλῶς πρὸς σπουδὴν τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, ἀγομένη ὑπὸ τοῦ πρὸς τὰ λαμπρὰ μνημεῖα τῆς Ἑλλάδος θαυμασμοῦ αὐτῆς, ἐξέκλινε τὸ μὲν πρῶτον ἐπὶ τὴν ἀρχαιολογίαν κατὰ τὴν αἰσθητικὴν περίοδον τοῦ Αἰμιλίου Βουρνούφ, τοῦ Charles Lévêque καὶ τοῦ Beulé, τὸ δὲ δεύτερον ἐπὶ τὴν συγκριτικὴν γεωγραφίαν, ἣν διετέλεσαν σπουδάζοντες οἱ Κ.Κ. Mèzieres καὶ Βερτρὰνδ ἐπὶ δέκα ὅλα ἔτη. Τέλος δὲ ἡ Σχολὴ ἐπανῆλθε πάλιν ἐπὶ τὴν φιλολογίαν.

Πρὸς συμπλήρωσιν τῆς συντόμου ταύτης ἱστορίας τῶν ἔργων τῆς πρώτης περιόδου τῆς πανεπιστημιακῆς γαλλικῆς ἀποικίας μέχρι τοῦ ἔτους 1863 προσθετέον ὅτι πάντα τὰ ἔργα αὐτῆς φέρουσι τὸν τύπον τοῦ γαλλικοῦ πνεύματος, ἤτοι τὴν εὐκρίνειαν, τὸν ἔρωτα τῆς συμμετρίας, τὴν προσπάθειαν τοῦ διδάσκειν ἄνευ πλήξεως, ἀρετὰς περὶ ὧν μικρὸν φροντίζουσιν οἱ Γερμανοί.

Τοιαῦτα εἶναι τὰ μέχρι τοῦ ἔτους 1863 ἀξιολογώτατα ἔργα τῆς ἐν Ἀθήναις Γαλλικῆς Σχολῆς, ἣν πολλοὶ παριστῶσιν ὡς ἀσθενοῦσαν καὶ ἐκπνέουσαν. Προσεχῶς θέλομεν πραγματευθῆ περὶ τῶν ἀπὸ τοῦ 1863 μέχρι τοῦ νῦν ἐργασιῶν αὐτῆς, αἵτινες καταδείξουσιν ἔτι μᾶλλον ὅτι ἡ Σχολὴ αὕτη ἐνέμεινε ταῖς ὑποσχέσεσιν αὐτῆς πρὸς τὴν ἐπιστήμην. Καὶ τίς οἶδε; Προώρισται ἴσως ἵν' ἀναδείξῃ ἐν τῷ μέλλοντι ἄνδρας μεγάλην ἕξοντας πρὸς τὴν φιλολογίαν τῆς Γαλλίας ῥοπήν.

Πρὸς ἀπόδειξιν τῆς μεγάλης ῥοπῆς, ἣν ἔχει ἡ κλασικὴ αὕτη γῆ πρὸς τοὺς πεπαιδευμένους καὶ ἐξόχους νόας πάντων τῶν ἐθνῶν λεχθήτω ἔτι ὅτι αἱ Ἀθῆναι, κείμεναι εἰς τὰ ἀπώτατα ὅρια τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολιτισμοῦ, οὐ μόνον δὲν νομίζονται τόπος ἐξορίας ὑπὸ τῶν Γάλλων, ἀλλὰ τοὐναντίον πάντες οἱ ἀρχαῖοι τῆς Σχολῆς μαθηταὶ ποθοῦσι τὴν ἐν Ἀθήναις διαμονήν, ἡ δὲ διάνοια αὐτῶν κατευθύνεται ἀδιαλείπτως πρὸς τὴν πατρίδα τοῦ ὡραίου καὶ τοῦ ἰδανικοῦ καὶ τὴν πηγὴν πάσης ἐπιστήμης καὶ τέχνης.

Α. Μ.

ΟΜΟΓΕΝΩΝ ΜΕΓΑΛΟΔΩΡΙΑΙ.

ΜΑΣΣΑΛΙΑ. — Μετ' ἐθνικῆς ὑπερηφανείας καὶ εὐγνωμοσύνης ἀναγγέλλομεν εἰς τὸ Πανελλήνιον τὴν φιλογενῆ καὶ παντὸς ἐπαίνου ἀνωτέραν πρᾶξιν τοῦ ἐν τῇ πόλει μας φιλοπάτριδος καὶ μεγαθύμου ὁμογενοῦς Κ. Στεφάνου Ζαφειροπούλου, ὅστις διὰ τοῦ ἐνταῦθα συλλόγου ἐδωρήτατο τῷ ἐν Ἀθήναις πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων συλλόγῳ εἰκοσιπέντε χιλιάδας φράγκων πρὸς ἐκτύπωσιν γεωγραφικῶν πινάκων καὶ διανομὴν αὐτῶν ὑπὲρ τῶν ἀπόρων τῆς πατρίδος σχολείων. Ἡ εὐγενὴς καὶ φιλογενὴς αὕτη δωρεὰ τοῦ Κ. Ζαφειροπούλου ἀναγγελθεῖσα ἐν δημοσίᾳ τοῦ συλλόγου συνεδριάσει ὑπὸ τοῦ ἰατροῦ Κ. Μεταξᾶ καὶ ἐν τῷ μέσῳ τῆς σφρόδρας τῆς ἐκλεκτῆς ἑλληνικῆς παροικίας, συνεκίνησε βαθέως καὶ μέχρι δακρύων τοὺς παρεστῶτας.

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΤΩΝ ΟΛΥΜΠΙΩΝ.

Ὁ Κ. Βουρνούφ, διευθυντὴς τῆς ἐν Ἀθήναις γαλλικῆς σχολῆς, ζητεῖ ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιάδας φράγκων πρὸς ἀνασκαφὴν καὶ ἐκκάθαρσιν τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν. Γράφει δὲ πρός τινα τῶν ἐν Παρισίοις αὐτοῦ φίλων.

« Οἱ Γερμανοὶ ἄρχονται μετ' ὀλίγον τῶν ἔργων τῆς ἀνασκαφῆς τῶν Ὀλυμπίων. Τὸ Ῥάϊχσραθ ἐψηφίσασατο ἤδη πρὸς τοῦτο 150 000 ταλήρων. Ἡ μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Γερμανίας σύμβασις συζητηθήσεται καὶ ψηφισθήσεται μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἐν ταῖς ἑλληνικαῖς βουλαῖς. Ἐὰν μένωμεν ἀργοὶ ἀφανιζόμεθα. »

ΤΑ ΕΡΕΙΠΙΑ ΤΗΣ ΤΡΟΙΑΣ

ΚΑΙ Ο ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΤΟΥ ΠΡΙΑΜΟΥ.[1]

Πρὸς τὸ ἄκουσμα τῶν κατὰ τὴν Τρωάδα μυθωδῶν ἀνακαλύψεων τοῦ Γερμανοῦ Σλίεμανν κατεπλάγησαν οἱ ἀρχαιολόγοι καὶ οἱ σοφοὶ τῆς Εὐρώπης. Καὶ οἱ μὲν, μὴ ἀποδεχόμενοι τὴν ἀλήθειαν τῶν λόγων αὐτοῦ, κατηγόρουν αὐτοῦ ἀγυρτείαν καὶ ὑπερβολήν· οἱ δὲ, συνειθισμένοι ἵνα κατακρίνωσιν ἐκ συστήματος τὰς ἐξευρέσεις τῶν ἄλλων, προκατειλημένοι δὲ καὶ μὴ θέλοντες ἵνα παλινῳδήσωσι, διισχυρίζοντο ὅτι ἡ Τροία καὶ ὁ Ὅμηρος οὐδέποτε ὑπῆρξαν ἀληθῶς· καὶ ὅτι τὰ ἐξευρεθέντα μνημεῖα καὶ πράγματα ἀνήκουσιν εἰς ἄσημόν τινα μεταγενεστέραν τῆς Τρωάδος πόλιν. Ἀλλ' αἱ κραυγαὶ καὶ ὁ ἐν τοῖς κρανίοις τῶν ἀρχαιολόγων ἐγερθεὶς σάλος κατησύχασαν κατ' ὀλίγον, ἐκ δὲ τῶν πλείστων ἐκείνων συζητήσεων καὶ ἀντιλογιῶν ὑπερίσχυσαν τέλος δύο ἐμβριθεῖς περὶ τοῦ ζητήματος τούτου θεωρίαι.

Καὶ οἱ μὲν πρόμαχοι τῆς πρώτης, ἧς ἐξάρχει ὁ Κ. Lenormand, διισχυρίζονται ὅτι ὁ Κ. Σλίεμανν ἐξέχωσε μὲν ἀναμφιλέκτως τὰ ἐρείπια τῆς πόλεως, ἥτις κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἦτο ἡ βασιλεύουσα πόλις τῶν ἐν τῇ Τρωάδι κατοικησάντων Δαρδανῶν καὶ Τεύκτρων, ὧν τὴν δύναμιν μαρτυροῦσι τὰ ἐν τοῖς μνημείοις τῆς ἀρχαίας φαραωνικῆς Αἰγύπτου ἀναγεγραμμένα ἱερογλυφικὰ κείμενα, ἀλλ' εἶναι ἀπαράδεκτον ὅτι ταῦτα εἶναι τὰ ἐρείπια τῆς ὁμηρικῆς Τροίας. Ἐπειδὴ κατὰ τοὺς Ἕλληνας, ὧν ἡ μαρτυρία ἐνταῦθα εἶναι ἀξιόλογος, ἡ ἅλωσις τῆς Τροίας συνέβη κατὰ τὸν δωδέκατον π.Χ. αἰῶνα. Τὰ δὲ ὑπὸ τοῦ Κ. Σλίεμανν ἐξευρεθέντα πράγματα ἀνήκουσιν ἀναμφιλέκτως εἰς τὸν δέκατον τρίτον αἰῶνα. Κρατύνει δὲ τὴν εἰκασιαν ταύτην, λέγουσιν, ἡ παρατήρησις τῶν ἐν Μυκήναις Πυλῶν λεγομένων τῶν Λεόντων καὶ τοῦ τάφου τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἅτινα βεβαίως εἶναι μνημεῖα σύγχρονα τοῦ τρωϊκοῦ πολέμου. Ἀλλὰ τὰ μνημεῖα ταῦτα εἶναι πάντως διάφορα τὸν ῥυθμὸν τῶν ὑπὸ τοῦ Κ. Σλίεμανν ἐν Τρωάδι ἐξευρεθέντων.

Οἱ δὲ πρόμαχοι τῆς δευτέρας θεωρίας, ὧν προεξάρχει ὁ Κ. Βουρνούφ, οὗτινος παραδεχόμεθα καὶ ἡμεῖς τὰς ἰδέας, ἀποφαίνονται ὅτι ὁ Κ. Σλίεμανν ἀνεκάλυψε τὴν ἀληθῆ τοποθεσίαν καὶ τὰ ἐρείπια τοῦ ὁμηρικοῦ Ἰλίου. Οἱ δὲ ζητοῦντες ἐν τῷ Ὁμήρῳ περιγραφὴν ἀκριβεστάτην τῆς Τροίας καὶ τῶν πέριξ αὐτῆς παραλογίζονται, ὡς οἱ ζητοῦντες ἐν τῷ πίνακι τοῦ Παύλου Βερονέζου, τοῦ παριστάνοντος τὸν ἐν Κανᾷ Γάμον, ἀκριβῆ διαγραφὴν τῶν ἠθῶν καὶ τῶν ἐνδυμάτων τῶν Ἑβραίων, καθ' ἣν ἐποχὴν ἔζη ὁ Ἰησοῦς. Ἐπειδή, ὡς οἱ ζωγράφοι, οὕτω καὶ οἱ ποιηταὶ ἐξυφαίνουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐπὶ τῶν ἱστορικῶν συμβάντων τὰ ἀποκυήματα τῆς λαμπρᾶς αὐτῶν φαντασίας, διαγράφοντες τὰ ἤθη, τὰς ἰδέας καὶ τὰ ἔθιμα οὐχὶ τῶν παρ' αὐτῶν εἰκονιζομένων ἀνθρώπων, ἀλλὰ τῶν τοῦ αἰῶνος, καθ' ὃν ζῶσι καὶ γράφουσιν.

Ἀλλ' ὅπως ποτ' ἂν ἔχῃ οἱ σοφοὶ καὶ οἱ ἀρχαιολόγοι, εἰ καὶ ἀμφισβητοῦσιν ἔτι περὶ πολλῶν, περὶ ἑνὸς μόνου τούτου ὁμοφρονοῦσιν ὅτι τὰ ἐξευρεθέντα ταῦτα προϊστορικὰ μνημεῖα καὶ πράγματα εἶναι θησαυρὸς ἀνεκτίμητος. Ἐπειδὴ δι' αὐτῶν ὁλόκληρος μέχρι τοῦ νῦν ἄγνωστος κόσμος ἀπεκαλύφθη ἡμῖν· τινὰ δὲ τῶν σκοτεινοτάτων προβλημάτων τῆς ἀρχαιολογίας διεφωτίσθησαν ἀρκούντως Διότι ἐκ τούτων μανθάνομεν ὅτι καὶ διὰ τοῦ βράχου τούτου, ἐφ' οὗ ἐκτίσθη ἡ Τροία, διῆλθεν ὁρμωμένη ἐκ τῆς μέσης Ἀσίας ἡ μεγάλη ἐκείνη ἀρυανικὴ ἀποικία, ἐξ ἧς κατῳκίσθη πᾶσα ἡ Εὐρώπη, ὡς δεικνύουσι τὰ ἐν τῇ μικρᾷ Ἀσίᾳ, τὰ ἐπὶ τῶν ὀγθῶν τοῦ ποταμοῦ Πάδου, καὶ τὰ ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Βαλτικῆς ἐξευρεθέντα πήλινα ἀγγεῖα

[1] Ἴδε τὴν συνέχειαν ἐν σελ. 34 τοῦ δευτέρου τεύχους.

ΠΕΡΙΠΑΤΟΣ, Η ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΑΝΑΠΕΠΤΑΜΕΝΗ ΣΤΟΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΟΨΕΩΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

καὶ πράγματα, ἅτινα παρέχονται μεγίστην ὁμοιότητα πρὸς τὰ ἐν Τροίᾳ ἐσχάτως ἀνακαλυφθέντα· μνημεῖα πολύτιμα μαρτυροῦντα τὸν ἐκ τῆς Ἀσίας κατοικισμὸν καὶ πολιτισμὸν τῆς Εὐρώπης, ἐπιῤῥωνύοντα δηλαδὴ τὴν σήμερον γενικῶς παραδεδεγμένην θεωρίαν τῶν ἰνδοευρωπαϊκῶν φύλων.

Γ΄.

Ἀλλὰ πρὶν καταστρέψωμεν τὸν περὶ τῶν σπουδαίων τούτων ἐξευρημάτων λόγον, ἀναγκαῖον νομίζομεν νὰ εἴπωμεν ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ θησαυροῦ τοῦ Πριάμου, ὅστις εἶναι ἓν τῶν ἀξιολογωτάτων τῆς πλουσίας ταύτης λείας πραγμάτων. Ἐπειδὴ ὁ θησαυρὸς οὗτος δεικνύει ἡμῖν εἰς οἵαν ἀφίκετο ἐντέλειαν ἡ βιομηχανία, ἡ τέχνη καὶ ἡ παιδεία παρὰ τοῖς κατοίκοις τοῦ Ὁμηρικοῦ Ἰλίου.

Ὁ Κύριος Σλίεμανν διδηγεῖται οὕτω πῶς τὰς περιστάσεις τῆς ἀνακαλύψεως τοῦ θησαυροῦ, αἵτινες ἔχουσί τι ῥωμαντικόν. « Σκάπτοντες, λέγει, ἐν τοῖς ἐρειπίοις τῶν βασιλείων τοῦ Πριάμου, εὕρομεν θόλον ἀνέπαφον. Ἀφαιρέσας λίθους τινὰς, διεῖδον ἐν τῇ σκοτίᾳ μέγαν χαλκοῦν λέβητα ἐπὶ τοῦ ἐδάφους, καὶ παρ' αὐτὸν ἡμίχωστα ἐν τῇ τέφρᾳ πολλὰ χρυσᾶ, ἀργυρᾶ καὶ χαλκᾶ πράγματα διεστραμμένα ὑπὸ τοῦ πυρός. Πρὸς τὴν θέαν τοῦ ἀπροόπτου εὑρήματος, φοβηθεὶς μὴ οἱ ἐργάται, οἵτινες ἦσαν τριακόσιοι τὸν ἀριθμὸν, ἐννοήσαντες ὅτι ἀνεκάλυψα θησαυρὸν, διαρπάσωσιν αὐτὸν καὶ ἀποστατήσωσιν, ἔφραξα εὐθὺς τὴν ἀνοιχθεῖσαν ὀπὴν τοῦ θόλου, καὶ ἐσήμηνα τὴν ὥραν τοῦ προγεύματος. Κατα λειφθεὶς δὲ μόνος ἔσπευσα νὰ προσκαλέσω τὴν γυναῖκά μου, καὶ, πηδήσας διὰ τῆς ὀπῆς ἐντὸς τοῦ θόλου, ἤρχησα νὰ ἀφαιρῶ διά τινος μαχαίρας τὰ πράγματα, ἅτινα ἦσαν προσκεκολλημένα στερεῶς εἰς τὸ ἀποτεφρωμένον ἔδαφος, καὶ νὰ μεταδίδω τῇ γυναικί μου, ἥτις μετεκόμιζεν αὐτὰ ἐπιμελῶς ὑπὸ τὸν μανδύαν εἰς τὸ οἴκημα ἡμῶν. Ἀλλὰ, πρὶν ἢ ἀφέλω τὰ ἡμίση τῶν πραγμάτων ἐπληγώθην ὑπὸ σωροῦ καταπιπτουσῶν γαιῶν καὶ λίθων, αἱ ἀνακύψας εἶδον τὴν μὲν ὀπὴν τοῦ θόλου εὐρυνομένην ἀδιαλείπτως, ὕπερθεν δὲ ταύτης ἐπικρεμάμενον φοβερὸν καὶ ἑτοιμόῤῥοπον ὑπὲρ τὴν κεφαλήν μου τὸν τοῖχον παλαιᾶς τινὸς οἰκίας. Ἀλλ' ἡ ἐπιθυμία τοῦ μὴ καταλιπεῖν ἐκεῖ μηδὲν τῶν πραγμάτων, ὧν ἕκαστον εἶχεν ἀξίαν ἀνεκτίμητον διὰ τὴν ἐπιστήμην, με κατέστησε τυφλὸν πρὸς τὸν ἐπαπειλοῦντά με κίνδυνον, καὶ δὲν ἀπεχώρησα εἰμὴ ἀφοῦ ἀφεῖλον ὅ, τι ἠδυνήθην. »

Ἰδοὺ δὲ ἐν συνόψει ἐξ οἵων πραγμάτων συνέκειτο ὁ εὑρεθεὶς θησαυρός.

Πρῶτον ἐκ μεγάλης τινὸς χαλκῆς ὠοειδοῦς ἀσπίδος διεστραμμένης ὑπὸ τοῦ πυρός (ἴδ. ἀριθ. 20), καὶ ἐχούσης ἐν τῷ μέσῳ ὀμφαλὸν λίαν προέχοντα. Ἡ ἀσπὶς αὕτη ἦτο πιθανῶς κεκαλυμμένη διὰ δέρματος βοὸς, ὡς ἡ τοῦ Αἴαντος λ. χ., ἥτις κατὰ τὸν Ὅμηρον εἶχεν ἑπτὰ τοιαῦτα ἐπαλλήλως κεκολλημένα δέρματα. Δεύτερον ἐκ λέβητος χαλκοῦ (ἀριθ. 25), φέροντος δύο ὀριζόντια ὠτία, καὶ ἔχοντος διάμετρον 42 καὶ ὕψος 14 ἑκατοτοσμέτρων. Οἱ τοιοῦτοι λέβητες ἐδίδοντο συνήθως γέρας τοῖς ἀθληταῖς, καὶ ἐχρησίμευον εἰς ποδολουσίαν τῶν ξένων. Τὸ ὁμηρικὸν τοῦτο ἔθιμον τῆς ποδολουσίας διετηρήθη κατὰ τὸν μεσαιῶνα, ὅτε ἐν τοῖς τιμαριωτικοῖς φρουρίοις αἱ νεάνιδες, ἀφαιροῦσαι τὴν πανοπλίαν τῶν ξενιζομένων ἱππότων, μετενέδυον καὶ ἔλουον τοὺς πόδας αὐτῶν, ὡς ἔπραξεν ἡ ὡραία Ναυσικάα πρὸς τὸν Ὀδυσσέα.

Μετὰ ταῦτα ὁ Κ. Σλίεμανν εὗρε λάγηνον (bouteille) σφαιροειδῆ (εἰκ. 12) ὁλόχρυσον, ἔχουσαν ὕψος μὲν 25, διάμετρον δὲ 14 ἑκατοστομέτρων, ἑλκουσαν δὲ βάρος 420 γραμμων χρυσοῦ καθαρωτάτου, καὶ διάφορα ἄλλα ὁλόχρυσα ἀγγεῖα (ἰδ. ἀρ. 9, 10, 11, 21, 22, 26, κ. λ. π.) ποικίλων παραδόξων σχημάτων, τὰ μὲν ἀκέραια, τὰ δὲ διεστραμμένα ὑπὸ τοῦ πυρός. Ἐκ τούτων τὸ μάλιστα ἄξιον λόγον εἶναι ἡ ἀμφικύπελος κύλιξ, ἥτις δὲν εἶναι μὲν ἐκ χρυσοῦ σφηρηλάτου, ὡς ἡ μικρὰ λάγηνος, περὶ ἧς εἴπομεν ἀνωτέρω, ἀλλ' ἐκ χρυσοῦ κεχωνευμένου, ᾧτινι προσεκολλήθησαν ὕστερον δύο μεγάλα ὠτία. Ἡ κύλιξ αὕτη εἶναι βεβαίως τὸ παρ' Ὁμήρῳ δέπας ἀμφικύπελον, ὅπερ ἦτο τὸ ποτήριον τῆς φιλοξενίας. Ὅτε ξένος τις ἔφθανεν, ὁ οἰκοδεσπότης ἐπλήρωνεν αὐτὸ ὁλοσχερῶς, καὶ πρῶτον μὲν ἔπινεν αὐτὸς ἐκ τοῦ ἑνὸς ἄκρου, ὕστερον δὲ προσέφερε τὸ ἀγγεῖον τῷ ξένῳ, ὅστις ἔπινεν ἐκ τοῦ ἑτέρου ἄκρου. Ὁ ἀναγνώστης δύναται νὰ λάβῃ ἀκριβῆ ἔννοιαν τοῦ ἀγγείου τούτου ἐκ τῆς ἐν τῷ προηγουμένῳ 26ῳ τεύχει [σελ. 31] πρώτης εἰκόνος, ἐν ᾗ τὸ ἀγγεῖον κατέχει κάτωθι τὴν πρώτην ἐν τῷ μέσῳ θέσιν. (ἀρ. 10.)

Στοχαζόμενοι τῆς συμμετρίας τοῦ παρόντος ἄρθρου δὲν δυνάμεθα νὰ ἐνδιατρίψωμεν ἐνταῦθα περισσότερον περὶ τὴν περιγραφὴν ἁπάντων τῶν εὑρεθέντων χρυσῶν, ἀργυρῶν καὶ χαλκῶν πραγμάτων. Τὸν δὲ γυναικεῖον κόσμον, ὃν ὁ Κ. Σλίεμανν εὗρεν ἐν τοῖς χρυσοῖς ἀγγείοις (ἅτινα ὑποθέτει ὅτι ἦσαν ἐγκεκλεισμένα εἰς τὸ ἀποτεφρωθὲν ξύλινον κιβώτιον, οὗτινος εὗρε παρακειμένην τὴν κλεῖδα), πάντες οἱ εἰδήμονες ἐθαύμασαν αὐτὸν, δεικνύοντα εἰς οἵαν ἐντέλειαν ἔφθασε παρὰ τοῖς λαοῖς τούτοις ἡ χρυσοχοϊκὴ τέχνη καὶ ἡ τῶν γυναικῶν φιλαρέσκεια. Ἡ αὐτὴ εἰκὼν παριστᾷ δύο λαμπρὰ ἐλλήβια μετὰ ἐνωτίων (pendants). Ἐκ τοῦ ἄνω μέρους τῶν ἐνωτίων τούτων, ἅτινα ἔχουσι σχῆμα κανέου, καὶ κοσμοῦνται ἐκ δύο σειρῶν μαργαριτῶν, κρέμανται ἐξ μικραὶ ἁλύσεις, ὧν ἑκάστη ἀπολήγει εἰς μικρὸν εἴδωλον χρυσοῦν τῆς πολιούχου θεᾶς τῆς Τροίας. Ἔχουσι δὲ τὰ ἐλλόβια μετὰ τῶν ἁλύσεων μῆκος 10 ἑκατοστομέτρων. Τὸ κόσμημα τοῦτο ἦτο ἐν χρήσει καὶ παρὰ τοῖς ἀνδράσιν, ὡς καταφαίνεται ἐκ τῶν δύο διαδημάτων τοῦ Πριάμου.

Τὰ διαδήματα ταῦτα εἶναι ἔργον ὑπέρλαμπρον. Ἀποτελοῦνται δὲ ἐξ ἐλασμάτων παχυτάτου σφυρηλάτου χρυσοῦ λιθοκολλήτου, 51 ἑκατοστομέτρων μήκους, ὧν ἑκατέρωθεν κρέμανται παχέα χρυσᾶ φύλλα δρυὸς τεχνηέντως ἐξειργασμένα, ἅτινα ἐκάλυπτον τοὺς κροτάφους. Εἰς τὸ ἄκρον ἑκάστης τῶν ἁλύσεων εἶναι ἐξηρτημένα χρυσᾶ εἴδωλα χαριέστατα καὶ βαρέα, ἔχοντα κεφαλὴν γλαυκὸς, σύμβολον τῆς Ἀθηνᾶς, τῆς πολιούχου τοῦ Ἰλίου. Μεταξὺ δὲ τῶν δύο τούτων ἐκκρεμῶν τῶν κροτάφων φύλλων ἐξελίσσονται ἑβδομήκοντα τέσσαρες μικραὶ ἁλύσεις, αἵτινες, καταλήγουσαι εἰς φύλλα χρυσᾶ, ἦσαν ἀποτεταγμέναι ἵνα καλύπτωσι τὸ μέτωπον τοῦ βασιλέως. (Ἰδ. τεῦχ. 26, σελ. 32.) Τὰ δύο ταῦτα διαδήματα εἶναι πλείστου ἄξια καὶ ἀντήμειψαν ἑκαντονταπλασίως τοὺς πόνους καὶ τὰς δαπάνας τοῦ τρισολβίου Γερμανοῦ, ὅστις ἐκ μιᾶς ὁρμῆς καὶ ἐπλούτησε καὶ ἐδοξάσθη.

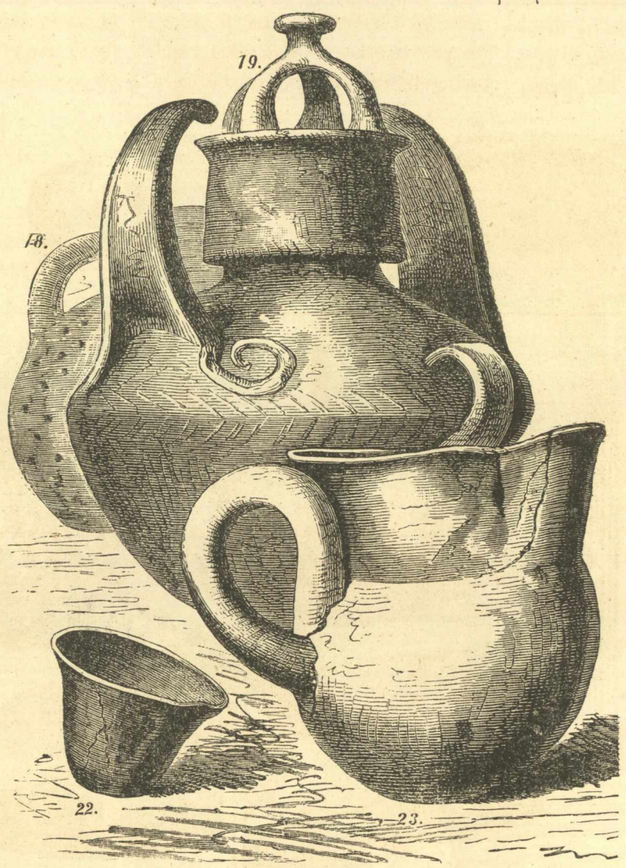

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΤΗΣ ΤΡΟΙΑΣ. — ΠΟΙΚΙΛΑ ΧΑΛΚΑ ΚΑΙ ΑΡΓΥΡΑ ΑΓΓΕΙΑ.

ἐν Ἰνδίαις μέχρι τοῦ ἔτους 1872 τελευτῶντος. Κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἐννέα τούτων ἐτῶν ἐπεσκέφθην ἀλλεπαλλήλως τὴν προεδρίαν τῆς Βομβάης, τὸ Δεκκὰν, τὴν Γουζεράτην, τὰς δεκαοκτὼ αὐτονόμους ἔτι βασιλείας τοῦ Ῥαξπουτάνα καὶ τῆς μέσης Ἰνδικῆς, τὴν χώραν τῶν Βὶλς καὶ τῶν Κυόνδων, τὸ Πενταπόταμον, τὰ δυτικὰ Ἱμαλαΐα, τὴν Ἰνδουστάνην, τὴν Ἀούδχ, τὴν Βεχὰρ, τὴν Βεγγάλην καὶ τὴν Ὄρισσαν. »

« Ἀπὸ βορρᾶ πρὸς νότον, ἀπ' ἀνατολῶν εἰς δυσμὰς διεπορεύθην πανταχόσε τὴν ἄπειρον ταύτην χώραν, διανύσας ἐξ χιλιάδας καὶ ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιόμετρα διὰ σιδηροδρόμων, τρεῖς χιλιάδας ἐν ἁμάξαις, χίλια καὶ τριακόσια εἴκοσιν ἐννέα ἐπὶ σπάνιοι περιηγηταὶ, καθ' ἣν ἐποχὴν δὲν εἶχον οὔτε τὰς πρὸς ἐπιμιξίαν ἤδη ὑπαρχούσας εὐκολίας, οὔτε τὰ ὑπὸ τῆς νεωτέρας ἐπιστήμης ἐξευρεθέντα μηχανήματα πρὸς ποικίλας σπουδάς. »

Ἡ χώρα αὕτη, ἣν ὁ Κ. Ρουσσελὲτ, μεταφράζων τὴν ἐγχώριον ὀνομασίαν Rajasthan, ὀρθῶς ὠνόμασεν Ἰνδίαν τῶν Ῥαγιάδων, ἢ ἡμιελευθέρων βασιλειῶν, διέμεινεν ἄρα μέχρι τοῦδε ἄγνωστος, ἀνεξιχνίαστος, μυστηριώδης καὶ κινδυνώδης τὰ πολλά. Διὸ καὶ πολλοὶ ἐπειράθησαν ἵν' ἀποτρέψωσι τὸν ἄτρομον περιηγητὴν τῆς ἐπιχειρήσεως αὐτοῦ. Ἀλλ' οὗτος ἔμεινεν ἀκλόνητος. Ὅμως πρὶν ἢ διεισδύηται εἰς τὰς χώρας ταύτας, ἐσπούδασε τὰς τέσσαρας κυριωτάτας ἰνδικὰς διαλέκτους, ζῶν ἐν ταῖς ζόγγλαις τοῦ Δεκκὰν, ὅπως συνεθισθῇ πρὸς τοὺς κινδύνους καὶ τὸ κλῖμα τῆς μέσης Ἰνδικῆς, καὶ τὴν γλῶσσαν τῶν κατοικούντων αὐτὴν λαῶν.

Καὶ πρῶτον ἦλθεν εἰς τὴν ῥαγιαδικὴν χώραν τῆς Βαρόδας. Τὸ βασίλειον τοῦτο, οὗτινος πρωτεύουσα εἶναι ἡ Βαρόδα κυβερνᾶται ὑπό τινος ἰσχυροῦ βασιλέως ἐκ τῆς φυλῆς τῶν μαράτων, ὀνομαζομένου Γουϊκοβάρ. Ἐν αὐτῇ ὁ περιηγητὴς ἤρξατο αἰσιώτατα τὴν περιοδείαν αὐτοῦ. Ἐπειδὴ ὁ βασιλεὺς, ἀγαπήσας εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸν νέον Γάλλον, ὅστις ἐλάλει τὴν μαρατικὴν διάλεκτον ὡς ἐκεῖνος, κατέσχεν αὐτὸν ἐπὶ μακρὸν ἐν Βαρόδᾳ. Ὁ νέος Γάλλος κατεστάθη ἀχώριστος σύντροφος τοῦ ἡγεμόνος, ὅστις ἐφιλοτιμήθη ἵνα καταπλήξῃ καὶ δεσμεύσῃ αὐτὸν διὰ τῶν μεγαλοπρεπεστάτων θεαμάτων τῆς αὐλῆς αὐτοῦ. Καὶ ἤδη διεισδύομεν μετὰ τοῦ πιστοῦ καὶ φιλαλήθους τούτου ποδηγέτου εἰς τὰ τέως μυστηριώδη καὶ ἀπρόσιτα βασίλεια τῆς μέσης Ἰνδικῆς. Ἑκάστη ἡμέρα δεικνύει ἡμῖν νέας ἑορτὰς, νέα θαύματα· θεάματα πομπώδη, παρατάξεις ἐξάλλους καὶ μαγευτικὰς, θήρας φαντασιώδεις, καθ' ἃς οἱ πάνθηρες ἀντικαθιστῶνται ἀντὶ τῶν κυνῶν,

ΑΝΑΣΚΑΦΑΙ ΤΗΣ ΤΡΟΙΑΣ. — ΠΟΙΚΙΛΑ ΧΑΛΚΑ ΚΑΙ ΑΡΓΥΡΑ ΑΓΓΕΙΑ.

ΣΚΗΝΑΙ
τοῦ
ΙΝΔΙΚΟΥ ΒΙΟΥ.

ΑΙ ΙΝΔΙΑΙ ΤΩΝ ΡΑΓΙΑΔΩΝ.

« Ἀναχωρήσας ἐκ Γαλλίας ἀρχομένου τοῦ ἔτους 1863, λέγει ὁ Κ. Ῥουσσελὲτ, (ἐξ οὗ τοῦ λαμπροῦ ἐσχάτως ἐκδοθέντος συγγράμματος ἐξελέξαμεν τὰς ἑπομένας σελίδας καὶ εἰκόνας,) διέτριψα καμήλων, χίλια δὲ καὶ ἑκατὸν τεσσαράκοντα πέντε χιλιόμετρα ἐπὶ νώτων ἐλεφάντων, ἤτοι ὁδὸν ἕνδεκα χιλιάδων πεντακοσίων ὡς ἔγγιστα χιλιομέτρων. »

« Ἐλθὼν εἰς τὰς Ἰνδίας, ἠθέλησα ἵν' ἀποτρέπωμαι τῶν ὑπὸ τῶν περιηγητῶν πεπατημένων ὁδῶν, οἵτινες μέχρι τοῦδε φέρονται μᾶλλον πρὸς τὰς ὑπὸ τῶν Ἄγγλων κατεχομένας ἐπαρχίας. Ἐπειδὴ ἐπεθύμουν νὰ ἴδω ἐκ τοῦ σύνεγγυς μάλιστα τὴν μέσην καὶ προσβόρειον Ἰνδίαν, ἀρχαίαν κοιτίδα τοῦ ἰνδικοῦ πολιτισμοῦ, ἥτις κυβερνᾶται μέχρι τοῦδε ὑπὸ τῶν ἰθαγενῶν ἡγεμόνων, καὶ εἰς ἣν εἰσέδυσαν ἀπὸ πεντήκοντα ἐτῶν μόνον Ἄγγλοι τινὲς

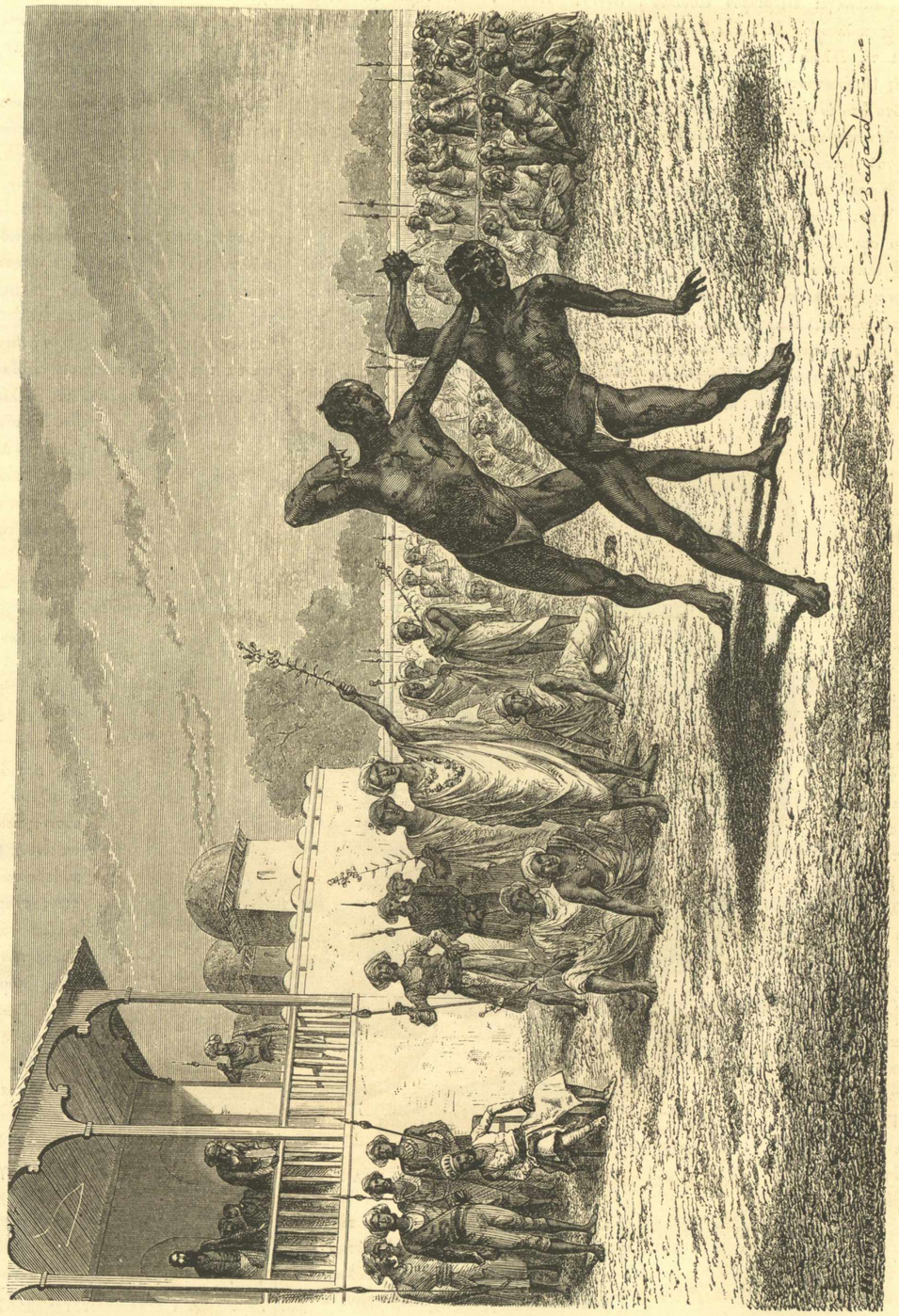

ΘΕΑΜΑΤΑ ΕΝ ΒΑΡΟΔΑ. — Η ΠΥΓΜΑΧΙΑ.

κ. λπ. Ἔπειτα δὲ ποικίλα ἀλλόκοτα θεάματα μονομαχούντων θηρίων πρὸς θηρία, ἀνθρώπων πρὸς θηρία, καὶ ἀνθρώπων πρὸς ἀνθρώπους, καθ' ἃ οἱ ἀθληταὶ κατακρεουργοῦσιν ἀλλήλους διὰ σιδηρῶν ὀνύχων μέχρι θανάτου.

Ἀλλὰ τέλος ὁ περιοδευτὴς, ἐπιθυμῶν ἵνα ἴδῃ καὶ ἄλλας τῆς Ἰνδικῆς χώρας, ἀποσπᾷ ἑαυτὸν τῆς φιλίας τοῦ Γουϊκοβὰρ καὶ ἀναλαμβάνει τὴν πορείαν αὐτοῦ ἀνὰ μέσον πολλῶν τέως ἀγνώστων χωρῶν, καὶ διεισδύεται εἴς τινα ἀγρίαν χώραν, ἧς οἱ κάτοικοι ἐμποδίζουσιν αὐτῷ τὴν εἴσοδον. Ἀλλὰ χάριν τῶν συστατικῶν ἐπιστολῶν τοῦ Γουϊκοβὰρ εἰσέρχεται πρῶτος αὐτὸς τῶν Εὐρωπαίων εἰς τὸ ἄδυτον τῶν Ἰνδιῶν, τὴν περίφημον Οὐδεύπουρ, πόλιν ἐκτισμένην πάντως ἐκ μαρμάρου καὶ ἀνελισσομένην γραφικώτατα ἐπὶ τῶν ἀκτῶν ὡραιοτάτης λίμνης, ἧς τὰς καλλονὰς μηδ νὰ φαντασθῇ τις δύναται καθ' ὕπνον, καὶ ἐν ᾗ βασιλεύει βασιλεὺς ἀποκαλούμενος Ἥλιος, ἢ ζῶν θεὸς τῶν Ἰνδῶν, ὁ ἀντιπρόσωπος δυναστείας εἴκοσιν αἰώνων. Κατορθώσας δὲ ἵνα προσκτήσηται τὴν φιλίαν καὶ τοῦ βασιλέως τούτου, ὁ Κ. Ῥουσσελὲτ καθιστᾶται τὸ ἀπὸ τοῦδε ἱερὸς πρὸς πάντας τοὺς Ἰνδούς. Ἔκτοτε δὲ, παραπεμπόμενος ὑπὸ μεγαλοπρεποῦς θεραπείας, ἣν ὁ βασιλεὺς τοῦ Οὐδεύπουρ ἔδωκεν αὐτῷ, χαιρετίζεται εἰσερχόμενος εἰς τὰς πόλεις τῶν Ἰνδιῶν διὰ κανονοβολισμῶν, ὑπερτιμώμενος καὶ ἀσπαζόμενος παρὰ πάντων τῶν Ἰνδῶν ἡγεμόνων, καὶ ταῦτα μὴ ἐπιθυμήσας λέγει ἄλλου ἐν ἀρχῇ τῆς ὁδοιπορίας αὐτοῦ, ἢ νὰ διέλθῃ ἀπαρατήρητος, σπουδάζων τὴν χώραν κατὰ σχολήν. Μετριοφρονῶν δὲ ὁ τολμηρὸς περιοδευτὴς ἀποδέχεται τὰς τιμὰς ταύτας οὐχὶ ὡς προσφερομένας εἰς αὐτὸν, ἀλλ' εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ Γαλλίαν. Ἔκτοτε δε ἀπάγει ἡμᾶς ἀνὰ μέσον μυρίων φανταστικῶν σκηνῶν, μετριάζων πανταχοῦ τὸν θαυμασμὸν ἡμῶν διὰ τῆς καθαρᾶς καὶ ἀφελοῦς αὐτοῦ διηγήσεως, διὰ τῆς ἀναμφιλέκτου ἀληθείας τῶν περιγραφῶν, ὡς ἐπιμαρτυροῦσιν αἱ ὑπ' αὐτοῦ ἐκτελεσθεῖσαι φωτογραφίαι, αἵτινες ἀποκαλύπτουσιν ἡμῖν ἐναργῶς τὸ θέατρον, ἔνθα διαδραματίζονται αἱ ὑπ' αὐτοῦ διαγραφόμεναι σκηναί.

Ἐπὶ ταύτην τὴν χώραν προτιθέμεθα νὰ ὁδηγήσωμεν τοὺς ἀναγνώστα ἡμῶν προσεχῶς, ἀρχόμενοι ἐκ τῆς Βαρόδας, μεταφράζοντες τεμάχια ἐκ τῆς ἀληθῶς ἀξιολόγου καὶ λαμπρᾶς ταύτης περιοδείας.

ΘΕΑΜΑΤΑ ΕΝ ΒΑΡΟΔΑ. — Η ΕΛΕΦΑΝΤΟΜΑΧΙΑ.

ΟΥΙΛΛΙΑΜ ΣΑΚΕΣΠΗΡΟΣ.

Ἡ Ἀγγλία δικαίως ἐναβρύνεται ὅτι τὰ τέκνα αὐτῆς δύνανται ἵνα μεθιστῶνται ἀπὸ τῆς ταπεινοτάτης εἰς τὴν ὑψίστην κοινωνικὴν θέσιν διὰ μόνης τῆς εὐφυΐας αὐτῶν. Τρανοτάτην δ' ἀπόδειξιν τῆς ἀξιώτεως ταύτης παρέχεται ἡμῖν ὁ βίος τοῦ Οὐίλλιαμ Σακεσπήρου, ὅστις, γεννηθεὶς ἐκ γονέων ἀσήμων ἔν τινι μικρᾷ τῆς Ἀγγλίας πόλει, ἀνεδείχθη ἐκ τῶν διασημοτάτων ἀνδρῶν, ἀνακηρυττόμενος ἤδη παρὰ πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ὕπατος τῶν ποιητῶν καὶ τῶν φιλοσόφων τῶν νεωτέρων χρόνων.

Ἐν τῷ τερπνῷ κομητάτῳ τοῦ Βάρβικ, ἐν τῇ κώμῃ Stratford-upon-Avon, ἔζη μεσοῦντος τοῦ δεκάτου ἕκτου αἰῶνος ἄσημός τις ἐριοπώλης, ὁ Ἰωάννης Σακεσπῆρος. Ἀγνοεῖται ἂν ἦτο καθολικὸς ἢ διαμαρτυρόμενος. Τοῦτο δὲ μόνον γνωρίζομεν ὅτι, εὐτυχήσας, ἐξελέχθη ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ πρῶτον μὲν εἰρηνοδίκης ἐν Στρατφόρδῃ, ὕστερον δὲ (1568) νομάρχης (high bailiff)· καὶ ἐν ἔτει 1571 ἀνήχθη εἰς τὸ μέγιστον δημοτικὸν ἀξίωμα τῆς πόλεως, ἐκλεχθεὶς chief alderman καὶ bailiff ταὐτοχρόνως (καθ' ἣν ἐποχὴν ὁ υἱός αὐτοῦ William ἦτο ἑπταετής), καὶ διετέλεσεν ἄρχων, μέχρις οὗ, ἀπολέσας, ἄδηλον πῶς, τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, ἀπετέθη τὴν ὁπλῶς ἐπιτίμιον ἐκείνην ἀρχήν, πρὸς ἣς τὰς δαπάνας δὲν ἠδύνατο τοῦ λοιποῦ ἵν' ἀντέχῃ.

Ὁ υἱὸς αὐτοῦ Οὐίλλιαμ Σακεσπῆρος, πρωτότοκος ἐννέα ἄλλων ἀδελφῶν, ἐγεννήθη τῇ 23η ἀπριλίου 1564 ἐν Στρατφόρδῃ τοῦ κομητάτου Warwikshire, καὶ ἔτυχεν, εὐτυχοῦντος ἤδη τοῦ πατρὸς, παιδείας καὶ καταρτύσεως πεφροντισμένης. Λέγεται δὲ ὅτι νεώτατος ἤδη ἠγάπα ὑπερβαλόντως καὶ ἀνεγίνωσκεν ἀδιαλείπτως τοὺς Παραλλήλους βίους τοῦ Πλουτάρχου. Δεκακτὼ ἐτῶν γενόμενος ἐνυμφεύθη τὴν θυγατέρα πλουσίου τινὸς γείτονος ἀγρονόμου, καὶ ἔσχεν ἐξ αὐτῆς μίαν θυγατέρα καὶ δύο δίδυμα ἄρρενα τέκνα. Δύο δὲ μετὰ ταῦτα ἔτεσι, κυνηγῶν τὴν νύκτα ἐν τῷ ἄλσει τοῦ ἱππότου Θωμᾶ Λούκυ, σερίφου τοῦ κομητάτου τοῦ Βάρβικ, καὶ καταληφθεὶς ἐπ' αὐτοφώρῳ παράνομος κυνηγός, κατεδικάσθη εἰς δημοσίαν ἐπιτίμησιν. Τρωθεὶς τὴν ψυχὴν, ἐξεδικήθη, στηλιτεύσας τὸν δικαστὴν ἔν τινι σατύρᾳ, ἣν ἐκόλλησεν ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ ἄλσους αὐτοῦ. Οὗτος δὲ, δηχθεὶς διπλασίως, ἠθέλησεν ἵνα διώξῃ δικαστικῶς τὸν σατυριστήν. Τότε ὁ Σακεσπῆρος, φοβηθεὶς τὴν ὀργὴν τοῦ δικαστοῦ, κατέλιπεν αἰφνιδίως τὴν Στρατφόρδην καὶ κατέφυγεν εἰς Λονδῖνον, ὅπου ἔζησεν ἐπί τινα χρόνον πάντῃ ἄγνωστος. Ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1589 ἔτους βλέπομεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεταξὺ τῶν ὑποκριτῶν τοῦ Black-Friars θεάτρου.

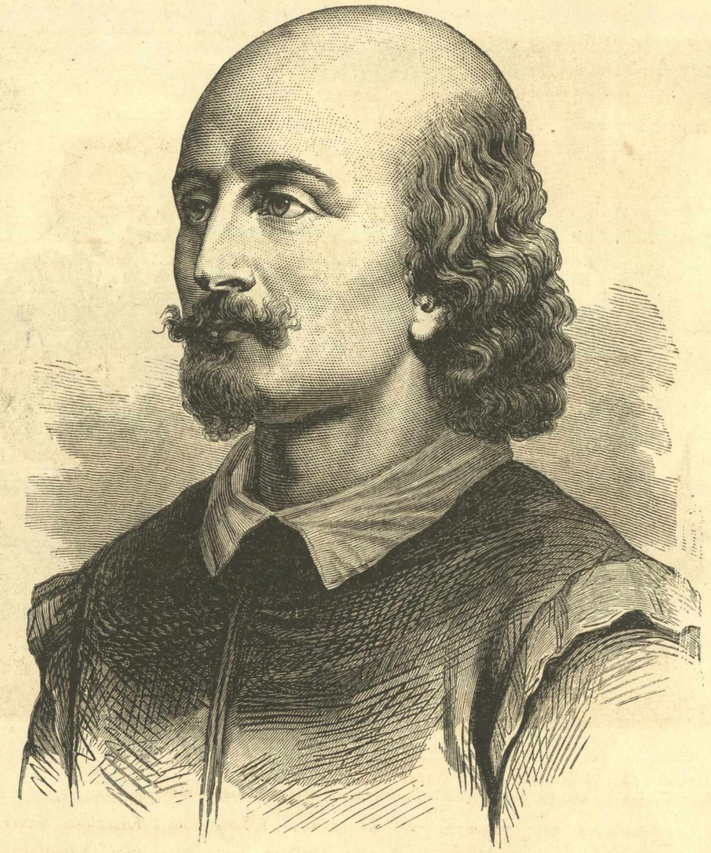

ΟΥΙΛΛΙΑΜ ΣΑΚΕΣΠΗΡΟΣ.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἐξέδωκε τὰ πρῶτα αὐτοῦ ποιητικὰ δοκίμια, τὴν Ἀφροδίτην καὶ τὸν Ἄδωνιν (Venus and Adonis), τὸ ποίημα Lucrèce, μυθολογικά τινα σοννέτα, καὶ τὸν Ἐμπαθῆ Προσκυνητήν.

Μετὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν πρώτων τούτων φιλολογικῶν δοκιμίων, ἅτινα ἔτυχον οὐ μικρᾶς ἐπιδοκιμασίας, βλέπομεν αὐτὸν ἀκαταπόνητον, ἑτοιμάζοντα καθ' ἕκαστον ἔτος ἓν ἢ δύο δράματα. Ἐντὸς εἰκοσιπέντε ἐτῶν ἔγραψε τριάκοντα καὶ πέντε δράματα, ὧν τινα ἀναθεωρήσας ἐμήκυνε κατὰ τὸ διπλάσιον. Διαδοθείσης δὲ τῆς περὶ αὐτοῦ φήμης, τινὰ τῶν δραμάτων τούτων, μάλιστα δὲ τὰ τελευταῖα, ἐπληρώθησαν αὐτῷ μέχρι δύο χιλιάδων λιρῶν. Πεντηκοντατετὴς δὲ, πλούσιος καὶ ἔνδοξος ἤδη ἐν Ἀγγλίᾳ, ἠθέλησεν ἵνα ἐπανέλθῃ ζήσων ἡσύχως τὸ λοιπὸν τοῦ βίου εἰς τὴν γεννήσασαν αὐτὸν κώμην. Ἀλλ' ἀνεπαύθη ἐπὶ μικρόν. Ἐπειδὴ τῇ 23 ἀπριλίου τοῦ 1616 ἔτους, κατὰ τὴν ἐπέτειον τῆς γεννήσεως αὐτοῦ ἡμέραν, ὁ Οὐίλλιαμ Σακεσπῆρος ἀπέθανε, συντελέσας τὸ 52ον ἔτος τοῦ βίου.

Οἱ Ἄγγλοι ἀξιοῦσιν ὅτι ὁ Σακεσπῆρος εἶναι μέγιστος πάντων τῶν ποιητῶν καὶ τῶν φιλοσόφων, μηδ' αὐτοῦ τοῦ Ὁμήρου ἐξηρημένου. Πιστεύουσι δὲ ὅτι ὁ μὲν κύκλος τῆς ποιήσεως συνετελέσθη, ἡ δὲ δραματικὴ ποίησις ἀπετέλεσε τὴν ὑψηλὴν αὐτῆς ἐντολὴν διὰ τῶν δραμάτων τοῦ Σακεσπήρου, ἅτινα ἐπιστέφουσι τὸ φιλολογικὸν οἰκοδόμημα τῶν αἰώνων, ὡς τὸ ἄνθος ἐπιστέφει τέλος τὸ φυτὸν ἐν τοῖς ἑξῆς χαριεστάτοις τοῦ Μίλτωνος στίχοις·

« So from the root [thence the leaves
Springs lighter the green Stalk; from
More aery; last, the bright consummate [flower
Spirits odorous breathes. »

Ἡ λέξις ΜΕΓΑΣ, λέγουσιν οἱ ἐπαινέται καὶ σχολιασταὶ αὐτοῦ Ἄγγλοι, διεστράφη παραλόγως. Ἐπιτηδείων καὶ καλῶς λελογισμένων ποιημάτων ἢ δραμάτων οἱ συγγραφεῖς ἀποκαλοῦνται συνήθως καταχρηστικῶς μεγάλοι, μὴ συγγράψαντες ἀληθῶς ἢ clever and worthy minded πονήματα. Ἀλλ' οἱ ποιηταὶ τότε μόνον δύνανται νὰ ὀνομασθῶσι μεγάλοι, ὁσάκις προτιθέμενοι τὴν βελτίωσιν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ ἀνθρώπου, ἐπιτυγχάνουσι τοῦ σκοποῦ, δεικνύοντες τὰς ἀρετὰς καὶ στηλιτεύοντες τὰς κακίας αὐτῆς, ὡς ὁ Σακεσπῆρος.

Τὸ καθ' ἡμᾶς δὲν διστάζομεν ἵν' ἀποκηρύξωμεν αὐτὸν μέγιστον μὲν ποιητὴν μετὰ τὸν Ὅμηρον, μέγιστον δὲ δραματοποιὸν μετὰ τὸν Αἰσχύλον, μέγιστον δὲ φιλόσοφον μετὰ τὸν Ἀριστοτέλην. Καὶ ὅμως τὸ ὄνομα αὐτοῦ διετέλεσεν ἄγνωστον ἐπὶ μακρὸν ἐν Εὐρώπῃ. Ἡ δὲ μετὰ θάνατον αὐξανομένη καὶ κρατυνομένη αὐτοῦ δόξα ἐφάνη τὸ πρῶτον παράδοξος καὶ σκανδαλώδης, μέχρις οὗ τὰ δράματα αὐτοῦ μεταφρασθέντα, σχολιασθέντα καὶ παρασταθέντα μάλιστα ἐν Γερμανίᾳ, ἐπεσκίασαν τὰ θέατρα τῶν νεωτέρων ἐθνῶν, καὶ ἀνέδειξαν αὐτὸν ἀληθῶς ἀπαραμίλλον καὶ μέγιστον πάντων τῶν νεωτέρων δραματοποιῶν.

Ὁ Σακεσπῆρος εἶναι ὁ Ὅμηρος τῶν νεωτέρων χρόνων. Ἐπειδὴ ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ κατοπτρίζονται θαυμασίως ὑποτετυπωμένα πάντα τὰ αἰσθήματα, πάντα τὰ πάθη, πάντα τὰ ἐλατήρια, ὑφ' ὧν ἄγονται οἱ ἄνθρωποι τοῦ μεσαιῶνος καὶ τῶν νεωτέρων χρόνων, οὓς γνωρίζει ὡς εἰ ἐδημιούργησεν αὐτούς. Μάλιστα δὲ διαπρέπει ἐπὶ παραστάσει ἐθνικῶν ὑποθέσεων Διὸ δικαίως οἱ Ἄγγλοι νομίζουσιν αὐτὸν ὡς τὸν κατ' ἐξοχὴν ἐθνικὸν αὐτῶν ποιητὴν, ἅτε ἐκπροσωποῦντα τὴν ὑπερηφανίαν, το φιλελεύθερον, τὴν ἐμβρίθειαν, τὴν ἀγροικίαν καὶ μελαγχολίαν τοῦ ἀγγλικοῦ χαρακτῆρος, καὶ ἀναμιμνήσκοντος αὐτοὺς τὴν ἱστορίαν τῆς πατρίδος, τὰ ἤθη καὶ ἔθιμα, τὰς προλήψεις, τὰς ἀρετὰς καὶ τὰς κακίας τῶν προπατόρων· ὀνομάζοντα δὲ τόπους, πόλεις, βασιλεῖς καὶ ἀνθρώπους διαπρέψαντας ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἀγγλίας· καὶ μεταχειριζόμενον οὐ μόνον τὰς λέξεις καὶ τὰς ἐκφράσεις, ἀλλὰ καὶ τὰς οἰκείας ἰδέας τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς, εἰς ἣν ἀνάγονται αἱ πράξεις τῶν δραμάτων.

Αἱ βίαιοι καὶ τραχεῖαι εἰκόνες, αἱ φρικώδεις σκηναὶ, οἱ κίνδυνοι τοῦ παρελθόντος, καὶ οὕτως εἰπεῖν ἡ τραγικὴ αὕτη γυμνότης τοῦ Σακεσπήρου ἐνδιαφέρουσι καὶ δεσμεύουσι τοὺς Ἄγγλους, ἕνεκα τῆς ἀντιθέσεως, ἣν παριστῶσι πρὸς τὰς ἡδύτητας τοῦ βίου καὶ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ ἐνεστῶτος. Οἱ δὲ ἀλλόκοτοι καὶ εὐφυέστατοι ἀστεϊσμοὶ, οἵτινες ἀναθρώσκουσιν ἀπροόπτως ἐν τῷ μέσῳ τῶν κατανυκτικωτάτων καὶ τραγικωτάτων σκηνῶν, καὶ αἱ ἀπρόοπτοι ἀντιθέσεις, ἀνακουφίζουσιν αὐτοὺς τοῦ καταπιέζοντος τὰ στήθη ἄλγους, καὶ οἱ γέλωτες ἀναμιγνύονται τοῖς λυγμοῖς καὶ τοῖς δακρύοις.

Ἐὰν δὲ οἱ Γάλλοι δραματοποιοὶ Κορνήλιος καὶ Ῥακίνας, ἀντὶ τοῦ λαμβάνειν τὰς ὑποθέσεις τῶν δραμάτων αὐτῶν ἐκ τῆς ἱστορίας ξένων ἐθνῶν, ἠρύοντο τινὰς, ὡς ὁ Σακεσπῆρος λ. χ. ἐν Ἀγγλίᾳ, ὁ Γαίτης καὶ ὁ Σχίλλερος ἐν Γερμανίᾳ, ὁ Δάντης ἐν Ἰταλίᾳ ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς πατρίδος· ἐὰν παρίστανον λ. χ. τὰς ἐκδικήσεις Λουδοβίκου τοῦ ἐννάτου, τὸ θράσος τῶν Guise, τὴν μανίαν τῆς Ligue, ὀνομάζοντες ἀνθρώπους καὶ πράγματα, ἐξεικονίζοντες τὰ πάθη καὶ τὴν βαρβαρότητα τῆς ἐποχῆς ταύτης τῆς Γαλλίας, ἐν γλώσσῃ οὐχὶ ἁρμονικῇ, ὡς ἡ τοῦ Νερεστὰν καὶ τῆς Ζαΐρας, ἀλλ' ἀφελῆ, ἀγροίκῳ καὶ σημαντικῇ, ἐμψυχουμένῃ ὅμως ὑπὸ τῆς μεγαλοφυΐας αὐτῶν, οἱ ποιηταὶ οὗτοι βεβαίως ἔμελλον ἵν' ἀναδειχθῶσιν ἀνθάμιλλοι τοῦ Σακεσπήρου.

Ἀλλ' ὡς πάντες οἱ μεγαλοφυεῖς ποιηταὶ, ὁ Σακεσπῆρος, οὐ μόνον εἶναι προσφιλέστατος ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, ἀλλὰ τιμᾶται ἤδη πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς. Οἱ Γερμανοὶ προτιμῶσιν ἵνα βλέπωσι παριστάμενα ἐν τοῖς θεάτροις αὐτῶν τὰ δράματα αὐτοῦ μᾶλλον τῶν τοῦ Γαίτου καὶ τοῦ Σχιλλέρου. Διότι τὰ ἔργα τῆς ἀληθοῦς μεγαλοφυΐας, ἁρμόζοντα πρός τινα γενικὸν τοῦ καλοῦ τύπον, ἀρέσκουσι τοῖς πᾶσιν, εἰ καὶ ἐγράφησαν ὑπὲρ ἑνὸς ἔθνους, ὡς μαρτυροῦσιν αἱ κωμῳδίαι τοῦ Ἀριστοφάνους, τὰ δράματα τοῦ Αἰσχύλου, τοῦ Σοφοκλέους καὶ τοῦ Εὐριπίδου, ἅτινα, εἰ καὶ ἐγράφησαν ὑπὲρ τῶν Ἀθηναίων, ἀναγινώσκονται σήμερον πανταχοῦ καὶ τιμῶνται παρὰ πάντων.

Πάντοτε ἐλέχθησαν περὶ τῶν ἀρετῶν αὐτοῦ· ἀλλ' ἔσονται ἀείποτε ὑποδεέστερα τῆς ἀληθείας. Ὅταν ὁ Σακεσπῆρος ἅπτηται τῶν ψυχικῶν παθῶν, ὅταν εἰκονίζῃ τὸν ἄνθρωπον, παθαίνει ὡς οὐδεὶς ἄλλος διὰ τῆς ἐναργείας καὶ τῆς εὐγλωττίας αὐτοῦ. Τὰ τραγικὰ αὐτοῦ πρόσωπα ἀπὸ τοῦ μογθηροῦ καὶ ὑπεραίσχρου Ῥιχάρδου τοῦ τρίτου μέχρι τοῦ ῥεμβάζοντος καὶ φαντασιοπλήκτου Ἀμλέτου εἶναι ἀληθέστατα, ἀνεξίτηλα. Ὡς πάντες οἱ μεγάλοι ποιηταὶ διαγράφει λαμπρότατα πᾶν ὅ, τι φοβερὸν, πᾶν ὅ, τι χαρίεν· καὶ νῦν μὲν ἐκτραγῳδεῖ δεινῶς τὰ ὠμότατα τῶν κακουργημάτων,

ΜΑΚΒΕΘ. — Δὲν δύναμαι νὰ βλέπω τὰ ἐγχειρίδια.
ΛΕΔΥ ΜΑΚΒΕΘ. — Φεῦ τοῦ ἀνάνδρου! Δός μοι αὐτά. (Πρᾶξις δευτέρα. Σκηνὴ δευτέρα.)

νῦν δὲ ὑποτυποῖ ἀνειμένως τοὺς χαριεστάτους καὶ ἀφελεστάτους τῶν γυναικείων χαρακτήρων· νῦν δὲ μεθίσταται ἀπὸ τῶν κυνικωτάτων καὶ ἀπρεπεστάτων σκηνῶν, καθ' ἃς δὲν σέβεται οὔτε τὸ πρέπον οὔτε τὴν εὐσχημοσύνην, εἰς τὰ κοσμιώτατα καὶ παθητικώτατα σκηνικὰ περιπτώματα. Ἡ Ὀφελία, ἡ Καταρίνη τῆς Ἀραγωνίας, ἡ Μιράνδα, ἡ Ἰουλιέττα, ἡ Κορδελία, ἡ Δεσδεμόνα, ἡ Πορτία, ἡ Γέσσικα, εἶναι εἰκόνες συμπαθέσταται, ποικίλαι, ἀμίμητοι τὴν χάριν καὶ τὴν ἀφέλειαν, καὶ τοιοῦται οἵας οὐδεὶς ἠδύνατο ἵνα φαντασθῇ ὑποτυπουμένας ὑπὸ τῆς ἀῤῥενωπῆς καὶ σφριγώσης τοῦ ποιητοῦ τούτου φύσεως. Καὶ ὅπερ παραδοξότερον, ἀναπληροῦ τὴν πολλάκις ἐλλείπουσαν αὐτῷ σεμνοπρέπειαν καὶ αἰδὼ διά τινος αὐτοφυοῦς αὐτῷ εὐλαβείας, οἱονεὶ μαντευόμενος ὅ, τι ἔλλειπε τοῖς συγχρόνοις αὐτῷ ἀνθρώποις. Ἡ λέδυ Μάκβεθ, π. χ. οὕτως ὠμὴ ἐν τῇ ἀχαλινώτῳ καὶ παραβόλῳ αὐτῆς φιλοδοξίᾳ, ὀπισθορμεῖ ἔντρομος, βλέπουσα τὸ αἷμα. Καὶ παροτρύνει μὲν τὸν ἄνδρα ἐπὶ τὸν φόνον, ἀλλὰ δὲν τολμᾷ ἵνα ἴδῃ αὐτὸν ἐπιτελούμενον. Ἡ δὲ Γερτρούδη, ῥίπτουσα ἄνθη ἐπὶ τὸ σῶμα τῆς νεκρᾶς Ὀφελίας, κινεῖ εἰς ἔλεον, καίπερ τοιοῦτον διαπραξαμένη κακούργημα.

Ὁ Σακεσπῆρος εἶναι ὠκεανός, ὡς ὁ Ὅμηρος. Καὶ ὡς ὁ Ὅμηρος κατέβαλε τὴν κρηπῖδα τῆς ἑλληνικῆς γλώσσης, οὕτως ὁ Σακεσπῆρος κατέβαλε τὴν κρηπῖδα τῆς ἀγγλικῆς φιλολογίας. Τὸ ὕφος αὐτοῦ εἶναι κλασικώτατον, πυκνόν, ἀλλ' οὐχὶ σκοτεινόν, σοφὸν ἄνευ περιττολογίας. Ὁ ἀῤῥενωπὸς καὶ σοφὸς αὐτοῦ λόγος, ἐν ᾧ βρίθουσι ποικίλαι τολμηραὶ καὶ λαμπραὶ εἰκόνες, εἶναι θησαυρός, ἐξ οὗ ἠρύσαντο τὰ συγγράμματα αὐτῶν πάντες οἱ συγγραφεῖς τῆς ἀγγλικῆς φιλολογίας, ἣν ὁ Σακεσπῆρος ἐμψυχοῖ καὶ ὑποβαστάζει, ὡς οἱ παλαιοὶ νόμοι καὶ τὰ πατροπαράδοτα ἔθιμα ὑποστηρίζουσι καὶ ζωοποιοῦσι τὴν ἀγγλικὴν κοινωνίαν. Καὶ ὅτε ἐσχάτως ἡ γονιμότης τῶν νεωτέρων Ἄγγλων συγγραφέων ἐξηντλήθη, ἐτράπησαν οὗτοι ὁμοθυμαδὸν πάλιν πρὸς τὸν Σακεσπῆρον ὡς πρὸς μαστὸν ζωογόνον, ὡς πρὸς πηγὴν ζωοδότειραν καὶ ἀνεξάντλητον παντὸς φιλολογικοῦ ἔργου. Διὸ καὶ τὰ ἴχνη τοῦ Σακεσπήρου εἶναι ὀφθαλμοφανῆ παρὰ τοῖς δοκιμωτάτοις ἀρχαίοις καὶ νεωτέροις συγγραφεῦσι τῆς Ἀγγλίας. Εἷς δὲ τούτων, ὁ Οὐάλτερ Σκῶττος, ἐκτραφεὶς ἐκ τῆς μεγαλοφυΐας ἐκείνου, κατέχει τὴν τέχνην τοῦ περιγράφειν πιστότατα τὰ ἤθη καὶ τὰς στολὰς ἑκάστης ἐποχῆς, τὸν χαριεντισμὸν, τὸ σκῶμμα καὶ τὸν διάλογον τοῦ Σακεσπήρου, καὶ διαπρέπει μάλιστα ἐπὶ μεγάλῃ τέχνῃ τοῦ πλάττειν τὰ πρόσωπα, τοῦ παριστᾶν αὐτὰ ζῶντα καὶ εὐγνώριστα ἐκ τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν, τοῦ δημιουργεῖν οὕτως εἰπεῖν ἀνθρώπους τοιούτους, οἵους, ἅπαξ ἰδὼν, οὐδέποτε λησμονεῖ τις.

Καὶ ταῦτα μὲν διὰ βραχέων ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων ἀναγνωστῶν περὶ τῶν ἀρετῶν τοῦ δαιμονίου τούτου ἀνδρὸς, οὗτινος ἡ δόξα διετέλεσεν αὐξανομένη ἀπὸ δύο αἰώνων, ὡς οἱ κύκλοι οὓς ἐγείρει ἐν τῷ ὕδατι τῆς δεξαμενῆς ὁ πίπτων λίθος. Ἡ εὐημερία, ἡ μεγαλοφυΐα καὶ αἱ κατακτήσεις τῶν συμπολιτῶν αὐτοῦ ἐξέτειναν τὸν κύκλον τῆς ἀθανασίας αὐτοῦ. Ἡ Ἀγγλικὴ γλῶσσα λαλεῖται ἤδη ἐν Ἰνδίαις, ἐν Αὐστραλίᾳ καὶ ἐν ἁπάσῃ τῇ βορείᾳ Ἀμερικῇ. Οἱ πολυάριθμοι λαοὶ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν δὲν εἶχον ἐπὶ μακρὸν ἄλλην φιλολογίαν, εἰ τὰ δράματα τοῦ Σακεσπήρου, ἅτινα ἐξεγείρουσι μέχρι τοῦ νῦν πλείονα ἐνθουσιασμὸν, ἢ ἐν τοῖς θεάτροις τοῦ Λονδίνου. Αἱ γιγάντιαι εἰκόνες τοῦ Ἄγγλου ποιητοῦ καθηδύνουσι τὴν ψυχὴν τῶν ἀνθρώπων τοῦ νέου κόσμου, οἵτινες εἶναι συνειθισμένοι πρὸς τὰς μεγάλας σκηνὰς καὶ τὰ μεγαλοπρεπέστατα θεάματα τῆς φύσεως, οἷα παρέχονται τὰ ὑπερύψηλα ὄρη, οἱ μεγαλοπρεπεῖς ποταμοὶ καὶ καταῤῥάκται, καὶ οἱ βαθύδενδροι, καὶ ἀπέραντοι δρυμῶνες τοῦ νέου κόσμου.

Ἐκεῖ, ὡς ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ, ὁ Σακεσπῆρος κατέστη προσφιλέστατος πάντων τῶν συγγραφέων, καὶ ἴσως εἶναι ὁ μόνος ποιητὴς, οὗτινος τὰ ἔπη ἀντιχοῦσιν ἐν μοίρᾳ διδακτικῶν ῥητῶν ἐν τῇ γερουσίᾳ τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν. Ὅταν δὲ ὁ νέος οὗτος ἀγγλικὸς κόσμος κατοικισθῇ, ὡς ἡ Εὐρώπη, ὅταν τὰ ἀτμόπλοια τῶν Ἀμερικανῶν διαπεράσωσι τὸν ἰσθμὸν τοῦ Παναμᾶ, μεταβληθέντα εἰς πορθμὸν, ὁ λόγος τοῦ Σακεσπήρου διαδοθήσεται εἰς χώρας, ἃς ὁ ποιητὴς οὐδέποτε ἐγνώρισε· διὰ δὲ τῆς παιδεύσεως τῶν Ἰνδιῶν καὶ τῶν Ἀγγλικῶν ἀποικιῶν τὰ δράματα τοῦ Ἄγγλου ποιητοῦ διασκεδασθήσονται καὶ διαδοθήσονται ἐπὶ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΔΡΑΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΣΑΚΕΣΠΗΡΟΥ.

Α'. — ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ

ΜΑΚΒΕΘ.
ΑΜΛΕΤΟΣ, ΑΝΑΞ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ.
ΤΡΩΙΛΟΣ ΚΑΙ ΧΡΥΣΗΙΣ.
ΚΟΡΙΟΛΑΝΟΣ.
ΡΩΜΑΙΟΣ ΚΑΙ ΙΟΥΛΙΑ.
ΤΙΜΩΝ Ο ΑΘΗΝΑΙΟΣ.
ΙΟΥΛΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ.
Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΛΕΑΡ.
ΟΘΕΛΛΟΣ, Ο ΑΙΘΙΟΨ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ.
ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΚΑΙ ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ.
ΚΥΜΒΕΛΙΝΗΣ.
ΠΕΡΙΚΛΗΣ
ΤΙΤΟΣ ΑΝΔΡΟΝΙΚΟΣ (;).

Β'. — ΚΩΜΩΔΙΑΙ.

Η ΤΡΙΚΥΜΙΑ.
ΟΙ ΔΥΟ ΕΥΓΕΝΕΙΣ ΤΗΣ ΒΕΡΟΝΑΣ.
ΑΙ ΕΥΘΥΜΟΙ ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΟΥ ΟΥΙΝΔΣΩΡ.
ΕΝ Ω ΜΕΤΡΩ ΜΕΤΡΕΙΤΕ ΑΝΤΙΜΕΤΡΗΘΗΣΕΤΑΙ ΥΜΙΝ. (Measure for measure.)
Η ΚΩΜΩΔΙΑ ΤΩΝ ΠΛΑΝΩΜΕΝΩΝ.
ΩΔΙΝΕΝ ΟΡΟΣ ΚΑΙ ΕΤΕΚΕ ΜΥΝ. (Much Ado about Nothing.)
ΕΡΩΤΟΣ ΜΑΤΑΙΟΙ ΠΟΝΟΙ. (Love's Labor Lost.)
ΟΝΕΙΡΟΝ ΘΕΡΙΝΗΣ ΝΥΚΤΟΣ.
Ο ΕΜΠΟΡΟΣ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ.
ΟΠΩΣ ΑΝ ΘΕΛΗΤΕ. (As you like it.)
Η ΔΑΜΑΣΘΕΙΣΑ ΜΕΓΑΙΡΑ. (The Taming of the Shrew.)
ΠΑΝΤΑ ΚΑΛΑ ΤΑ ΕΙΣ ΚΑΛΟΝ ΑΠΟΒΑΝΤΑ. (All's Well that Ends Well.)
ΧΕΙΜΕΡΙΝΗ ΔΙΗΓΗΣΙΣ. (The Winter's Tale.)
Η ΝΥΞ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ. (;)

Γ'. — ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΔΡΑΜΑΤΑ.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΙΩΑΝΝΗΣ.
Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΡΙΧΑΡΔΟΣ Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ.
Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΕΡΡΙΚΟΣ Ο ΤΕΤΑΡΤΟΣ — ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ ΚΑΙ ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.
Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΕΡΡΙΚΟΣ Ο ΠΕΜΠΤΟΣ.
Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΕΡΡΙΚΟΣ Ο ΕΚΤΟΣ. — ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ, ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ.
Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΡΙΧΑΡΔΟΣ Ο ΤΡΙΤΟΣ.
Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΕΡΡΙΚΟΣ Ο ΟΓΔΟΟΣ.

Τὰ ἔργα τοῦ Σακεσπήρου μετεφράσθησαν, ὡς εἴδομεν, εἰς πασας σχεδὸν τὰς γλώσσας τῶν πεπαιδευμένων ἐθνῶν, πλὴν τῆς Ἑλληνικῆς. Οἱ μεταφρασταὶ αὐτοῦ εἶναι ἄνδρες γνωστοὶ καὶ διάσημοι, οἷος ὁ Villemain, ὁ Guizot, ὁ Montégut, ὁ Schlegel, ὁ Tieck, κ. λ. π., πολλοὺς μὲν καταβαλόντες πόνους, πολὺν δὲ κατατρίψαντες χρόνον πρὸς μεταγλώττισιν τοῦ δυσκολωτάτου τῶν συγγραφέων. Ἀλλ' ἀπέκτησαν ἐκ τούτου καὶ δόξαν πολλὴν καὶ πλοῦτον, ἐκλεχθέντες μέλη τῶν Ἀκαδημιῶν τῆς πατρίδος αὐτῶν, καὶ τιμηθέντες διαφερόντως.

Ἀναλαμβάνοντες τὴν μετάφρασιν τοῦ δυσκολωτάτου τῶν συγγραφέων εἰς γλῶσσαν μήπω ἔτι μεμορφωμένην καὶ ταλαντευομένην τῇδε κἀκεῖσε ἀπὸ ἡμίσεως αἰῶνος, τοῦτο μόνον ἐπιθυμοῦμεν καὶ εὐχόμεθα· ἵνα οἱ ὁμογενεῖς, ἐκτιμῶντες κατ' ἀξίαν τὴν πρόθεσιν, τοὺς πόνους καὶ τὰς δαπάνας ἡμῶν, συνδράμωσιν εὐγενῶς τὸ προκείμενον ἔργον, οὐχὶ πρὸς ὠφέλειαν τοῦ ἐκδότου, ἀλλὰ πρὸς πράτωσιν τοῦ πολυδαπάνου τούτου ἔργου, ἄνευ βλάβης αὐτοῦ. Νομίσομεν δὲ ἑαυτοὺς εὐτυχεῖς ἐὰν ἐπιτύχωμεν τοῦ ποθουμένου, τὴν παρ' ἡμῖν δηλ. διάδοσιν τῶν ἔργων τοῦ μεγίστου καὶ θαυμαστοτάτου τῶν ποιητῶν μετὰ τὸν Ὅμηρον.

Ἐπειδὴ ὡς ὁ Ὅμηρος οὕτω καὶ ὁ Σακεσπῆρος πρέπει νὰ ἀναγνωσθῇ παρὰ παντὸς ἀξίωσιν ἔχοντος ἐλευθερίου ἀγωγῆς, καὶ ὡς ἐκεῖνος ἀνάγκη ἵνα συντελῇ τοῦ λοιποῦ εἰς καλλώπισμα πάσης ἑλληνικῆς ἰδιωτικῆς βιβλιοθήκης, καὶ εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῆς παρούσης καὶ τῆς μελλούσης γενεᾶς τῆς παλιγγενεσίας τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους.

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΕΥΜΑΡ.

ΜΑΚΒΕΘ.

ΥΠΟΘΕΣΙΣ

τοῦ

ΔΡΑΜΑΤΟΣ.

Ἀλλ' εἶα φείδου μηδὲν ὧν ἐπίστασαι,
Μήδεια, βουλεύουσα καὶ τεχνωμένη.

ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ ΜΗΔΕΙΑ

Ἡ ὑπόθεσις τῆς τραγῳδίας τοῦ Μάκβεθ ἐλήφθη ἔκ τινος χρονικοῦ τοῦ Χόλινσχεδ, οὗτινος δίδομεν ἐνταῦθα ἐν περιλήψει τὴν ἀφήγησιν. Ὁ ἰσχυρὸς τιμαριώτης Μάκβεθ ἔζη ἐν Σκωττίᾳ περὶ τὰ μέσα τοῦ δεκάτου αἰῶνος, ἐπὶ τῆς βασιλείας του Δούνκαν, ἡγεμόνος πράου μὲν καὶ φιλανθρώπου, ἀλλ' ἀμοιροῦντος τῆς ἀπαιτουμένης εὐφυΐας καὶ ἐνεργείας πρὸς τὸ κυβερνᾶν χώραν φιλοτάραχον καὶ στασιαστικὴν, οἷα ἦτο τότε ἡ Σκωττία. Ὁ Μάκβεθ, μέγα δυνάμενος καὶ συγγενὴς ὢν τοῦ βασιλέως, ἐπεβάλετο ἵνα σφετερισηται τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα. Καταπολεμήσας δὲ τὸν ἐπὶ τὴν Σκωττίαν ἐκστρατεύσαντα βασιλέα τῆς Νορβεγίας Σουένον, καὶ φιλοξενῶν μετὰ τὴν νίκην τὸν εὐγνωμονοῦντα αὐτῷ Δούνκαν ἐν τῷ τιμαριωτικῷ αὐτοῦ φρουρίῳ Ἴνβερνεσς, παρορμώμενος δὲ ὑπὸ τῆς φιλοδόξου αὐτοῦ γυναικὸς, ἐδολοφόνησε κοιμώμενον τὸν βασιλέα. Ἀναῤῥίπτων δὲ τὸν φόνον εἰς τὸν υἱὸν καὶ διάδοχον αὐτοῦ Μαλκὼλμ (ὅστις, εἰ καὶ ἦτο ἀθῶος, φοβηθεὶς τὴν ὀργὴν τοῦ λαοῦ καὶ τὴν κακουργίαν τοῦ Μάκβεθ, κατέφυγεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν), ἐσφετερίσατο τὴν βασιλείαν. Ἀλλὰ, φοβούμενος μὴ ἡ ἀδίκως προσκτηθεῖσα ἀρχὴ ἐκφύγῃ αὐτὸν, ἐδολοφόνησε καὶ τὸν Μακ-Γίλλ καὶ τὸν Βάγκον, δύο τῶν ἰσχυροτάτων τῆς Σκωττίας τιμαριωτῶν ἀρχόντων. Μετ' ὀλίγον ἕτερος ἰσχυρὸς ἄρχων τοῦ βασιλείου, ὁ Μακδοῦφ, βλέπων τὴν πρὸς αὐτὸν δυσμένειαν τοῦ βασιλέως καὶ τὴν ὑποψίαν, κατέφυγε καὶ οὗτος εἰς Ἀγγλίαν. Ἀλλ' ὁ αἱμοχαρὴς τύραννος ἐξεδικήθη φονεύων τὴν γυναῖκα καὶ τὸν υἱὸν αὐτοῦ. Τότε ὁ γυναικάδελφος τοῦ Μαλκὼλμ Σίβαρδ, προστάξαντος τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας Ἐδουάρδου, ἐξεστράτευσεν ἐπὶ τὴν Σκωττίαν μετὰ μεγάλου στρατοῦ· νικήσας δὲ καὶ φονεύσας τὸν Μάκβεθ ἰδιοχείρως κατὰ τὴν πρώτην συμπλοκὴν, ἀπεκατέστησε τὸν Μαλκὼλμ ἐπὶ τὸν θρόνον τῆς Σκωττίας.

Τὸ σπουδαιότατον πρόσωπον τοῦ δράματος τούτου εἶναι ἡ λέδυ Μάκβεθ, ἣν πολλοὶ παραβάλλουσι πρὸς τὴν Κλυταιμνήστραν τοῦ Αἰσχύλου, καὶ τὴν Μήδειαν τοῦ Εὐριπίδου. Ὁ ἐμπαθέστατος τῆς Μηδείας πρὸς τὸν Ἰάσωνα ἔρως, ὑπὲρ οὗ κατέλιπε τὰ πάντα, γονεῖς, φίλους, πατρίδα· καὶ ὑπὲρ οὗ « ἡδέως ἂν ἀπέσπα τοῦ σώματος αὐτῆς τὴν ψυχὴν, ὅπως ἴδῃ αὐτὴν ἐξερχομένην ὡς στεναγμὸν ἔρωτος ἐκ τοῦ στήθους τοῦ ἐραστοῦ » · τὰ περὶ αὐτὴν ἀσύγγνωστα ἁμαρτήματα, ἡ ἀχαριστία καὶ ἡ περιφρόνησις τοῦ Ἰάσωνος (νυμφευθέντος τὴν Γλαύκην, θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῆς Κορίνθου Κρέοντος), ἅτινα φέρουσιν αὐτὴν εἰς ἀπόνοιαν· ἡ ὑπερβολικὴ ὠμότης, μεθ' ἧς ἐκδικεῖται τὴν ὕβριν καὶ τιμωρεῖ τὴν ἀπιστίαν τοῦ ἀνδρός· ἡ αἰφνιδία ἐπιστροφὴ τῆς φιλοστοργίας, καὶ τὰ δάκρυα, ὅσα καταχέει ὑπὲρ τῶν τέκνων αὐτῆς, ἅτινα μετ' ὀλίγον σφαγιάζει ἐν τῷ παροξυσμῷ τῆς μανίας· πάντα ταῦτα ἐνεργάζονται ἀπερίγραπτον δέος καὶ τρόμον, καὶ τοιοῦτον οἷον μόνον αἰσθάνεταί τις ἀναγινώσκων τὸν Μάκβεθ.

Ὁ χαρακτὴρ τῆς λέδυ Μάκβεθ εἶναι θαυμασίως ὑποτετυπωμένος. Τὸ δεσπόζον αὐτῆς αἰσχρὸν πάθος, ἡ ἄκρατος φιλοδοξία, ὑπερισχύει τοῦ πρὸς τὸν ἄνδρα ἔρωτος. Νομίζουσα δὲ ὅτι, βασίλισσα γενομένη, ἔσται εὐτυχεστάτη, πειρᾶται ἵνα καταστήσῃ αὐτῷ τὸν φόνον εὔκολον, καθιστῶσα ἐκποδὼν πᾶν ἐμπόδιον, καὶ καταστέλλουσα πᾶσαν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ δολοφόνου ἐγειρομένην εὐλάβειαν. Ἄλλως τε δὲ ὁ Μάκβεθ δὲν ἔχει χρείαν τοιαύτης προτροπῆς· ἐπειδὴ πρὸ πολλοῦ ἤδη ἔκρινε νὰ θανατώσῃ τὸν βασιλέα Δούνκαν καὶ τὸν υἱὸν ἴσως δὲ καὶ διάδοχον αὐτοῦ Μαλκώλμ. Ἀλλ' ὅμως, φοβουμένη μὴ οὗτος, ἀποκαρτερήσας κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἐγκλήματος, μεταβάλῃ γνώμην, ἡ λέδυ Μάκβεθ παρορμᾷ αὐτὸν παντὶ σθένει ἐπὶ τὸ θαῤῥεῖν, ἀποκαλοῦσα αὐτὸν ἄνανδρον καὶ ἀπειλοῦσα αὐτῷ περιφρόνησιν διὰ βίου, ἐὰν διατελέσῃ ἔτι πρὸς στιγμὴν ἀμφιῤῥέπης καὶ διστάζων, καὶ μὴ ὠφεληθῇ ἀπὸ τοῦ σκότους καὶ τῆς σιωπῆς τῆς νυκτὸς ὅπως δολοφονήσῃ τὸν ξενιζόμενον βασιλέα. Ἔγκειται δὲ καὶ βιάζεται καὶ κεντρίζει αὐτὸν ἀδιαλείπτως, μὴ ἀπολείπουσα μηδὲ στιγμὴν σκέψεως. Πράττει δὲ ταῦτα ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ μόνου, ὡς λέγει. Ὑπὲρ αὐτοῦ λησμονεῖ τὴν γυναικείαν αὐτῆς φύσιν. Ὑπὲρ τῆς φιλοδοξίας αὐτοῦ ἐργάζεται καὶ φυλάττεται. Ἀλλ' ἀρά γε ἀποδιώξει τῆς καρδίας αὐτῆς τοὺς ἐλέγχους τῆς συνειδήσεως οὕτως εὐχερῶς, ὡς ἀπέπλυνε τὸ τὰς χεῖρας αὐτῆς μιαῖνον αἷμα τοῦ δολοφονηθέντος; — Οὐχί. Ἐπειδὴ οἱ ἐκ τοῦ στήθους αὐτῆς ἀναπεμπόμενοι φρικώδεις στεναγμοὶ, οἱ ἀντιχοῦντες ὡς λυγμοὶ ψυχορραγοῦντος, ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἡ ἀφοβία καὶ ἡ τόλμη, ἣν ἐπειρᾶτο ἵνα ἐμβάλῃ εἰς τὸν διστάζοντα ἄνδρα, δὲν ἦσαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς.

Διὸ ἅμα ἀπετελέσθη ὁ φόνος, ἅμα ὁ Μάκβεθ ἐδρέψατο τοὺς καρποὺς τοῦ κακουργήματος, καὶ πρώτη αὐτὴ ἀποδειλιᾷ καὶ τρέμει καὶ ὀδύρεται, πραισθανομένη τὴν ἐπικρεμαμένην ἀμφοτέροις τιμωρίαν. Καὶ τότε βλέπομεν αὐτὴν παρισταμένην ἐν τῇ περιλαμπεῖ σκηνῇ τοῦ συμποσίου, οὕτινος προΐσταται ὡς βασίλισσα τῆς Σκωττίας μετὰ πολλῆς πλαστῆς χάριτος καὶ φιλοφροσύνης, καὶ πειρωμένην ἵν' ἀποτρέψῃ τὴν προσοχὴν τῶν συμποσιαζόντων μεγιστάνων ἀπὸ τῆς ἀλλοκότου διαγωγῆς τοῦ ἀνδρὸς, ὅστις, κατατρυχόμενος ὑπὸ τῶν ἐλέγχων τοῦ συνειδότος, καὶ βλέπων ἐνώπιον αὐτοῦ, ἀκυμάζοντος τοῦ συμποσίου, παρακαθήμενον φοβερὸν τὸ φάντασμα τοῦ δολοφονηθέντος Βάγκου, ἀποτείνει ἔντρομος καὶ παράφρων πρὸς αὐτὸ τὸν λόγον. Ὁ δὲ ὑπὸ παντοίων σπασμῶν τοῦ συνειδότος ταρασσόμενος αὐτῆς ὕπνος, καὶ ἡ ἀδιάλειπτος ἀγωνία ἐμποιοῦσι φρίκην τοιαύτην, οἵαν αἰσθάνεταί τις μόνον ἀναγινώσκων τὰς Εὐμενίδας τοῦ Αἰσχύλου ἢ τὴν Μήδειαν τοῦ Εὐριπίδου.

Ὁ Μάκβεθ εἶναι ἄρα δρᾶμα τραγικώτατον, ὡραιότατον καὶ διδακτικώτατον, ἐξεικονίζον τὴν ἀνύψωσιν καὶ τὴν πτῶσιν τοῦ φιλοδόξου. Ἡ δὲ οἰκονομία αὐτοῦ ἔχει μεγάλην ὁμοιότητα πρὸς τὴν τριλογίαν τοῦ Αἰσχύλου, ἥτις, ὡς γνωστὸν, ἀπαρτίζεται ἐκ τοῦ Ἀγαμέμνονος, τῶν Χοηφόρων καὶ τῶν Εὐμενίδων, τριλογίαν διαγράφουσαν ἐν τρισὶ διαφόροις πράξεσι τὴν ἱστορίαν τοῦ οἴκου τοῦ Ἀγαμέμνονος. Ἐπειδὴ ἡ τραγῳδία τοῦ Μάκβεθ ἀπαρτίζεται ὁμοίως ἐκ τριῶν διαφερουσῶν ἀλλήλων πράξεων· ἤτοι τῆς βασιλοκτονίας τοῦ Δούνκαν, τοῦ φόνου τοῦ Βάγκου καὶ τῆς πτώσεως τοῦ Μάκβεθ. Καὶ ἡ μὲν πρώτη δεικνύει ἡμῖν πῶς ὁ τύραννος ἦλθεν εἰς τὴν ἀρχὴν, ἡ δὲ δευτέρα πῶς κατεχράσθη αὐτὴν,

ἡ δὲ τρίτη πῶς ἀπέβαλεν αὐτὴν μετὰ τῆς ζωῆς. Χορὸς ὑπερφυῶν ὄντων ἀγγέλλει ἐν ἀμφοτέροις τοῖς τραγικοῖς ποιήμασι τὸ πεπρωμένον τοῦ ἥρωος, ὅπερ ὁμολογητέον ἐλαττοῖ πως τὸ διαφέρον τοῦ δράματος.

Ἐν τῷ δράματι τούτῳ ὁ Σακεσπῆρος φυλάττει τὴν ἑνότητα καὶ διατηρεῖ ἀσθμαίνουσαν τὴν φαντασίαν τοῦ θεατοῦ ἀπ' ἀρχῆς μεχρι τέλους. Οὐδέποτε δὲ ποιητὴς ἀνήχθη εἰς τοσοῦτον τραγικὸν ὕψος, ὡς ὁ Σακεσπῆρος, ἐν τῇ ἑπομένῃ φρικώδει ἀνακλήσει τῆς λέδυ Μάκβεθ·

Come, you spirits
That tend on mortal thoughts, unsex me [here ;
And fill me, from the crown to the toe, [top-full
Of direst cruelty! make thick my blood,
Stop up the access and passage to re- [morse ,
That no compunctious visitings of nature
Shake my fell purpose, nor keep peace [between
The effect and it! Come to my woman's [breasts
And take my milk for gall, you murder- [ing ministers,
Wherever in your sightless substances
You wait on nature's mischief! Come, [thick night,
And pall thee in the dunnest smoke of hell,
That my keen knife see not the wound [it makes,
Nor heaven peep through the blanket
To cry, « Hold, hold!!! » [of the dark,

[Ἀγγλικὸν κείμενον.]

« Ἔλθετε, πνεύματα, τὰ παρορμῶντα τοὺς
« ἀνθρώπους ἐπὶ τὸν φόνον. Ἐκδύετέ με ἐνταῦθα
« τὴν γυναικείαν φύσιν μου, καὶ πληρώσατέ με
« ἀπὸ τῆς κορυφῆς τῆς κεφαλῆς εἰς τὰ ἄκρα
« τῶν ποδῶν ἀδιαλλάκτου ὠμότητος! Συμπα-
« χύνατε τὸ αἷμα μου! Φράξατε πᾶσαν οἴκτου
« ὁδὸν, ὅπως μηδεμία εὐλαβὴς ἐπιστροφὴ
« κάμψῃ τὸ δεινόν μου βούλευμα, ἀναβαλλομένη
« τὴν ἐπιτέλεσιν αὐτοῦ. Εἰσέλθετε εἰς τοὺς γυ-
« ναικείους μου μαστοὺς καὶ μεταχειρίσθητε
« χολὴν τὸ γάλα μου, πράκτορες φόνων, ὅπου
« ἂν ἦτε προϊστάμενοι τῶν ἀπὸ τῆς φύσεως
« κακῶν! Ἔλθε, σκοτεινὴ καὶ βαθεῖα νύξ, καὶ
« περίβαλε σεαυτὴν ἐν τῷ μελαντάτῳ στυγίῳ
« καπνῷ, ὅπως μὴ τὸ ὀξύτατον ξίφος ἴδῃ τὸ
« τραῦμα, ὃ ἀπεργάσεται· ὅπως ὁ οὐρανὸς μὴ
« δύνηται ἵνα κατίδῃ διὰ τοῦ ζοφεροῦ σου μαν-
« δύου, καὶ βοήσῃ πρὸς τὴν δολοφόνον χεῖρά
« μου· « Στῆθι, στῆθι!!! »

[Ἑλληνικὴ μετάφρασις.]

Ἀμλετος.

Kommt, ihr Geister,
Die ihr auf Mordgedanken lauscht, ent- [weibt mich.
Und füllt mich ganz vom Scheitel bis zur [Sohle
Mit schärfster Grausamkeit! Verdickt [mem Blut,
Sperrt jeden Weg und Eingang dem [Gewissen,
Dass kein bedenklich Mahnen der Natur
Den grimmen Vorsatz lähm' und Frieden [stifte
Zwischen der That und ihm! An meine [Brüste
Ihr Mordeshelfer! Saugt mir Milch zu [Galle!
Kommt, wo auch in Gestalten unsichtbar
Ihr einen Bruch in der Natur bedient!
Komm', düstre Nacht,
Und hüll dich in der Hölle braunsten [Dampf,
Das nicht die Wunde seh, die er ges- [chlagen,
Mein scharfter Dolch, und durch des [Dunkels Vorvang
Der reine Himmel blick, und rufe Halt!!!

[Μετάφρασις Γερμανικὴ τοῦ Σλέγελ καὶ Τίεκ.]

« Venez, esprits qui accompagnez les pensées de mort; dépouillez-moi ici de mon sexe, et remplissez-moi, de la couronne de la tête à la pointe de l'orteil, de la plus implacable cruauté! épaississez mon sang; fermez accès et passage à la compassion, afin que nuls scrupuleux retours de la nature n'ébranlent mon atroce dessein, et n'établissent une trève entre lui et son exécution! Entrez dans mes mamelles de femme, et servez-vous de mon lait comme de fiel, ministres du meurtre, où que vous soyez présidant au mal naturel sous vos formes invisibles! Viens, épaisse nuit, et revêts-toi de la fumée d'enfer la plus foncée, afin que mon poignard perçant ne voie pas la blessure qu'il fera, et que le ciel ne puisse pas regarder à travers ton manteau de ténèbres pour crier : « arrête! arrête!»

[Μετάφρασις Γαλλικὴ τοῦ E. Montégut.]

Ο ΕΜΠΟΡΟΣ.

ΤΗΣ

ΒΕΝΕΤΙΑΣ.

[ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ.]

Εἰσέρχεται ὁ Τουβάλ.

ΣΥΛΛΩΚ. — Τουβάλ, τί νεώτερον ἐκ Γενούης; Εὕρες τὴν θυγατέρα μου, ἥτις ἔφυγε μετὰ τοῦ χριστιανοῦ, ἀποφίρουσα πᾶσαν μου τὴν περιουσίαν;

ΤΟΥΒΑΛ. — Δίτριψα ἐν πολλοῖς τόποις, ὅπου ἐγένετο λόγος περὶ αὐτῆς, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἠδυνήθην νὰ εὕρω μήτε τοὺς φυγάδας, μήτε τὸν θησαυρόν σου.

ΣΥΛΛΩΚ. — Παπαῖ, ἀππαπαί! Ἀπώλετο λοιπὸν καὶ ὁ ἀδάμας, ὃν ἠγόρασα ἀντὶ δισχιλίων δουκάτων ἐν Φραγκοφορτίῳ! Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ἡ κατάρα τοῦ Κυρίου ἐπέσκηψεν ἐπὶ τὸ γένος ἡμῶν. Ἀλλὰ πρὸς τούτοις μοι ἔκλεψαν οἱ φυγάδες καὶ δισχίλια δουκᾶτα, καὶ ἄλλα πολλὰ πολύτιμα κοσμήματα... πολύτιμα κειμήλια! Εἴθε ἡ θυγάτηρ μου ἀπέθνησκε μᾶλλον πρὸ τῶν ποδῶν μου, ἔχουσα τὰ κειμήλια ταῦτα ἐξηρτημένα τῶν ὤτων! Εἴθε ἐθάπτετο ἐνώπιόν μου, ἔχουσα αὐτὴ τὰ δουκᾶτά μου ἐν τῷ τάφῳ. Καὶ δὲν ἤκουσας, λέγεις, τίποτε περὶ τῶν φυγάδων!

ΠΟΡΤΙΑ. [Μετασχηματισμένη εἰς δικηγόρον.] — Συλλὼκ, ἐφρόντισις νὰ παραλάβῃς χειρουργόν τινα ὅπως μὴ ὁ Ἀντώνιος ἀποθάνῃ ἐκ τῆς αἱμορραγίας;
ΣΥΛΛΩΚ. — Εἶναι τοῦτο γεγραμμένον ἐν τῷ ὁμολόγῳ; [Πρᾶξις Δ, Σκηνὴ Α.]

Τίποτε, τίποτε... καὶ ἐδαπανήσαμεν ἀγνοῶ πόσα χρήματα εἰς ἀναζήτησιν αὐτῶν. Ἆ, πόσαι ἀλλεπάλληλοι ζημίαι! Ὁ χριστιανὸς κλέπτης ἔφυγε μετὰ τῆς θυγατρὸς καὶ τῶν χρημάτων μου, καὶ τώρα ἀναγκάζομαι νὰ ἐξοδεύω καὶ ἄλλα εἰς εὕρεσιν αὐτῶν! Ὦ! ἂν ἠδυνάμην νὰ ἐκδικηθῶ! Μόνος ἐγὼ τῶν πάντων πρέπ ι λοιπὸν νὰ κακοτυχῶ; Μόνος ἐγὼ νὰ ἀναστενάζω, μόνος δὲ ἐγὼ νὰ ὀδύρωμαι;

ΤΟΥΒΑΛ. — Ἆ! βεβαίως δὲν κακοτυχεῖς μόνος. Ἐπειδὴ ὁ Ἀντώνιος, ὁ χρεωφειλέτης σου καὶ ἄσπονδός σου ἐχθρὸς, εἶναι, ὡς ἔμαθον, ἐν Γενούῃ.

ΣΥΛΛΩΚ. — Τί; τί; τί;

ΤΟΥΒΑΛ. — Ἐν τῶν πλοίων αὐτοῦ ἐρχόμενον ἐκ Τριπόλεως ἐναυάγησεν.

ΣΥΛΛΩΚ. — Εὐχαριστῶ σοι, θεέ μου, εὐχαριστῶ σοι. Εἶναι ἄρα ἀληθές; εἶναι ἀληθές;

ΤΟΥΒΑΛ. — Ἀληθέστατον· διότι διελέχθην πρός τινας τῶν ἀπὸ τοῦ ναυαγίου διασωθέντων ναυτῶν.

ΣΥΛΛΩΚ. — Εὐχαριστῶ σοι, ἀγαθὲ Τουβάλ. Καλαὶ ἀγγελίαι! Ἆ, ἆ!

ΤΟΥΒΑΛ. — Ἡ θυγάτηρ σου κατεσπατάλησεν, ὡς λέγουσιν, ἐν Γενούῃ ἐν μιᾷ νυκτὶ ὀγδοήκοντα δουκᾶτα.

ΣΥΛΛΩΚ. — Ἆ, φίλε Τουβάλ! Μὲ ξίφος μοι διαπερᾷς τὴν καρδίαν. Διότι οὕτως; ποτὲ δὲν ἐλπίζω νὰ ἴδω πάλιν τὸ χρυσίον μου! Ὀγδοήκοντα δουκᾶτα ἐν μιᾷ νυκτὶ, διὰ μιᾶς! ὀγδοήκοντα δουκᾶτα!

ΤΟΥΒΑΛ. — Ἐπορευόμην εἰς Βενετίαν μετά τινων δανειστῶν τοῦ Ἀντωνίου, οἵτινες ὤμνυον ὅτι ἀδύνατον αὐτῷ νὰ μὴ χρεωκοπήσῃ.

ΣΥΛΛΩΚ. — Φεῦ τῆς εὐφροσύνης! διότι θὰ τιμωρήσω καὶ στρεβλώσω αὐτόν. Ὑπερχαίρω.

ΤΟΥΒΑΛ. — Εἷς τῶν δανειστῶν αὐτοῦ μοι ἔδειξε δακτύλιον, ὃν ἔλαβε παρὰ τῆς θυγατρός σου ἀντί τινος πίθηκος.

ΣΥΛΛΩΚ. — Κατηραμένη ἔστω! Μὲ βασανίζεις. Ἦτο ἡ κάλαϊς τῆς γυναικός μου Λίας, καὶ ποτὲ δὲν ἠθέλησα νὰ δώσω αὐτὴν οὐδὲ ἀνθ' ὅλης ἐρήμου μεττῆς πιθήκων.

ΤΟΥΒΑΛ. — Ἀλλ' ὁ Ἀντώνιος βεβαίως θὰ χρεωκοπήσῃ.

ΣΥΛΛΩΚ. — Ὦ, ἐὰν τοῦτο ἀληθεύῃ, καὶ ἐὰν δὲν πληρώσῃ ὁ Ἀντώνιος ἀκριβῶς κατὰ τὴν ὡρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ὅ, τι μοι χρεωστεῖ, προτίθεμαι νὰ τῷ ἀφαιρέσω τὴν καρδίαν. Ἔχω τὸ ὁμόλογόν του, καθ' ὃ δικαιοῦμαι ἐὰν μὴ πληρώσῃ νὰ ἀποκόψω τεμάχιον σαρκὸς τοῦ σώματός του. Διότι, ἐὰν αὐτὸς δὲν ἦτο ἐν Βενετίᾳ, ἐγὼ ἠδυνάμην νὰ τοκίζω τὰ χρήματάμου, ὡς ἤθελον. Πορεύθητι, Τουβάλ, καὶ ἐλθὲ ὕστερον εἰς τὴν συναγωγήν. Ἄπελθε, ἀγαθὲ Τουβάλ. Εἰς τὴν συναγωγὴν Τουβάλ. Εἰς τὴν συναγωγήν. (Ἐξέρχονται.)

ΔΙΚΑΣΤΙΚΑ.

ΚΑΚΟΥΡΓΟΔΙΚΕΙΟΝ ΤΗΣ ΒΑΣΤΙΑΣ [1].

Ἡ Λουκία ἐπλησίασεν ἐγγύτατα τῆς κλίνης, ἣν ἐφώτισεν ὑψώσασα τὸ κηρίον διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς, καὶ ἐπυροβόλησε διὰ τῆς δεξιᾶς δὶς μετὰ τοσαύτης εὐστοχίας καὶ ἀταραξίας, ὥστε ἐπλήγωσε τὸν κοιμώμενον αὐτῆς σύζυγον δὶς διὰ δύο σφαιρῶν, ὧν ἡ μὲν διεπέρασε τὴν κεφαλὴν, ἡ δὲ τὸν δεξιὸν πνεύμονα καὶ τὴν καρδίαν.

Οἱ ἐν τῷ οἴκῳ ὑπηρέται, ἀκούσαντες τὴν διπλῆν ἐκείνην ἐκπυρσοκρότησιν, ἔδραμον εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς Ὀρτενσίας, καὶ εὗρον ἐν τῇ σκοτίᾳ αὐτὴν μὲν γονατίσασαν παρὰ τὴν κλίνην, αἱμοτόφυρτον καὶ τρέμουσαν, τὸν δὲ Βοναβέντην ἐκπνέοντα, τὴν δὲ Λουκίαν, ἥτις ἀφῆκε τὴν λυχνίαν τὴν φωτίσασαν τὴν αἱματηρὰν ταύτην σκηνὴν, ἔχουσαν ἔτι τὴν χεῖρα ὡπλισμένην διὰ τοῦ πολυκρότου πιστολίου, ἱσταμένην δὲ ἀπαθῶς ὡς ἄγαλμα παρὰ τὴν κλίνην ἐνώπιον τοῦ ψυχορραγοῦντος ἀνδρός.

Ἐρωτηθεῖσα παρὰ τοῦ ἀνακριτοῦ τῇ ἐπαύριον, ἡ Λουκία ὡμολόγησεν εὐθὺς τὸ ἔγκλημα. — « Ἐξεδίκησα ἐμαυτὴν, » ἀπεκρίθη, μὴ δεικνύουσα μηδεμίαν μεταμέλειαν.

Τούτου ἕνεκα

« Ἡ Μαρία Μεδέλλη, χήρα τοῦ Βοναβέντου, κατηγορεῖται ὅτι ἐφόνευσεν ἐκ προμελέτης τὸν σύζυγον αὐτῆς Κάρολον Βοναβέντην τῇ 8 μαρτίου ἐν Καστελμόρε.»

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ. — Λουκία Μεδέλλη, ἤκουσας τί ἐγκαλεῖσαι; Τί ἀπολογεῖσαι πρὸς ταῦτα;

ΛΟΥΚΙΑ. — Κύριε πρόεδρε, προτιμῶ νὰ ἀποκρίνωμαι πρὸς τὰς ὑμετέρας ἐρωτήσεις. Διότι ἄλλως ἀδύνατόν μοι εἶναι νὰ ἀπολογηθῶ προσηκόντως.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ. — Τῇ 15 αὐγούστου τοῦ 1869 ἔτους ὑπανδρεύθης ἑκουσίως τὸν Κάρολον Βοναβέντην, καὶ ἐφαίνεσο ὑπεραγαπῶσα αὐτόν.

ΛΟΥΚΙΑ. — Ναὶ, ἠγάπων αὐτὸν, καὶ ἐνόμιζον ὅτι με ἠγάπα.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ. — Ἐπὶ δύο ὅλα ἔτη ἐζήσατε ἐν ἀγάπῃ καὶ ὁμονοίᾳ. Ἔσχετε δὲ ἓν τέκνον καὶ κατῳκεῖτε ἔν τινι παρὰ τὸ Καστελμόρε ἀγροκηπίῳ, ὅπου συνηθροίζετο συνεχῶς ἡ ἀρίστη κοινωνία τῆς πόλεως. Εἶχες ἀφορμὴν τινὰ παραπόνων πρὸς τὸν σύζυγόν σου;

ΛΟΥΚΙΑ. — Μέχρι τότε οὐδεμίαν, κύριε πρόεδρε.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ. — Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἤρξω νὰ ζηλοτυπῆς, τὸ δὲ ἦθός σου κατέστη σκυθρωπὸν καὶ ἀφόρητον καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς ὑπηρέτας τῆς οἰκίας. Ἐπαύσω δὲ πάσης πρὸς τοὺς φίλους καὶ τὴν μητέρα ἀλληλογραφίας. Διὰ τί;

ΛΟΥΚΙΑ. — Ἐπληροφορήθην ὅτι ὁ σύζυγός μου ἀπήρχετο συνεχῶς εἰς Ἀγιάκκιον οὐχὶ ἕνεκα σπουδαίων ἀσχολιῶν, ὡς ἔλεγεν, ἀλλ' ὅπως βλέπῃ τὴν ἐρωμένην'τοῦ.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ. — Ἀλλὰ μετὰ τὰς πρώτας ἐπιπλήξεις σου αἱ ἀπουσίαι αὐτοῦ κατέστησαν σπανιώτεραι.

ΛΟΥΚΙΑ. — Ναί. Ἀλλὰ τοῦτο διότι, ἀπατήσας με εἰσήγαγεν εἰς τὸν οἶκόν μου τὴν ἐρωμένην. Ἐζήτουν παιδαγωγὸν πρὸς ἀνατροφὴν τοῦ τέκνου μου. Ἡ ἐρωμένη αὐτοῦ Ὀρτενσία Φάντη κατώρθωσε νὰ παρασταθῇ φέρουσα συστατικὴν ἐπιστολὴν φίλου τινὸς τοῦ ἀνδρός μου, καὶ, ἀγνοοῦσα τὴν διαγωγὴν αὐτῆς, ἐπίστευσα καὶ ἀνέθηκα αὐτῇ τὴν ἐπιμέλειαν τοῦ θυγατρίου μου.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ. — Μετά τινας ἡμέρας ἐπορεύθης εἰς Ἀγιάκκιον καὶ ἠγόρασας ποσόν τι ἀρσενικοῦ. Προὐτίθεσο ἄρα ἔκτοτε νὰ ἐκδικήσῃς σεαυτήν;

ΛΟΥΚΙΑ. — Ὦ, ὄχι, κύριε πρόεδρε. Ἤμην δυστυχὴς καὶ ἐπεθύμουν τὸν θάνατον.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ. — Δηλητηριάζουσα σεαυτὴν θὰ ἔπραττες μέγα ἔγκλημα ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, καὶ καλῶς ἔπραξας παραιτηθεῖσα τοῦ βουλεύματος. Τί συνέβη μετὰ ταῦτα; Λυποῦμαι ἀναγκαζόμενος νὰ λεπτολογῶ. Ἀλλὰ δὲν γνωρίζομεν τὰ κατὰ τὴν νύκτα τῆς 8 μαρτίου ἄλλως εἰμὴ ἐκ τῆς ἀνακρίσεως, καὶ εἶναι ἀναγκαῖον ἵνα οἱ ὁρκωτοὶ ἀκούσωσι παρὰ σοῦ ὅ, τι εἶπες ἐν τῇ ἀνακρίσει.

ΛΟΥΚΙΑ. — Ἔστω, κύριε. Εἶμαι ἕτοιμος νὰ ἐπαναλάβω ὅ, τι ἤδη εἶπον κατὰ τὴν ἀνάκρισιν. Ἀλλὰ πρέπει πρῶτον νὰ διηγηθῶ τὰ προηγούμενα τῆς νυκτὸς ἐκείνης.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ. — Λέγε.

ΛΟΥΚΙΑ. — Ὀλίγαις μετὰ τὴν ἄφιξιν τῆς Ὀρτενσίας ἐν Καστελμόρε ἡμέραις ἐβεβαιώθην ὅτι ἡ εἰσαχθεῖσα νεᾶνις ἦτο ἐράστρια τοῦ ἀνδρός μου. Καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἐπέπληξα αὐτὸν πράως, ἐρωτῶσα μετὰ δακρύων τί ποτε πράξασαν ἐπαύσατο ἀγαπῶν με. Ἐκεῖνος δὲ ἀπεκρίθη γελῶν καὶ παίζων. Ἡ λύπη μου ἦτο μεγίστη καὶ παρ' ὀλίγον ἐδηλητηρίαζον ἐμαυτὴν, ἐὰν μὴ ἡ ἀνάμνησις μόνη τῆς προσφιλεστάτης μοι θυγατρὸς κατεῖχε τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ βουλευματός μου. Προὐτίμησα ἄρα νὰ ὑποφέρω μᾶλλον τὰ πάντα, μὴ λέγουσα μηδενὶ μηδὲν, ἐλπίζουσα ὅτι ὁ ἀνήρ μου, λαβὼν τάχιον ἢ βράδιον κόρον τῆς παλλακίδος, ἔμελλε νὰ ἐπανέλθῃ πρὸς ἐμέ. Ἀλλ' ἐψεύσθην τῶν ἐλπίδων· διότι οὗτος καθιστᾶτο ὁσημέραι ἀποτομώτερος καὶ ψυχρότερος πρὸς ἐμὲ, καὶ μετ' ὀλίγον ἐπληροφορήθην ὅτι αἱ πρὸς τὴν Ὀρτενσίαν αὐτοῦ σχέσεις ἦσαν ἤδη γνωσταὶ οὐ μόνον τοῖς ὑπηρέταις μου, ἀλλὰ καὶ πᾶσι τῆς κατοίκοις τῆς πόλεως.

Καὶ οἱ μέν με ἐλεεινολόγουν, οἱ δέ με κατεγέλων. Ἡ θλίψις μου ἦτο ὑπερβάλλουσα. Ἀλλὰ δὲν ἤθελον νὰ φανερώσω μηδενὶ τὴν αἰτίαν τοῦ ἄλγους, ὅπερ κατέτρυχε τὴν καρδίαν μου· ἐπειδὴ ἡ μήτηρ μου ἐκακοπάθησεν ὁμοίως μεγάλως ὑπὸ τῆς ἀπιστίας τοῦ πατρός μου, καὶ δὲν ἤθελον, ἀποκαλύπτουσα τὰ ἐμὰ παθήματα, νὰ ἀναμνήσω αὐτὴν τὰ ἑαυτῆς, ἀποσπαράσσουσα ἐπουλωμένας ἤδη πληγάς. Ἡ κατάστασις αὕτη διήρκεσεν ἐπὶ ἕνα μῆνα, μεθ' ὃν, ἀποκαρτερήσασα, ἐπέταξα εἰς τὸν σύζυγόν μου ἵν' ἀποπέμψῃ τὴν Ὀρτενσίαν. Ἀλλ' οὗτος ἀπεκρούσατο τὴν αἴτησίν μου ἀγροίκως, ἀποκυρήττων μοι ἀντικρυς ὅτι, ἂν διώξω αὐτὴν, προὐτίθετο νὰ ἀπέλθῃ διὰ παντὸς καὶ ζήσῃ μετ' αὐτῆς. Ὦ! εἶμαι ἤδη πεπεισμένη ὅτι δὲν θὰ ἔπραττε τοῦτο. Ἀλλ' ἐγὼ ἐπίστευσα, καὶ γονατίσασα παρεκάλουν αὐτὸν νά με ἐλεήσῃ. Ἀλλὰ τὰ πάντα μάταια, παρακλήσεις καὶ δάκρυα. Πρὸς δὲ τὰς ἀπειλάς μου ἀπεκρίνετο καγχάζων. Ἔκτοτε οὐδ' ἀπέκρυπτε πλέον τὸν ἔρωτα αὐτοῦ πρὸς τὴν Ὀρτενσίαν, ἥτις κατῴκει ἐν Καστελμόρε οὐχὶ ὡς παιδαγωγὸς, ἀλλ' ὡς δευτέρα οἰκοδέσποινα, μηδεμίαν ἔχουσα ἀσχολίαν· ἐπειδὴ, ὡς εἶπον, ἀφῄρεσα αὐτῇ ἤδη τὴν ἐπιμέλειαν τῆς μικρᾶς Μαρίας.

Τῇ 6 μαρτίου περὶ τὴν ἑβδόμην τῆς ἑσπέρας ὥραν, κύψασα τυχαίως ἐκ τοῦ παραθύρου τοῦ κοιτῶνός μου, διεῖδον ἀμφοτέρους ἐρωτικῶς συνδιαλεγομένους ἐν τῷ κήπῳ, καὶ παραφρονοῦσα ἐκ ζηλοτυπίας, ἔκρινα νὰ ἐκδικήσω ἐμαυτήν. Μεταβᾶσα εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ συζύγου μου ἔλαβον ἓν ῥεβόλβερ, καὶ κατέβην ὡς παράφρων τὴν κλίμακα, σταθερὰν ἔχουσα πρόθεσιν νὰ φονεύσω ἀμφοτέρους. Ἀλλ' ἠφανίσθησαν διὰ τῆς μικρᾶς κλίμακος τῶν ὑπηρετῶν. Ἀναβᾶσα δὲ, εὗρον τὸν σύζυγόν μου καθήμενον παρὰ τὴν τράπεζαν, καὶ παίζοντα μετὰ τοῦ θυγατρίου μου.

[1] Ἰδ. τὴν συνέχ. ἐν σελ. 42.

Ὥρμησα ἐπ' αὐτὸν καὶ ἀπέσπασατῶν γονάτων αὐτοῦ τὸ τέκνον μου, ἀγανακτοῦσα ὅτι ἐτόλμα νὰ μιάνῃ διὰ τῶν φιλημάτων αὐτοῦ τὸ μέτωπον τοῦ ἀθώου. Ἀλλ' ἀντὶ νὰ θυμωθῇ ἤρξατο πάλιν νὰ χαριεντίζηται καὶ ἀπορῶ πῶς, ὡπλισμένη καὶ οὕτως ἐξωργισμένη οὖσα, δὲν ἐφόνευσα αὐτὸν ἐκ μιᾶς ὁρμῆς. Τῇ ἐπαύριον ἄνελπις, παράφρων, αἰσθανομένη ὅτι ἐκυλιόμην εἰς ὀδὸν ἀπαισίαν, μετέβην εἰς τὸν θάλαμον τῆς Ὀρτενσίας, καὶ, γονατίσασα ἔμπροσθεν αὐτῆς, παρεκάλουν αὐτὴν νὰ ἀποχωρήσῃ τοῦ οἴκου μου ἑκουσίως, προσφέρουσα αὐτῇ ὅσα εἶχον χρήματα, τὸν χρυσοῦν μου κόσμον, καὶ πᾶν ὅ, τι εἶχον πολύτιμον. Ἀλλὰ μάταιοι πόνοι καὶ ἐξευτελισμοί! Ἡ ἀθλία αὕτη παλλακὶς μοι ἀπεκρίθη μετὰ τῆς ἀναιδεστάτης ὑποκρισίας ὅτι ἠγνόει παντελῶς περὶ τίνος προὔκειτο, ὅτι δὲν θὰ καταλίπῃ τὴν οἰκίαν ἄλλως, εἰμὴ ἐπὶ προσταγῇ τοῦ κυρίου 'της. Καὶ ταῦτα εἰποῦσα αὐθαδῶς καὶ οἱονεὶ μυκτηρίζουσά με, ἀνέστη καὶ ἐξῆλθε. Τότε δὲ παρετήρησα ὅτι ἦτον ἔγκυος. Ἐζήτησα τὸν σύζυγόν μου, θέλουσα νὰ μάθω παρ' αὐτοῦ τί προὐτίθετο τέλος νὰ πράξῃ. Ἀλλ' ἔμαθον ὅτι ἀνεχώρησεν εἰς Ἀγιάκκιον, καὶ ἐπανῆλθε μόνον τῇ ἐπαύριον περὶ τὴν ὥραν τοῦ δείπνου.

Καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ γεύματος δὲν ἀντηλλάξαμεν οὐδὲ μίαν λέξιν. Ἀπῆλθον δὲ εἰς τὸν κοιτῶνά μου, προτιθεμένη νὰ ἐπανέλθω πρὸς τὸν σύζυγόν μου μετὰ τὴν κοίμησιν τοῦ θυγατρίου μου, ὅπερ καὶ ἔπραξα. Ἀλλὰ πρὸς τὰς πρώτας μου λέξεις ἀπεκρίθη ἀγροίκως, καὶ ἀπῆλθε, μὴ θελήσας νὰ ἀκούσῃ τι πλέον. Ἐπέστρεψα εἰς τὸν κοιτῶνά μου, ἔνθεν εἶδον πάλιν ἐκ τοῦ παραθύρου τὴν Ὀρτενσίαν ἀνταλλάσσουσαν λέξεις τινὰς μετὰ τοῦ ἀνδρός μου. Οὐδὲ στιγμὴν ἠμφίβαλον ὅτι προὔκειτο περί τινος νέας νυκτερινῆς συνεντεύξεως. Ἔσβεσα τὸ φῶς καὶ ἀνέμενον. Ἀνέμενον... ἐλπίζουσα ὅτι ἠπατήθην. Ἠυξόμην ἵνα οἱ φόβοι μου ἀποδῶσι μάταιοι. Ἐπειδὴ ὡμολογῶ ὅτι ἔκρινα ἵνα μὴ ἀνέχωμαι τοῦ λοιποῦ τοιαύτην ὕβριν.

Ἠκροώμην... Περὶ ἡμίσειαν μετὰ τὸ μεσονύκτιον ὥραν, ἤκουσα πρῶτον μὲν τὸν ψόφον τῶν ποδῶν τοῦ ἀνδρός μου ἐν τῷ διαδρόμῳ καὶ ἐν τῇ κλίμακι, ἥτις ἔφερεν εἰς τὸν θάλαμον τῆς Ὀρτενσίας, μετ' ὀλίγον δὲ ψόφον τῆς θύρας αὐτῆς, κλειομένης ἔνδοθεν διὰ κλειδός. Ἀγνοῶ πόσος παρῆλθεν ἐν τῷ μεταξὺ καιρός· διότι ἐφλεγόμην τὴν κεφαλήν. Δέκα λεπτὰ,... μία ὥρα; Ἀγνοῶ παντάπασιν... Τοῦτο δὲ μόνον ἐνθυμοῦμαι ὅτι, μὴ ἀκούουσα πλέον μηδένα ψόφον, ἐξῆλθον ἀκροποδητὶ τοῦ κοιτῶνός μου. Καὶ διὰ μὲν τῆς μιᾶς χειρὸς ἐκράτουν τὸ ἀνημμένον κηρίον, διὰ δὲ τῆς ἑτέρας τὴν ἀντίκλειδα, δι' ἧς ἠδυνάμην νὰ ἀνοίξω τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος τῆς Ὀρτενσίας. Τὸ πολύκροτον ὅπλον ἦτο ἐν τῷ θυλακίῳ μου. Ἤνοιξα ἡσύχως τὴν θύραν τῆς Ὀρτενσίας, καὶ εἶδον τὸν ἄνδρα μου ἀποκεκοιμισμένον ἐν ταῖς ἀγκάλαις τῆς γυναικὸς ταύτης, ἣν ἀπεχθάνομαι εἴπερ τι καὶ ἄλλο! Ἐνόμισα ὅτι ἐδικαιούμην νὰ ἐκδικήσω σύζυγον καὶ μητέρα οὕτως ἀναιδῶς ὑβριζομένην. Ἐπροβόλησα ἅπαξ... δίς... ἤκουσα ὀξεῖάν τινα κραυγήν... Ἀγνοῶ τὰ λοιπά... Ἠγάπων αὐτὸν τοσοῦτον!

Ἀδύνατον νὰ διαγράψῃ τις τὸν σπαραξικάρδιον τρόπον, δι' οὗ ἡ Λουκία προφέρει τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις, ῥίπτουσα ἑαυτὴν, ὠχρὰ καὶ τρέμουσα ἐπὶ τοῦ θρονίου. Ἡ συγκίνησις τοῦ ἀκροατηρίου, τῶν δικαστῶν καὶ τῶν ὁρκωτῶν εἶναι ἀνέκφραστος. Διότι πάντες αἰσθάνονται ὅτι αἱ λέξεις « ἠγάπων αὐτὸν τοσοῦτον » εἶναι ἡ πρωτίστη τῆς συμφορᾶς ταύτης αἰτία. Ἡ συνεδρίασις διακόπτεται ἐπί τινας στιγμάς· ἀλλ' ἡ Λουκία ἀγομένη ὑπὸ ὑπερανθρώπου τινὸς δυνάμεως, ἀναλαμβάνει ἑαυτὴν εὐθὺς, καὶ κατὰ τὴν ἐπαναληψιν τῶν συζητήσεων φαίνεται ἀνακτήσασα πάσας αὐτῆς τὰς δυνάμεις.

Ὁ πρόεδρος ἄρχεται τότε τῆς ἐξετάσεως τῶν μαρτύρων.

Καὶ πρῶτον παρίσταται ὁ ἰατρὸς Ῥίκκης, ὅστις περιγράφει λεπτομερῶς καὶ ἀπαθέστατα τὰς πληγὰς τοῦ ἀποθανόντος. Μετ' αὐτὸν παρίστανται οἱ ὑπηρέται τοῦ οἴκου τοῦ Βοναβέντου, ἐπιβεβαιοῦντες ὅ, τι ἤδη γνωρίζομεν περὶ τῆς σκανδαλώδους διαγωγῆς τοῦ κυρίου 'των. Καὶ ὁ μὲν κηπουρὸς διηγεῖται ὅτι καθ' ἑκάστην ἑσπέραν ἡ Ὀρτενσία εἶχεν ἐρωτικὰς συνεντεύξεις ἐν τῷ κήπῳ μετὰ τοῦ κυρίου αὐτῆς, ὁ δὲ ἁμαξηλάτης ὅτι πολλάκις μετεκόμισεν ἀμφοτέρους μόνους εἰς Ἀγιάκκιον· ὁ δὲ θαλαμηπόλος ὅτι ὁ Βοναβέντης ἠπείλησεν ἵν' ἀποδιώξῃ αὐτὸν, αὐθαδιάσαντα καὶ ἀπειθήσαντά ποτε πρὸς τὴν παλλακίδα.

Καὶ ὅτε ὁ κλητὴρ εἰσάγει τὴν Ὀρτενσίαν Φάντην εἰς τὸ δικαστήριον πάντες ἐγείρονται ὁμοθυμαδὸν ὅπως ἴδωσιν αὐτήν. Ἡ κατηγορουμένη, βλέπουσα τὴν παλλακίδα, ἀποστρέφει μετὰ φρίκης τὴν ὄψιν, μὴ θέλουσα ἵνα προσβλέψῃ τὴν γυναῖκα ταύτην, ἥτις κατέστησεν αὐτὴν δυστυχεστάτην.

Ἡ Ὀρτενσία Φάντη εἶναι ὡραία, εἰκοσαετὴς καὶ ὀφθαλμοφανῶς ἔγκυος, ὅπερ ἐξηγεῖ διὰ τί ἔχει τὸ μὲν βλέμμα τεταπεινωμένον, τὸ δὲ ἦθος λίαν κατησχυμένον. Ἐπειδὴ ἀδύνατον ἔσται αὐτῇ νὰ ἀρνῆται σήμερον ἀναιδῶς ἐνώπιον τῶν δικαστῶν τὴν ἰδίαν ἀσέλγειαν, ὡς ἔπραξε πρό τινων μηνῶν πρὸς τὴν κυρίαν αὐτῆς. Διὸ ὁμολογεῖ μετὰ φωνῆς ἐκλειπούσης τὰς πρὸς τὸν Βοναβέντην ἀθεμίτους αὐτῆς σχέσεις, καὶ, τεταπεινωμένη ἐκ τῶν ἐπιπλήξεων τοῦ προέδρου, ἀπερχεται ἐν τῷ μέσῳ τῶν συριγμῶν καὶ τῶν περιφρονητικῶν βλεμμάτων τῆς ὁμηγύρεως.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆς Ὀρτενσίας ὁ δημόσιος κατήγορος λαμβάνει τὸν λόγον, ὅπως ἐπιῤῥώσῃ τὴν κατηγορίαν. Ἀλλὰ πράττει τοῦτο διὰ βραχέων καὶ λίαν μετριοπαθῶς.

Ἀναγνωρίζων, λέγει, ὅτι ἡ κατηγορουμένη εἶναι ἀξία ἐλέους, καὶ μὴ ἀποκρούων πάντως τὰς ἐλαφρυντικὰς περιστάσεις, συμπεραίνω οὐδὲν ἧττον ὅτι ἀνάγκη ἵνα ὁ νόμος ἐφαρμοσθῇ. Ἐπειδὴ τὸ ἔγκλημα τῆς Λουκίας Μεδέλλης ἐξετελέσθη ἐκ προμελέτης, ὡς ὁμολογεῖ ἡ ἰδία, ὁ δὲ φόνος ἐξ οἵας δήποτε γενόμενος αἰτίας, δὲν πρέπει ποτὲ νὰ μένῃ ἀτιμώρητος.

Τοῦτον διαδέχεται ὁ δημόσιος συνήγορος Φέρνης, ὅστις διαγράφει εὐφραδέστατα τὴν πρώτην εὐδαιμονίαν τῶν δύο συζύγων, καὶ τὴν ἐκ τῆς δικαίας ζηλοτυπίας ἀπελπισίαν τῆς ὑβρισθείσης συζύγου.

— Ἀγαπᾷ ἔτι αὐτὸν, ἡ ἐνάρετος σύζυγος, ἡ ἀνεπίληπτος μήτηρ,... ἀλλὰ δὲν ἀταγαπᾶται! Ἄλλη τις... ὑπηρέτις τις... ἀφῄρεσεν αὐτῇ τὸν ἔρωτα πεφιλημένου ἀνδρὸς, καὶ ὑβρίζεται νυχθημερὸν πρὸ τῶν ὀμμάτων αὐτῆς καὶ τῆς θυγατρός. Ἀλλὰ δὲν δύναται, ὡς ἡ Σάρα, ἥτις στεῖρα οὖσα ἠδύνατό πως νὰ ὑπομένῃ τὴν ὕβριν, νὰ διώξῃ τὴν ἀναιδῆ παλλακίδα. Ἀλλ' ἔπρετε νὰ ὑποφέρῃ τὴν θέαν αὐτῆς, μέχρις οὗ ὁ καρπὸς τῶν ἀπηγορευμένων τούτων ἐρώτων ἔλθῃ καὶ συμμετάσχῃ τῆς συζυγικῆς ἑστίας. Διὰ τί λοιπὸν ἐκπλήττεσθε ὅτι ὁ ἀθενῶν ἐγκέφαλος καὶ ἡ πεπληγωμένη καρδία τῆς γυναικὸς (ἧττινος, ἀπίστου γενομένης, ὁ νόμος συγχωρεῖ τὸν παρὰ τοῦ ἀνδρὸς φόνον) ἐξανέστησαν καὶ ἐξεδίκησαν τὴν ὕβριν;

Ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον ὥραν ὁ Κ. Φέρνης καταθέλγει τὸ ἀκροατήριον διὰ τῆς καταπειστικῆς αὐτοῦ εὐγλωττίας, καὶ πάντες χειροκροτοῦσιν ἐπιδοκιμάζοντες αὐτὸν τοιουτοτρόπως, ὥστε ὁ πρόεδρος δὲν πειρᾶται νὰ ἐπιτάξῃ σιωπήν. Ἐπέρανε δὲ τὴν ὑπεράσπισιν κραυγάζων·

— Ναὶ, κύριοι ὁρκωτοί. Ἐὰν, ἀντὶ τῆς ἀτυχοῦς ταύτης γυναικὸς, ἣν βλέπεται ἐνταῦθα συντετριμμένην τὴν καρδίαν, εἴχετε ἔμπροσθεν ὑμῶν ἄνδρα, σύζυγον κατηγορούμενον φόνον ἀπίστου γυναικὸς, ἐμέλλετε νὰ ἀθωώσητε αὐτὸν, λέγοντες ὅτι ἐξεδίκησε τὴν ὕβριν, καὶ ἐδικαιοῦτο νὰ πράξῃ οὕτως. Ἀλλ' ἡ τιμὴ τοῦ ἀνδρὸς μὴ εἶναι διάφορος τῆς γυναικός; Ὁ δὲ νόμος ὑπερασπίζεται ἄρας μόνον τὸν ἰσχυρὸν, τιμωρεῖ δὲ τὸν ἀσθενῆ; Ποῦ εἶναι λοιπὸν ἡ πολυθρύλλητος ἰσότης τοῦ νόμου;

Μετὰ τὸν κατανυκτικὸν τοῦτον ἐπίλογον τοῦ δημοσίου κατηγόρου ὁ πρόεδρος ἀναγινώσκει τὴν ἀνακεφαλαίωσιν τῆς κατηγορίας, καὶ μετὰ δέκα λεπτὰ τὸ ὁρκωτικὸν δικαστήριον εἰσέρχεται φέρον ἀπόφασιν ἀθωωτικὴν παμψηφί. Τότε ὁ ἔντιμος πρόεδρος διατάσσει τὴν ἀπόλυσιν τῆς κατηγορηθείσης, ἣν τὸ πλῆθος ἀποδέχεται μετὰ κραυγῶν χαρᾶς, ἐν ᾧ ἡ δύστηνος γυνὴ πίπτει ἡμιθανὴς εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρός.

ΤΟ ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

ΚΑΙ

ΑΙ ΝΕΑΙ ΑΥΤΟΥ ΠΡΟΣΚΤΗΣΕΙΣ. [1]

Ζ'.

ΦΙΓΑΛΕΙΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ.

(Phigaleian Saloon).

Ἡ ἑπομένη αἴθουσα εἶναι ἡ λεγομένη Phigaleian Saloon, οὕτως ὀνομασθεῖσα ἐκ τῶν δύο ἀναγλύφων ζωοφόρων, οἵτινες ἐκόσμουν τὰ ἔσω τοῦ σηκοῦ τοῦ ἐν Φιγαλίᾳ περιφήμου ναοῦ τοῦ Ἐπικουρίου Ἀπόλλωνος, τοῦ ἱδρυμένου ἐν Βάσσαις τοῦ Κοτυλίου ὄρους παρὰ τὴν ἀρκαδικὴν πόλιν Φιγαλίαν. Ὁ ναὸς οὗτος ἦτο ἐκ τῶν ὡραιοτάτων τῆς Πελοποννήσου. Ὅτε ὁ ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἐπισκήψας λοιμὸς ἠρήμου τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, ἐνέσκηψε κατὰ τὸν Παυσανίαν (Η. 30) σφοδρὸς καὶ εἰς τὴν ἀρκαδικὴν Φιγαλίαν παρὰ τὰς ὄχθας τῆς Νέδας. Οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς, καταφυγόντες εἰς τὰς Βάσσας ἔκτισαν τὸν θαυμάσιον τοῦτον ναόν, ὅστις διετηρήθη ἀλώβητος ἐπὶ τῆς ἐρήμου σκοπιᾶς, ἐπιβλέπων τὰ Μεσσηνιακὰ πεδία καὶ τὰ ἑκατέρωθεν αὐτῶν πελάγη. Ὠκοδόμησε δὲ αὐτὸν ὁ ἀρχιτέκτων τοῦ Παρθενῶνος Ἰκτῖνος ἐπιμήκη, δώριον, ἑξάστυλον καὶ περίπτερον. Ἔνδον δὲ εἶχεν ἰωνικοὺς ἡμικίονας πρωτοφανεῖς κατὰ τὸ σχῆμα τοῦ κιονοκράνου καὶ τῆς βάσεως, ἀρχομένης ἀπὸ σκοτίας λίαν προεχούσης. Ὑπὲρ τοὺς ἡμικίονας ὑπῆρχεν ἐντὸς τοῦ ναοῦ γλυπτὸς ζωοφόρος, ὅστις εὑρίσκεται νῦν ἐν τῷ Βρεταννικῷ Μουσείῳ. Τὸν ζωοφόρον τοῦτον, ἐξελισσόμενον εἰς μῆκος ἑκατὸν εἴκοσι ποδῶν περίπου, ἠγόρασεν ἐν ἔτει 1812 ἑταιρία τις Ἄγγλων καὶ Γερμανῶν περιηγητῶν, αὐτῶν ἐκείνων, οἵτινες ἀφεῖλον καὶ τὰ μάρμαρα τῆς Αἰγίνης, καὶ ἐπώλησεν αὐτὰ ἀντὶ 370 000 δραχμῶν εἰς τὸ Βρεταννικὸν Μουσεῖον. Σύγκειται δὲ ὁ ζωοφόρος ἐξ εἰκοσιτριῶν τμημάτων. Τὸ ἥμισυ αὐτοῦ παριστᾷ κενταυρομαχίαν, καθ' ἣν ἀπαντῶνται πολλαὶ ποικίλαι καὶ πρωτότυποι στάσεις καὶ σκηναί, ἐν αἷς καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ Θησείου φαινομένη λιθοβολία τοῦ Καινέως. Τὸ δὲ ἕτερον ἥμισυ εἶναι Ἀμαζονομαχία, ἀναμιμνήσκουσα τὸν ζωοφόρον τοῦ ναοῦ τῆς Ἀπτέρου Νίκης. Ἀπέναντι δὲ τῆς εἰσόδου ἦτο ὁ Ἀπόλλων ἐν ἅρματι συρομένῳ ὑπ' ἐλάφων καὶ ἡνιοχουμένῳ ὑπὸ τῆς Ἀρτέμιδος. Ἀμφότεροι τοῦ ζωοφόρου τούτου οἱ μῦθοι ἦσαν προσφιλεῖς παραστάσεις τῶν Ἀθηναίων καλλιτεχνῶν διὰ τὸ πρόσφορον αὐτῶν πρὸς ἐπίδειξιν τοῦ κάλλους καὶ τῆς ζωῆς, οἷς ἐνησμένιζον μάλιστα οἱ Ἕλληνες τεχνῖται. Εἶναι δὲ αἱ γλυφαὶ αὗται ἀξιολογώταται, ἅτε ἀνήκουσαι, εἰς τὴν ἐποχὴν τοῦ Περικλέους, ἤτοι εἶναι σύγχρονοι τῶν γλυφῶν τοῦ Παρθενῶνος.

Ἐν μέσῳ ἄλλων τινῶν ἐπιγραφῶν, νόμων καὶ χρονικῶν εὑρίσκεται ἡ περίφημος ἀναθηματικὴ ἐπιγραφή, ἡ ὀνομαζομένη Σιγεία. Μνημονεύει δὲ αὕτη τὸ ἀνάθημα Φανοδίκους τινός, υἱοῦ τοῦ Ἑρμοκράτους, τριῶν ἀγγείων εἰς τὸ Πρυτανεῖον (ἢ τὴν αἴθουσαν τῆς δικαιοσύνης) τοῦ Σιγείου, μικρᾶς τῆς Τρωάδος πόλεως, ἐν ᾗ ἦσαν οἱ τάφοι τοῦ Ἀχιλλέως καὶ τοῦ Πατρόκλου. Καθιστᾷ δὲ πολυτιμοτάτην τὴν ἄλλως ἁπλουστάτην ταύτην ἐκ πρώτης ὄψεως φαινομένην ἐπιγραφὴν ὁ τρόπος τῆς γραφῆς. Ἐπειδὴ εἶναι γεγραμμένη διὰ γραμμάτων ἑλληνικῶν ἀρχαιοτάτων βουστροφηδόν, ἤτοι καθ' ὃν τρόπον ὁ βοῦς ἀροτριᾷ τὴν γῆν, στρεφόμενος ἀπὸ δεξιῶν πρὸς ταριστερά, ἔπειτα δὲ ἀπ' ἀριστερῶν πρὸς δεξιά, ἢ τἀνάπαλιν, καὶ οὕτως ἐφεξῆς, ὡς ἦσαν γεγραμμένοι οἱ νόμοι τοῦ Σόλωνος. Αἱ οὕτω γεγραμμέναι ἀρχαῖκαὶ ἐπιγραφαὶ εἶναι σπανιώταται.

Ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ κατετέθησαν τὰ περίφημα ἀνάγλυφα τοῦ Μαυσωλείου.

Η'.

ΜΑΡΜΑΡΑ ΤΟΥ ΜΑΥΣΩΛΕΙΟΥ.

Τίς ἀγνοεῖ ὅτι ἡ δευτέρα βασίλισσα Ἀρτεμισία, χήρα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς Μαυσώλου, βασιλέως τῆς Καρίας, ὃν διεδέξατο ἐπὶ Ξέρξου, πενθοῦσα τὸν θάνατον τοῦ πεφιλημένου ἀδελφοῦ καὶ συζύγου, καὶ θέλουσα νὰ καταδείξῃ τοῖς πᾶσι τὸ μέγεθος τοῦ πένθους καὶ τὰς ἀρετὰς τοῦ θανόντος, προσεκάλεσε τοὺς περιφημοτάτους τῶν συγχρόνων αὐτῇ τεχνιτῶν καὶ ἀνέθηκεν αὐτοῖς κατὰ τὸ 355 περίπου ἔτος π. Χ. τὴν κατασκευὴν τάφου μεγίστου, ὀνομασθέντος Μουσωλείου, καὶ καταταχθέντος μεταξὺ τῶν ἑπτὰ θαυμάτων τῆς οἰκουμένης; Ἀρχιτέκτονες τοῦ διαβεβοημένου μνημείου ἐγένοντο ὁ Πυθεὺς καὶ ὁ Σάτυρος, ἐγείραντες ἐπὶ βάσεως ἐπιμήκους οἰκοδόμημα περίπτερον, ἤτοι περικεκυκλωμένον ὑπὸ τριάκοντα ἓξ στηλῶν, αἵτινες ὑπεστήριζον ζωοφόρον πεποικιλμένον παντοίαις γλυφαῖς, οὗτινος ὁ μὲν γλύπτης Σκόπας εἰργάσατο τὰ πρὸς ἀνατολάς, ὁ δὲ Τιμόθεος τὰ πρὸς νότον, ὁ δὲ Λεωχάρης τὰ πρὸς δυσμάς, ὁ δὲ Βρύαξις τὰ προς βορᾶν. Καὶ ἡ μὲν βασίλισσα ἀπέθανε πρὸ τῆς ἀποτελειώσεως τοῦ ἔργου· ἀλλ'

1 Συνέχεια ἀπὸ σελ. 42.

οἱ τεχνῖται διετέλεσαν ἐργαζόμενοι ἕκαστος τὸ ἴδιον ἔργον, τὸ μὲν «εἰς τιμὴν ἑαυτῶν καὶ τῆς τέχνης,» τὸ δὲ μὴ θέλοντες ἵν' ἀφήσωσι τὸ μνημεῖον ἡμιτελές. Πέμπτος δέ τις τεχνίτης ἡμιλλᾶτο πρὸς αὐτούς. Ἐπειδὴ ἄνωθεν τοῦ περιστυλίου, καὶ ἐπιστέφουσα τὸ ὅλον οἰκοδόμημα, ἔπρεπε νὰ ὑψωθῇ πυραμὶς ἔχουσα 24 βαθμίδας· ἐπὶ δὲ τῆς κορυφῆς ταύτης μαρμάρινον τέθριππον, ἐν ᾧ ἵστατο σκηπτοῦχος ὁ Μαύσωλος. Τὸ ἔργον τοῦτο ἀνεδέχθη ὁ πέμπτος γλύπτης Πύθις. Παρίστα δὲ κατὰ Λουκιανὸν « σύμπλεγμα ἵππων καὶ ἀνδρῶν ἐς τὸ ἀκριβέστατον εἰκασμένων λίθου τοῦ καλλίστου, οἷον οὐδὲ νεὼν εὕροι τις ἂν ῥαδίως. » (Νεκρ. Διάλ. 24, 2.) Τὸ μνημεῖον εἶχεν ὕψος 140 ποδῶν ἀπὸ τῆς κορυφῆς ἢ κεφαλῆς τοῦ Μαυσώλου μέχρι τοῦ ἐδάφους, περιφέρειαν δὲ 411 ποδῶν, ἐν ᾧ ὁ ναὸς τοῦ Παρθενῶνος εἶχε περιφέρειαν 528 ποδῶν. Ἅπαντες οἱ μεγάλοι οὗτοι τεχνῖται ἔζησαν κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους τῆς μεγάλης Ἀθηναϊκῆς σχολῆς. Ἀλλ' ὅμως δὲν ἀπεμιμήθησαν τὸν Φειδίαν· ἐπειδὴ, ἐργαζόμενοι ὑπὲρ τῆς Ἀσίας, ἐνεωτέρισαν κατὰ πάντα.

Ἔργον τοιοῦτον, χρησιμεῦσαν ὡς ὑπόδειγμα πολλῶν μικροτέρων μνημείων ἢ τάφων, οἵτινες ἔκτοτε ὠνομάσθησαν Μαυσωλεῖα, ἐκίνησεν εἰς θαῦμα τὴν οἰκουμένην, ὡς μαρτυροῦσιν οἱ ἱστορικοὶ καὶ οἱ περιηγηταὶ, ἐν οἷς καὶ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς, Νικήτας ὁ Καππαδοκεὺς, Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος καὶ ὁ Εὐστάθιος ἐν τοῖς ὁμηρικοῖς αὐτοῦ σχολίοις, οἵτινες, ἐγκωμιάζοντες, λέγουσι περὶ τοῦ Μαυσωλείου ὡς περὶ μνημείου σωζομένου ἐν τοῖς κατ' αὐτοὺς χρόνοις. Καὶ τῷ ὄντι τὸ μνημεῖον ὑπῆρχεν ἔτι ἀνέπαφον κατὰ τὸν δέκατον αἰῶνα, μὴ βλαφθὲν ὑπὸ τῶν εἰκονοκλαστῶν, οἵτινες ἐσεβάσθησαν αὐτὸ ὡς τάφον. Ἀλλ' οἱ

ΡΩΜΑΙΚΑΙ ΠΡΟΤΟΜΑΙ ΕΝ ΤΩ ΒΡΕΤΑΝΝΙΚΩ ΜΟΥΣΕΙΩ.

ΙΟΥΛΙΟΣ ΚΑΙΣΑΡ. — ΙΟΥΛΙΑ ΣΑΒΙΝΑ, ΓΥΝΗ ΤΟΥ ΑΔΡΙΑΝΟΥ. — ΝΕΡΩΝ.

Ἐγεννήθη τῷ 101 ἔτει π. Χ. Ἐδολοφονήθη τῷ 41. — Ἀπέθανε τῷ 137 ἔ. μ. Χ. — Ἐγεν. τῷ 37 ἔ. μ. Χ. Ἐβασίλ. ἀπὸ τοῦ 51 — 83 ἔ. μ. Χ

βάρβαροι τοῦ μεσαιῶνος, ἀφ' οὗ σεισμός τις κατέρριψε τὸ τέθριππον, ἐφιλοτιμήθησαν τίς πρότερος καταστρέψει αὐτό.

Ἐν ἔτει 1402 οἱ ἱππόται τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου, καταλαβόντες τὴν Ἁλικαρνασσὸν, ἤγειραν φρούριον ἐπὶ τῆς τὸν λιμένα προστατευούσης χερσονήσου, λαβόντες τὰς πρὸς κατασκευὴν αὐτοῦ χρησίμους ὕλας ἐκ τοῦ Μαυσωλείου. Ἀρχιτέκτων τοῦ φρουρίου ἐγένετο Γερμανός τις ἱππότης, ὀνομαζόμενος Henri Schlegelhoet. Καὶ πρῶτον φαίνεται ὅτι ἀφῃρέθησαν μαρμάρινά τινα ἐπιβλήματα τοῦ μνημείου πρὸς παρασκευὴν ἀσβέστου. Ὕστερον δὲ, ἐπειδὴ τὸ φρούριον εἶχε χρείαν ἐπιδιορθώσεων ἢ προσθηκῶν, ἀφεῖλον ὁμοίως τὰ μάρμαρα καὶ τοὺς λίθους τῆς πυραμίδος, ὅπερ οὕτως ἔβλαψε τὸ μνημεῖον, ὥστε ἐν ἔτει 1472, ὅτε ὁ Cepio ἐπεσκέφθη τὸ Βουδροὺμ (τὴν νέαν δηλαδὴ Ἁλικαρνασσὸν), δὲν εὗρεν εἰμὴ ἴχνη ἀμφίβολα τοῦ Μαυσωλείου. « Cujus nos inter urbis ruinas vestigia vidimus [1]. » Ἀλλὰ νέα ἀνάγκαι ἀφεῖλον καὶ διέφθειραν ὕστερον καὶ ταῦτα

Τὸ σύγγραμμα τοῦ Guichard [2] περιέχει διήγησιν λυπηρὰν μὲν ἀλλὰ περιεργοτάτην τῆς καταστροφῆς τοῦ Μαυσωλείου, ἣν ἤκουσε παρὰ τοῦ ἐκδότου τοῦ Πλινίου d'Alechamp, ᾧ τιν ὁ ἱππότης Δὲ λὰ Τουρέττε διηγήθη ὅτι, ἀποσταλέντος ὑπὸ τοῦ μεγάλου μαγίστωρος τοῦ Τάγματος εἰς Ἁλικαρνασσὸν κατὰ τὸ ἔτος 1522 μετ' ἄλλων ἱπποτῶν, ὅπως ἐπιδιορθώσῃ τὸ φρούριον αὐτῆς, καὶ ἀναχαιτίσῃ τὴν πρόοδον τοῦ Σολεϊμάνου, θέλοντος νὰ κυριεύσῃ ταύτης, πρὶν ἢ προσβάλῃ τὴν Ῥόδον, οἱ ἱππόται, δεόμενοι ἀσβέστου, (λέγει ὁ Guichard,) ἔκρινον προσφορωτάτας πρὸς προμήθειαν τοιαύτης ὕλης βαθμίδας τινὰς λευκοῦ μαρμάρου, αἵτινες ἀνυψοῦντο ἐν σχήματι πυραμίδος ἔν τινι παρὰ τὸν λιμένα τῆς πόλεως ἀγρῷ, καὶ οὕτως ἀφεῖλον πάσας τὰς βαθμίδας μέχρι τοῦ ἐδά-

[1] Cepio, de Mocenici gestis, p. 28.

[2] Funérailles des Romains, Crecs, etc· Lyon, 1581, T. 3. Σελ. 327.

φους, ἐλπίζοντες νὰ εὕρωσι βαθύτερον πλείονα μάρμαρα. Καὶ μετ' οὐ πολὺ εἶδον ἀληθῶς ὅτι ὅσῳ μᾶλλον προὐχώρουν ἐντὸς τῆς γῆς, τοσούτῳ μᾶλλον εὐρύνετο ἡ βάσις τῆς πυραμίδος. »

Ἐκ τῆς μαρτυρίας ταύτης γίνεται φανερὸν ὅτι τὰ λείψανα τοῦ ὑψηλοτέρου τμήματος τῆς πυραμίδος, καταρρεύσαντα ἐκ διαφόρων αἰτιῶν, κατέχωσαν τὸ Μαυσωλεῖον, ὅπερ διέμεινε μὲν ἐντεταφιασμένον, ἠμελημένον, ἀλλ' οὐχὶ παντελῶς κατεστραμμένον, τοὐλάχιστον κατὰ τὴν βάσιν.

« Τέσσαρας ἢ πέντε ἡμέρας μετὰ ταῦτα οἱ ἱππόται, ἀφελόντες πολλοὺς λίθους, εἶδον ὀπήν τινα φέρουσαν εἰς ὑπόγειον οἴκημα. Εἰσελθόντες μετὰ δαυλῶν καὶ φώτων, εἶδον μεγάλην τετράγωνον αἴθουσαν, κεκοσμημένην κύκλοθεν δι' ἀκεραίων μονολίθων μαρμαρίνων στηλῶν μετὰ βάσεων, κιονοκράνων καὶ θριγκοῦ ὑποβαστάζοντος ἀνάγλυφον ζωοφόρον. Πάντες δὲ οἱ τοῖχοι ἦσαν πλήρεις μαρμαρίνων ἀναγλύφων παριστανόντων μάχας καὶ θρησκευτικὰς πομπάς. Θαυμάσαντες δὲ κατ' ἀξίαν τὴν παραδοξίαν τῶν ἔργων, κατέθαυσαν τὰ πάντα καὶ μετεχειρίσθησαν τὰ μάρμαρα εἰς παρασκευὴν ἀσβέστου »

« Μετὰ δὲ τὴν λαμπρὰν ταύτην αἴθουσαν οἱ ἱππόται ἀνεκάλυψαν θύραν χαμηλὴν, λέγει ὁ Quichard, καὶ κλίμακα, δι' ἧς κατέβησαν εἰς ἄλλην αἴθουσαν, ἐν ᾗ ἦτο τάφος λαμπρότατος καταστράπτων ἐκ λευκοτάτου μαρμάρου. Ἀλλὰ τότε ἐσήμανε τὸ ἀνακλητικόν, καὶ ἠναγκάσθησαν να ἀποχωρήσωσιν ἐν τάχει, ἐπιφυλαττόμενοι νὰ ἐπανέλθωσι τῇ ἐπαύριον καὶ ἀνοίξωσιν αὐτόν. »

« Ἀλλὰ δυστυχῶς, ἐπανελθόντες τῇ ἐπαύριον, εὗρον τὸν μὲν τάφον κενὸν τὴν δὲ πέριξ γῆν κεκαλυμμένην ὑπὸ μικρῶν τεμαχίων ὑφάσματος χρυσοῦ καὶ πλήθους χρυσῶν πετάλων. Ἐξ οὗ κατενόησαν ὅτι τινὲς τῶν πειρατῶν, ὅσοι διέδραμον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τὴν παραλίαν, μαθόντες τί ἀνεκάλυψαν οἱ ἱππόται, εἰσῆλθον περὶ μέσας νύκτας εἰς τὸ μνημεῖον διὰ τῆς ὀπῆς, καὶ, ἀφελόντες τὸν ἐπιτύμβιον λίθον, ἐσύλησαν τὸν νεκρὸν, εὑρόντες, καθὰ λέγεται, μέγαν καὶ πολὺν θησαυρόν. »

Τὸ καθ' ἡμᾶς φαίνεται ἀπίστευτον ὅτι ἀπὸ τοσούτων αἰώνων ὁ ἐπιτύμβιος λίθος τοῦ διαβεβημένου τούτου τάφου δὲν ἀφηρέθη, ὁ δὲ τάφος δὲν ἀπεγυμνώθη. Δὲν εἶναι ἄρα γε πιθανώτερον ὅτι οἱ ἱππόται, σπεύδοντες ἵνα καταλίπωσι τὸν τάφον, ἕνεκα τοῦ ἀνακλητικοῦ, δὲν εἶδον τὰ ἴσως ἀπὸ πολλῶν αἰώνων ἐπὶ τοῦ ἐδάφους διεσπαρμένα χρυσᾶ πέταλα καὶ ὑφάσματα; Μόνον δὲ τῇ ἐπαύριον, ἀφελόντες οὗτοι τὸν ἐπιτύμβιον λίθον, (ὃν ἄλλοι, προλαβόντες αὐτοὺς, ἀφεῖλον, καὶ ἐσύλησαν τὸν τάφον, ὡς συνέβη ἐν πολλοῖς ἀρχαίοις ἑλληνικοῖς τάφοις), παρετήρησαν χαμαὶ τὰ χρυσᾶ πέταλα καὶ τὰ τεμαχία τῶν χρυσῶν ὑφασμάτων, ἅτινα ἀνέφλεξαν τὴν φαντασίαν αὐτῶν. Ἦσαν δὲ ταῦτα βεβαίως λείψανα τοῦ πολυτίμου ὑφάσματος, ὅπερ περιεκάλυπτε τὸ σῶμα τοῦ Μαυσώλου. Γνωρίζομεν δὲ ὅτι κατὰ τὰς ἐν Κριμαίᾳ γενομένας ἐσχάτως ἀνασκαφὰς εὑρέθησαν ἔν τισι πολυτελέσι τάφοις παραπλήσια τοιαῦτα χρυσοπάρυφα ὑφάσματα.

Οὕτω λοιπὸν οἱ ἱππόται τῆς Ῥόδου, κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Quichard, ἀφ' οὗ κατέστρεψαν τὸ Μαυσωλεῖον μέχρι τῆς κατακεχωσμένης πρώτης ὀροφῆς, εὗρον οὐ μόνον τὴν εἴσοδον τῆς αἰθούσης, ἢ μᾶλλον τοῦ περιστύλου ναοῦ ἐν ᾗ ἐξετελοῦντο αἱ ἐπικήδειοι δημοτελεῖς ἱεροτελεσίαι καὶ τὰ συμπόσια, (ἅτινα ἔπρεπε νὰ γίνωνται ἐτησίως κατὰ τὴν ἐπέτειον τοῦ ἀποθανόντος βασιλέως ἡμέραν), ἀλλὰ καὶ τὸν τάφον αὐτὸν τοῦ Μαυσώλου. Οἱ τάφοι τῶν μεγάλων ῥωμαϊκῶν οἴκων παρέχονται τὴν αὐτὴν ἀρχιτεκτονικὴν διάθεσιν. Ἡ δὲ ἐσωτερικὴ τῆς αἰθούσης ταύτης τοῦ Μαυσωλείου διακόσμησις ἦτο ἀνθάμιλλος τῆς ἐξωτερικῆς. Ἀλλ' οὐδὲν ἀφώπλισε τοὺς ἀγροίκους ὑπερασπιστὰς τῆς Ἁλικαρνασσοῦ, οἵτινες ἀντέστησαν μὲν ἀνδρείως, πλὴν ἀνωφελῶς πρὸς τὸν Σολεϊμάνην, ἀλλ' ὧν ἡ σύντομος ἀντίστασις κατέστρεψε τὸ ἕβδομον θαῦμα τοῦ κόσμου. Διὸ οὐδὲν ἄπορον ἂν εὑρέθησαν οὕτως ὀλίγα λείψανα τῆς ἐσωτερικῆς διακοσμήσεως τῆς αἰθούσης. Ἐπειδὴ τὰ πάντα ἦσαν μαρμάρινα· τὰ δὲ ἀνάγλυφα, ὧν οἱ ἱππόται ἐθαύμασαν πρὸς ὥραν τὴν παραδοξίαν (singularité), ἐχρησίμευσαν εἰς παρασκευὴν ἀσβέστου.

ΜΑΡΜΑΡΑ ΤΗΣ ΦΙΓΑΛΙΑΣ. — Η ΚΕΝΤΑΥΡΟΜΑΧΙΑ.

Θ'.

Ἐπεκτάνθημεν ἐπίτηδες διηγούμενοι τὸ λυπηρὸν τοῦτο δρᾶμα, διότι περιγράφει ἀκριβέστατα πῶς κατεστράφη τὸ Μαυσωλεῖον. Ὁ περιηγητὴς Thevenot ὁμιλεῖ περὶ αὐτοῦ ἀκμῆ κατὰ τὸν δέκατον ἕβδομον αἰῶνα [1]. Ἀλλὰ δὲν ἀναφέρει ἄλλο, εἰμὴ περὶ ὡραιοτάτων τινῶν ἀναγλύφων, ἅτινα ἦσαν ἐπὶ τῶν τειχῶν τοῦ φρουρίου. Οἱ ἱππόται μετεχειρίσθησαν ὡς ὕλην καὶ ὡς κοσμήματα τὰς παχυτέρας καὶ μᾶλλον ἀλωβήτους ἀναγλύφους πλάκας. Ταύτας ἐσχεδογράφησε καὶ ὁ Δάλτων, καὶ μετ' αὐτὸν ὁ Choiseul-Gouffier καὶ πολλοὶ ἄλλοι σοφοὶ περιηγηταὶ, ἐπιστήσαντες τὸν νοῦν τῶν ἀρχαιολόγων ἐπὶ τὰ περίφημα ταῦτα λείψανα τῆς ἑλληνικῆς τέχνης, ὧν ἐφαίνοντο τάντως ἀγνοοῦντες τὴν καταγωγήν.

Ἐν ἔτει 1846 ὁ λόρδος Στραφὼρδ δὲ Ῥεδκλίφ, πρέσβυς τῆς Ἀγγλίας ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐξαιτήσας ἔλαβε παρὰ τοῦ σουλτάνου Ἀβδοὺλ Μετζὶδ φιρμάνιον ἐπιτρέπον αὐτῷ ἵν' ἀφαιρέσῃ τὰ ἀνάγλυφα ταῦτα, ὧν ἠγνοεῖτο ἔτι ἡ καταγωγὴ, ἐκ τῶν τειχῶν τοῦ φρουρίου τοῦ Βουδρούμ. Ἔπεμψε δὲ αὐτὰ δεκατρία τὸν ἀριθμὸν εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ ἐδωρήσατο τῷ Βρεταννικῷ Μουσείῳ.

Ὀλίγῳ μετὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν μαρμάρων τούτων εἰς τὴν Εὐρώπην ὁ K. Newton ἐδημοσίευσεν ἐν τῷ Classical Museum (Τόμ. Ε. σελ. 170-201,) ὑπόμνημα, ἐν ᾧ πειρᾶται νὰ ὑποδείξῃ τὴν θέσιν τοῦ Μαυσωλείου, ὁρμώμενος ἐκ τῆς ἐξευρέσεως ὡραίων τινῶν κλασμάτων ἰωνικοῦ ῥυθμοῦ οὐ μακρὰν τοῦ φρουρίου τῆς Ἁλικαρνασσοῦ. Ὁ δὲ Σὶρ Francis Beaufort, ὅστις ἐπεστάτει τοῦ τμήματος τῶν ὑδρογραφικῶν πινάκων ἐν τῷ ναυαρχείῳ, ἀνέθηκε τῷ λοχαγῷ Σπρὰττ τὸ ἔργον τῆς διαγραφῆς τῆς τοπογραφίας τῆς Ἁλικαρνασσοῦ. Οὗτος δὲ, ἀπελθὼν εἰς Βουδροὺμ, καὶ διατρίψας ὀκτὼ μῆνας, ἐδημοσίευσεν ἀξιόλογον ὑπόμνημα ἐν Transations of the Royal Society of literature, ἐν ᾧ διισχυρίζεται ὅτι τὸ Μαυσωλεῖον ἔκειτο ἐπί τινος ὀροπεδίου πρὸς ἀνατολὰς τῆς ὑπὸ τοῦ K. Νεύτωνος ὁρισθείσης τοποθεσίας. Ἀλλ' ὀλίγῳ μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ ὑπομνήματος τούτου χρόνῳ ἦλθεν εἰς Βουδροὺμ ὁ Γερμανὸς Λουὶς Ῥὸς [4], ὅστις, μελετήσας ἐπισταμένως τὸ ζήτημα, ἀπεφήνατο πάντως ἐναντίαν γνώμην τῶν δύο πρὸ αὐτοῦ περὶ τῆς θέσεως τοῦ Μαυσωλείου γραψάντων Ἀγγλων συγγραφέων.

Κατὰ τὸν μῆνα ἀπρίλιον τοῦ 1855 ἔτους ὁ K. Newton ἔφθασε καὶ οὗτος εἰς Ἁλικαρνασσὸν, καὶ ἅμ' ἀποβὰς ἔδραμεν εἰς τὸ φρούριον· ἐπειδὴ ἐν τῷ ὑπομνήματι αὐτοῦ ἀπεφήνατο ὅτι τὸ ὑπὸ τῶν ἱπποτῶν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου κτισθὲν φρούριον περιεῖχεν ἴσως λείψανα, ἅτινα ἠδύναντο νὰ ὁδηγήσωσιν εἰς τὴν ἐξεύρεσιν αὐτοῦ τοῦ Μαυσωλείου, ὡς, ἀνατρέψαντες τουρκικόν τινα πύργον κατὰ τὰς ἐν Ἀθήναις ἀνασκαφὰς, οἱ ἀρχαιολόγοι εὗρον τὰ λείψανα τοῦ ναοῦ τῆς ἀπτέρου Νίκης. Καὶ πρῶτον ὑπερεξεπλάγη καὶ ὑπερεχάρη ἰδὼν πολλοὺς κολοσσιαίους μαρμαρίνους λέοντας ἀρίστου ῥυθμοῦ ἐκτισμένους ἐν τοῖς τείχεσιν οὕτως, ὥστε ἐφαίνοντο ὅτι ὑπεστήριζον τὰ ἀνάγλυφα οἰκόσημα καὶ τὰ σύμβολα τῆς εὐγενείας τῶν ἱπποτῶν. Οἱ λέοντες οὗτοι ἀνεμίμνησκον αὐτὸν τὴν ἀρίστην ἐποχὴν τῆς ἑλληνικῆς τέχνης τοῦ τετάρτου αἰῶνος, καὶ ἐν αὐτοῖς διώρα τὴν χεῖρα τοῦ Σκόπα, τοῦ Βρυάξιδος, τοῦ Τιμοθέου καὶ τῶν μαθητῶν αὐτῶν.

Ἐπανελθὼν εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐν ἔτει 1856 ὁ K. Newton, ἐπέτυχεν ἵνα λάβῃ παρὰ τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως τὰς ἀναγκαίας χορηγίας ὅπως ἐπιχειρήσῃ μεγαλείως τὰς πρὸς ἀνεύρεσιν τῶν λειψάνων τοῦ Μαυσωλείου ἀνασκαφὰς, ἤτοι πίστωσιν 50000 φράγκων, ἕνα μηχανικὸν καὶ εἴκοσιν ὑπηρέτας, ἕνα φωτογράφον καὶ πάντα τὰ καταλληλα ἐργαλεῖα, πρὸς δὲ μίαν κορβέτταν, τὴν Γοργόνα, μετὰ πληρώματος 150 ἀνδρῶν. Αἱ ἀνασκαφαὶ ἤρξαντο μηνὶ νοεμβρίῳ. Καὶ πρῶτον προσέβαλε τὸν λόφον, ἐν ᾧ ὁ K. Δόναλδσων, ὁ πολλὰς ἐπιχειρήσας ἐπιτυχῶς ἐν Ἑλλάδι ἐρεύνας, εἶδε κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ περιοδείαν κλάσματα στηλῶν καί κιονόκρανα ἀνήκοντα εἰς τὴν καλλίστην τῆς ἑλληνικῆς τέχνης ἐποχὴν, ἐν ᾧ τὰ ἐπὶ τῶν πέριξ τοῦ Βουδροὺμ διεσπαρμένα λοιπὰ λείψανα δὲν ὑπεδείκνυον ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἄλλο εἰμὴ μνημεῖα σύγχρονα τῆς ῥωμαϊκῆς κατοχῆς.

Ἡ θέσις αὕτη ἦτο μεστὴ οἰκιῶν, ἐρειπίων καὶ κήπων. Αἱ ἀνασκαφαὶ ἤρξαντο γινόμεναι ἔν τινι ἀγρῷ ἀνήκοντι εἰς Τοῦρκον ὀνομαζόμενον Χατζῆ Ναλβάν. Ἐκεῖ οἱ ἐργάται ἦσαν πρὸς δυσμὰς τοῦ Μαυσωλείου. Μετ' οὐ πολὺ ἀνεφάνησαν ἐξερχόμενα τῆς γῆς τεμάχια λευκοῦ μαρμάρου καὶ λείψανα

ΤΟ ΑΓΑΛΜΑ ΤΟΥ ΜΑΥΣΩΛΟΥ.

ἀρχιτεκτονικῆς γλυπτικῆς ὡραιότατα. Τῇ δὲ ἐπαύριον εὑρέθησαν λείψανα ζωοφόρου, οὗ τὰ ἀνάγλυφα ἦσαν ὅμοια πρὸς τὰ ἀνάγλυφα ἐκεῖνα, ἅτινα, ἀφαιρεθέντα ὑπὸ τοῦ λόρδου Ῥεδκλίφ ἐκ τοῦ φρουρίου τοῦ Βουδροὺμ, ἐστάλησαν εἰς τὴν Ἀγγλίαν· ὅπερ ἐδικαίου ἤδη τὰς προρρήσεις τοῦ K. Δόναλδσων καὶ τοῦ K. Newton. Ἕτεραι δὲ ἀνασκαφαὶ ἐξέχωσαν κλάσματα στηλῶν μαρμαρίνων ἔχοντα διάμετρον ἑνὸς μέτρου, καὶ μέλη τεθραυσμένων κολοσσιαίων λεόντων. Μετ ὀλίγον ἀνεφάνησαν τὰ μαρμάρινα φατνώματα ὀροφῆς στοᾶς διαφυλάξαντα τὰ κυανᾶ χρώματα, δι' ὧν ἦσαν πεποικιλμένα. Τὸ πλῆθος τῶν ἐξευρισκομένων λειψάνων καὶ ὁ κοινὸς αὐτῶν χαρακτὴρ, ἀποτεταγμένων ἀριδήλως εἰς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ μνημεῖον, ἀπέδειξεν ἤδη ἀληθεῖς τὰς ὑποθέσεις τῶν ἀρχαιολόγων. Ἔκτοτε αἱ ἀνασκαφαὶ διετέλεσαν γινόμεναι ἐπιμελέστατα ἐπὶ ἑπτὰ ὅλους μῆνας, μέχρις οὗ ὁ K. Newton, συναρμολογήσας ἐν νῷ πάντα τὰ ἐξευρεθέντα λείψανα, ἠδυνήθη, βοηθούμενος ὑπὸ τοῦ ἀρχιτέκτονος K. Pullan, ἵνα διαγράψῃ τὸ σχέδιον τοῦ Μαυσωλείου, οὕτινος ἠγνοήθη μέχρι τότε ἡ ἀρχιτεκτονικὴ διάταξις.

Εἶναι ἀναμφίβολον ὅτι οἱ ἰωνικοὶ κίονες, ὁ ζωοφόρος ὁ παριστῶν μάχας τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸς Ἀμαζόνας, κ.τ.λ. τὰ κεχρωματισμένα φατνώματα ἀνῆκον εἰς τὰ ἔξω τοῦ μνημείου, ἀπαρτίζοντα τὴν περίπτερον αὐτοῦ στοάν· ἐπειδὴ συνᾴδουσι πάντως πρὸς τὰς ὑπὸ τῶν ἀρχαίων καταλειφθείσας ἡμῖν περὶ τοῦ Μαυσωλείου μαρτυρίας. Λαμπρόν δέ τι τεμάχιον ἀγάλματος, παριστῶντος Πέρσην μαγητὴν ἔφιππον, ἐφαίνετο σημαῖνον τὴν γωνίαν τοῦ μνημείου. Ἐπειδὴ δὲ τὸ μὲν κλοσμα ἦτο κολοσσιαῖον, ὁ δὲ ἵππος ἀνεχαίτιζεν, ἠδύνατό τις νὰ εἰκάσῃ ὅτι ἐπὶ τῶν τεσσάρων γωνιῶν τοῦ Μαυσωλείου ὑπῆρχον τέσσαρα τοιαῦτα ἀγάλματα ὁρίζοντα τὰς τέσσαρας γωνίας τῆς βάσεως τοῦ μνημείου.

Ἀλλ' ἔπρεπε νὰ ὁριαθῇ ἡ περίμετρος τῆς βάσεως καὶ γνωσθῇ ἐὰν αὕτη εἶχεν ἀληθῶς μῆκος 411 ποδῶν, ὡς λέγει ὁ Πλίνιος. Πρὸς τοῦτο ἠγοράσθησαν παρὰ τῆς Ἀγγλικῆς κυβερνήσεως ὀκτὼ ἄλλαι τουρκικαὶ οἰκίαι· αἱ δὲ ἀνασκαφαὶ διετέλεσαν γινόμεναι ἀδιαλλείπτως, μέχρις οὗ νέα λείψανα τοῦ μνημείου ἐπεβεβαίωσαν τοὺς λόγους τοῦ Πλινίου. Ἐπειδὴ πρὸς μὲν μεσημβρίαν τοῦ μνημείου ἀνεκαλύφθησαν κλάσματα πολυτελῶς ἀναγεγλυμμένου μαρμαρίνου τεθρίππου· πρὸς δὲ βορρᾶν πολλοὶ κεκολοβωμένοι λέοντες, αὐτοὶ δηλαδὴ ἐκεῖνοι, ὧν τὰς κεφαλὰς καὶ τὸ στῆθος ἀφελόντες οἱ σταυροφόροι ἱππόται, ἐκόσμησαν δι' αὐτῶν, ὡς εἴδομεν, τὰ ἐπὶ τῶν τειχῶν τοῦ φρουρίου ἀναγεγλυμμένα αὐτῶν οἰκόσημα. Τέλος δὲ κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν τοῦ μνημείου εὑρέθη κολοσσιαῖόν τι ἄγαλμα ἀνδρὸς ὀρθίου, περιβεβλημένου μανδύαν πολύπτυχον, τεθραυσμένον εἰς ἑξήκοντα τρία τεμάχια. Ἦτο δὲ τοῦτο κατὰ πᾶσαν πιθανότητα αὐτὸ τὸ ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς πυραμίδος ἐν τῷ τεθρίππῳ ἱστάμενον ἄγαλμα τοῦ Μαυσώλου.

(Ἕπεται συνέχεια.)

[1] Voyage dans le Levant, Paris, 1665, t, I, σ. 215.

[4] Reisen anf den Grechischen Inseln.

ΘΑΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΙΩΝΟΣ.

Α΄.—Ο ΑΥΤΟΜΑΤΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΟΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ.

Πασῶν τῶν νεωτέρων ἐφευρέσεων, ὁ ἠλεκτρικὸς τηλέγραφος ἔσχεν ἀναμφιλέκτως μεγίστην ῥοπὴν πρὸς τὴν ἐμπορικὴν καὶ βιομηχανικὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐθνῶν, ἅτε καταστήσας στιγμιαίας καὶ καθημερινὰς τὰς σχέσεις τῶν διαφόρων κατοίκων τῆς γῆς, οἵτινες ἀγγέλλουσι νῦν πρὸς ἀλλήλους ἐν ἀκαρεῖ ὅ, τι δὲν ἠδύναντο νὰ διακοινώσωσι πρότερον πολλάκις ἐπὶ ὁλοκλήρους μῆνας. Ὁ τηλέγραφος εἶναι ἡ μαγικὴ ῥάβδος τῶν Ἀραβικῶν μύθων, ἥτις ἐπιτρέπει τῷ εὐτυχεῖ αὐτῆς κυρίῳ ἵνα μεταφέρηται ταχὺς ὡς ἡ διάνοια καὶ ἀόρατος ἀπὸ ἑνὸς εἰς ἕτερον τόπον, καὶ μανθάνῃ πᾶν ὅ,τι πράττουσιν ἢ διανοοῦνται ἵνα πράζωσιν οἱ κάτοικοι τῶν δύο ἡμισφαιρίων.

Ἐν Παρισίοις, ἐν Βιέννῃ, Λονδίνῳ καὶ Νεοβοράκῳ πωλεῖται καὶ εἶναι ἤδη ἐν χρήσει οὐ μόνον ἐν τοῖς χρηματιστηρίοις καὶ ταῖς τραπέζαις, ἀλλὰ καὶ παρὰ πολλοῖς πλουσίοις τραπεζίταις ἀξιοθαύμαστός τις μηχανή, ἥτις ἐργαζομένη ἀδιαλείπτως, ἀγγέλλει τῷ εὐτυχεῖ αὐτῆς ἰδιοκτήτῃ τὰς εἰδήσεις τῆς ὑφηλίου, καὶ δηλοῖ πάντοτε ἀναμαρτήτως καὶ τὰς ἐλαχίστας μεταβολὰς τῶν τιμῶν τῶν χρηματιστηρίων καὶ τῶν ἀγορῶν ἀκριβῶς κατὰ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν αὗται συμβαίνουσιν· ἐπειδὴ συνάπτεται ἀμεσως ἡ ἐμμέσως διὰ τηλεγραφικοῦ σύρματος πρὸς πάντα τὰ τηλεγραφικὰ γραφεῖα τῆς γῆς.

Εἶναι δὲ ἡ μηχανὴ αὕτη ἁπλῶς ὄργανόν τι τηλεγραφικόν, κομψόν, ἴσον τὸ μέγεθος πρὸς σύνηθες ἐκκρεμὲς ὡρολόγιον (pendule), ἀνθ' οὗ δύναται νὰ τεθῇ ἐπὶ τῆς ἑστίας. Καλύπτεται δὲ ὑπὸ ὑάλου διαφανοῦς, δι' ἧς ἕκαστος δύναται νὰ βλέπῃ τὸν μηχανισμὸν αὐτῆς, ἐκτυπούσης ἀδιαλείπτως (διὰ τῶν ἐπί τινα τροχὸν ἐφηρμοσμένων συνήθων τυπογραφικῶν χαρακτήρων) ἐπὶ ταινίας χάρτου λευκοῦ, ἐξελισσομένης πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν, τὰς κατὰ πᾶσαν τὴν οἰκουμένην κυκλοφορούσας πολιτικὰς, βιομηχανικὰς καὶ ἐμπορικὰς ἀγγελίας.

Ἡ μαγικὴ αὕτη μηχανὴ ἐργάζεται νύκτα καὶ ἡμέραν, οὐδέποτε ἀναπαυομένη. Καθ' ἑκάστην πρωΐαν ὁ εὐτυχὴς αὐτῆς ἰδιοκτήτης, ἐξυπνῶν, εὑρίσκει παρὰ τὴν κλίνην αὐτοῦ ἔν τινι καλαθίσκῳ λωρίδα χάρτου τετυπωμένου, παρ' οὗ μανθάνει τί ἔπραξαν, ἢ τί διανοοῦνται νὰ πράζωσιν οἱ ἄνθρωποι τοῦ ἑτέρου ἡμισφαιρίου, οὓς ἐφώτισεν ὁ ἥλιος, ἐν ᾧ αὐτὸς ἐκοιμᾶτο.

Β΄.

Ἡ μηχανὴ αὕτη δὲν ἔφθασεν εἰς τοσοῦτον τελειότητος εἰμὴ μετὰ μακρὰς καὶ ἐπιπόνους ἐρεύνας καὶ δοκιμασίας. Ἐφευρέτης δ' αὐτῆς εἶναι ὁ K. Ludovic G. d'Alincourt, ὅστις κατέστη ἤδη περίφημος ἐπὶ τῇ τηλεγραφικῇ τέχνῃ, καὶ ἔλαβε τὰ

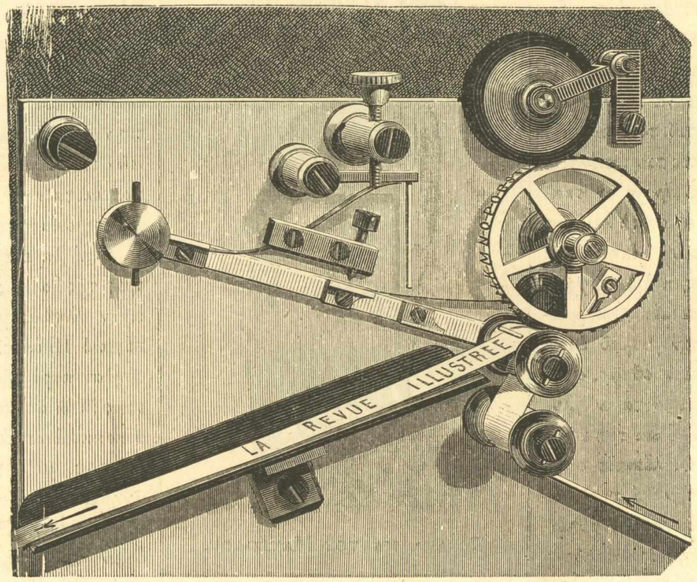

Ο ΤΥΠΟΓΡΑΦΟΣ ΤΡΟΧΟΣ.

πρῶτα βραβεῖα κατὰ τὴν τελευταίαν ἔκθεσιν τῆς Βιέννης. Πῶς δὲ ἐνεργεῖ ἡ θαυμαστὴ μηχανὴ αὕτη; Τοῦτο εἶναι δυσκολώτατον ἵνα ἐξηγήσῃ τις εὐκρινῶς καὶ διὰ βραχέων, μάλιστα πρὸς ἐκείνους, οἵτινες ἀγνοοῦσι τὸν ὀργανισμὸν καὶ αὐτῶν τῶν ἁπλῶν τηλεγράφων.

Ὡς γνωστὸν οἱ τυπογραφικοὶ τηλέγραφοι εἶναι ἤδη ἀπὸ πολλοῦ ἐν χρήσει ἐν Εὐρώπῃ. Οἱ τηλέγραφοι οὗτοι βασιζόμενοι ἐπὶ διαφόρων συστημάτων ἠλεκτρισμοῦ, διακονοῦνται πολυτρόπως οἱ μὲν ἐκ τριῶν, οἱ δὲ ἐξ ἑνὸς καὶ μόνου ἠλεκτρικοῦ σύρματος, ἅτινα συνάπτουσι μακρόθεν τὸν ἐντολοδότην (transmetteur) μετὰ τοῦ ἐντολοδόχου (recepteur), ἤτοι τῶν μηχανῶν, ὧν ἡ μὲν μία ἀποστέλλει, ἡ δὲ δέχεται καὶ διαδίδει τὰς εἰδήσεις.

Ἐν τοῖς ὑπὸ τριῶν συρμάτων λ. χ. ὑπηρετουμένοις τυπογραφικοῖς τηλεγράφοις ἓν τῶν τριῶν συρμάτων ἐμβάλλει εἰς κίνησιν τροχὸν φέροντα γράμματα ἀνάγλυφα, ὡς τὰ τυπογραφικὰ γράμματα, ὃν ὀνομάζομεν τυπογράφον. Ὁ τροχὸς οὗτος εἶναι εἰς ἀκριβῆ συγχρονισμὸν (ὡς λέγουσιν οἱ φυσικοὶ) πρὸς τὸν ὅμοιον τυπογράφον τροχὸν τῆς ἑτέρας μηχανῆς, ἤτοι, ὁσάκις ὁ πρῶτος οὗτος ἵσταται ἔμπροσθεν γράμματός τινος, ἀναγκάζει τὸν ἀντίστοιχον αὐτοῦ τροχὸν τῆς ἐντολοδόχου μηχανῆς ἵνα σταθῇ ταυτοχρόνως εἰς τὸ αὐτὸ γράμμα. Τὸ δὲ δεύτερον τῶν συρμάτων χρησιμεύει εἰς τὴν ἐκτύπωσιν τῆς ἀγγελίας, φέρον πλησιέστατα τῷ γραμματοφόρῳ τροχῷ τῆς ἐντολοδόχου μηχανῆς τὴν λωρίδα τοῦ χάρτου, ἐφ' οὗ μέλλει νὰ ἐκτυπωθῇ ἡ τηλεγραφικὴ ἀγγελία. Καθ' ἣν στιγμὴν παύει κινούμενος ὁ τροχὸς, ὁ χάρτης ἐφαρμόζεται ἐπὶ τὸ γράμμα τὸ σημειούμενον παρὰ τοῦ τηλεγραφοῦντος. Τέλος δὲ τὸ τρίτον σύρμα φέρει ταυτοχρόνως ἀμφοτέρους τοὺς τροχοὺς τῶν τηλεγραφικῶν ἀλληλογραφουσῶν μηχανῶν εἰς τι ὡρισμένον καὶ ἀκίνητον σημεῖον, ἐξ οὗ ὁρμώμενοι πάλιν οἱ δύο τροχοὶ, ἄρχονται ὁ μὲν νὰ ὑπαγορεύῃ, ὁ δὲ νὰ ἀντιγράφῃ ὑποτυπῶν ἐπὶ τοῦ χάρτου τὰ ἀγγελλόμενα. Οὕτω λοιπὸν ὁ ἠλεκτρισμὸς χρησιμεύει ἐνταῦθα εἰς μεταβιβασμὸν καὶ ἐκτύπωσιν ὡρισμένου τινὸς γράμματος, καὶ εἰς τὸ καθιστᾶν σημεῖον ἀφετηρίας, ἀσφαλίζον τὸν συγχρονισμὸν τῶν δύο τηλεγραφικῶν μηχανῶν, τῆς τε ἐντολοδότιδος καὶ τῆς ἐντολοδόχου. Τὸ μηχάνημα τοῦτο παρέχεται ἱκανὰ ἐγέγγυα ἀσφαλοῦς ἐργασίας. Ἀλλ' ἡ ἐγκαθίδρυσις αὐτοῦ εἶναι πολυδάπανος· ἐπειδὴ ἀπαιτεῖ τρεῖς διαφόρους ἠλεκτροφόρους πηγάς.

Κατὰ τὸ δεύτερον σύστημα, ὅπερ εἶναι ἐν χρήσει μόνον ἐν Ἀμερικῇ, καθ' ὃ μεταχειρίζονται ἐν μόνον σύρμα, ἡ αὐτὴ πηγὴ ἠλεκτρισμοῦ ἐμβάλλει εἰς κίνησιν ταυτοχρόνως τὸν γραμματοφόρον τροχὸν καὶ τὸν αὐτῷ πρὸς τύπωσιν προστριβόμενον χάρτην. Παράγεται δὲ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο διά τινος συστήματος ἠλεκτρομαγνητῶν, δι' ὧν τὸ ῥεῦμα διέρχεται νῦν μὲν ἐπιτεινόμενον νῦν δὲ ἐλαττούμενον ἐκ διαλειμμάτων.

Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τῶν συνήθων τυπογραφικῶν τηλεγράφων. Ἀλλ' ὁ τρόπος, δι' οὗ ἐργάζεται ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος μηχανὴ αὕτη εἶναι καινοφανὴς ἐν τῇ τηλεγραφικῇ τέχνῃ.

Καὶ ἐν μὲν ταῖς μέχρι τοῦδε ἐν χρήσει τυπογραφικαῖς μηχαναῖς ὑπάλληλός τις παριστάμενος διώρθου τὰ σφάλματα καὶ ἀποκαθίστα τὸν διαταραχθέντα συγχρονισμὸν αὐτῶν. Ἀλλ' ἐνταῦθα ἡ μηχανὴ εἶναι μόνη ἐν τῷ οἰκήματι τοῦ ἰδιοκτήτου αὐτῆς, (ὅστις δὲν πρέπει καὶ δὲν δύναται νὰ ψαύσῃ αὐτὴν, ἐγκεκλεισμένην οὖσαν ἐν ὑαλίνῳ κλωβῷ)· οὕτως ὥστε τὰ σφάλματα διορθοῦται οὐχὶ ἐπ' αὐτῆς ἀλλὰ μακρόθεν, ἤτοι ἀπὸ τοῦ σημείου, ἐξ οὗ μεταδίδεται ἡ τηλεγραφικὴ ἀγγελία· καὶ πρὸς τοῦτο ἀνάγκη ἵνα ὁ ἐντολοδότης εἰδοποιηθῇ ὅτι συνέβησαν σφάλματα. Καὶ τῆς μὲν ὑπὸ τριῶν συρμάτων ὑπηρετουμένης μηχανῆς, ἐπανερχομένης ἑκάστοτε εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἀφετηρίας, ἓν μόνον γράμμα δύναται νὰ ἀποσταλῇ ἐσφαλμένως, ὁ δὲ ὑπάλληλος εἶναι βέβαιος ὅτι ἔπεμψεν ἓν μόνον γράμμα ἢ ἀριθμὸν ἐσφαλμένον. Ἐν δὲ τῇ ὑφ' ἑνὸς σύρματος διακονουμένῃ τυπογραφικῇ μηχανῇ ἠναγκάσθησαν ἵνα ἐξεύρωσι σύστημα ἐπιστροφῆς ἐπί τι ὡρισμένον σημεῖον, καὶ οὕτω ἐπιτυγχάνουσι κανονισμὸν (réglage) ὅστις δυστυχῶς εἶναι χρήσιμος μόνον μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῆς ἀγγελίας· ἐπειδὴ οἱ δεχόμενοι τὴν ἀγγελίαν ἀγνοοῦσι πότε ἀκριβῶς ἡ μηχανὴ ἐπλημμέλησεν.

Ἀλλ' ἡ ὑπὸ τοῦ K. Λουΐς δ'Ἀλινκοὺρ ἐξευρεθεῖσα μηχανὴ αὕτη ἀναπληροῖ ἁπάσας ταύτας τὰς ἐλλείψεις μετὰ θαυμαστῆς ἀκριβείας. Εἴδομεν δὲ αὐτὴν ἐργαζομένην μετὰ μεγίστης ἀκριβείας.

Ἡ μηχανὴ αὕτη εἶναι ἀληθὲς αὐτόματον. Ἐπειδὴ ὁσάκις ὁ ὀργανισμὸς αὐτῆς διοταραχθῇ ὡς πάσης ἄλλης μηχανῆς, ὁ ἐπιστατῶν τοῦ ἐντολοδότου ὑπάλληλος πληροφορεῖται εὐθὺς τοῦτο ὑπό τινος κωδωνίσκου, καὶ δύναται ἵνα διορθώσῃ εὐθὺς τὸ σφάλμα. Αἱ δι' αὐτῆς ἄρα κομιζόμεναι εἰδήσεις εἶναι ἀκριβέσταται. Τοῦ λοιποῦ ἕκαστος κτήτωρ τοῦ θαυμασίου τούτου ὀργάνου δύναται ἐξυπνῶν νὰ λαμβάνῃ ἀληθεστάτας εἰδήσεις, καὶ διατελῇ ἐνήμερος τῶν ἁπανταχοῦ τῆς γῆς κυκλοφορούντων νέων.

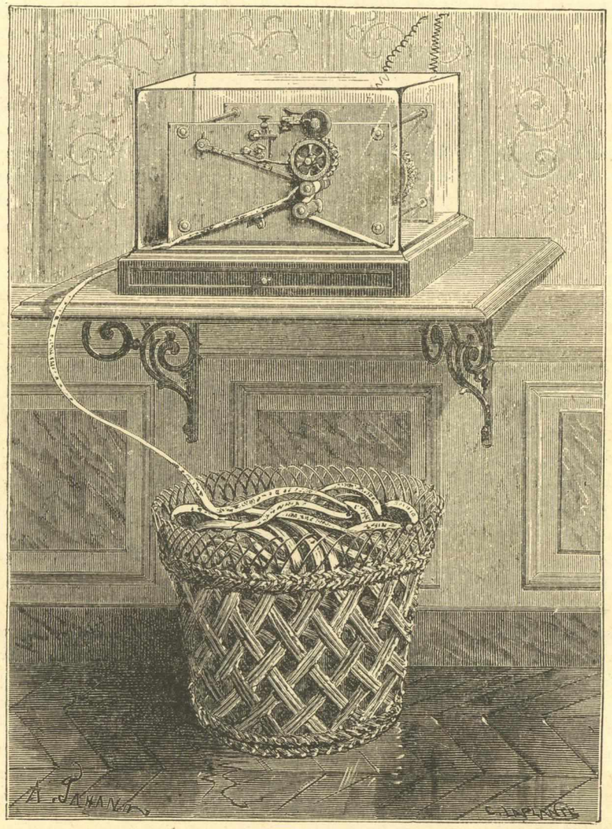

Ο ΑΥΤΟΜΑΤΟΣ ΤΗΛΕΓΡΑΦΟΣ.

Πῶς δὲ κατορθοῦται τοῦτο εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐξηγήσωμεν ἐνταῦθα, μὴ καταπονοῦντες τὸν ἀναγνώστην διὰ περιγραφῶν πολυπλοκωτάτων μηχανισμῶν, καὶ μεταχειριζόμενοι λέξεις, ἃς ἀνάγκη νὰ δημιουργήσωμεν πρὸς τοῦτο. Ἀρκείτω ἵνα εἴπωμεν ὅτι χάριν τοῦ κωδωνίσκου τούτου αἱ διὰ τῆς μηχανῆς ταύτης λαμβανόμεναι εἰδήσεις εἶναι ἀναμάρτητοι.

Αἱ ἐκ τῆς νέας ταύτης ἐφαρμογῆς τῶν ἠλεκτρικῶν τηλεγράφων ὠφέλειαι ἔσονται ἀκαταλόγιστοι εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν. Ὁπόσην δὲ ὀφείλομεν εὐγνωμοσύνην πρὸς ἐκεῖνον, ὅστις ἐξεῦρε τοιαύτην μηχανὴν πρὸς ὠφέλειαν ἁπάσης τῆς ἀνθρωπότητος!

Β΄. — Ο ΜΕΤΑΞΥ ΑΙΓΑΙΑΣ ΚΑΙ ΓΑΛΛΙΑΣ ΥΠΟΒΥΘΙΟΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΣ.

Ἡ ἰδέα τῆς κατασκευῆς ὑποθρυχίου σιδηροδρόμου μέλλοντος νὰ συνάψῃ τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Γαλλίαν, ἥτις τοσοῦτον ἐπησχόλησε πολλοὺς διασήμους Ἄγγλους καὶ Γάλλους μηχανικοὺς, φαίνεται ὅτι ἐγγίζει ἤδη εἰς ἐκτέλεσιν. Ὁ μὲν Κ. Φ. Λεσσὲψ, ὁ διορύξας τὸν ἰσθμὸν τοῦ Σουὲζ, ἀνέγνω ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ ὑπόμνημα περὶ τούτου· ὁ δὲ τῶν δημοσίων ἔργων ὑπουργὸς τῆς Γαλλίας κατέθηκεν ἐπὶ τοῦ γραφείου τῆς Ἐθνικῆς συνελεύσεως νομοσχέδιον ἐπιτρέπον τῇ ἐν Γαλλίᾳ συσταλείσῃ ἤδη ἑταιρίᾳ τὴν ἔναρξιν τῶν προπαρασκευαστικῶν πειραμάτων, τὴν ὑπὸ τὸ Pas de Calais δηλαδὴ ἐξόρυξιν σύριγγος ὁμοίας πρὸς τὴν ἐν Ἀγγλίᾳ παρὰ τὸ Δόβερ ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς ἑταιρίας ἐξορυχθησομένην πρὸς σπουδὴν τοῦ ἐδάφους.

Ἐὰν δὲ αἱ δύο προπαρασκευαστικαὶ ἀπόπειραι ἐπιβεβαιώσωσι τὰς ὑποθέσεις τῶν γεωγράφων καὶ μηχανικῶν, αἱ δύο ἑταιρίαι, συγχωνευθεῖσαι εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν διεθνῆ ἑταιρίαν, θὰ ἐπιχειρήσωσιν ἑκατέρα, ἡ μὲν ἐξ Ἀγγλίας, ἡ δὲ ἐκ Γαλλίας τὴν διάτρησιν ὑποβυθίου τελειωτικῆς σύριγγος, ἀποτεταγμένης ἵνα ἑνώσῃ διὰ σιδηροδρόμου τὴν Γαλλίαν μετὰ τῆς Ἀγγλίας.

Ἔργον τοιοῦτον ἤθελε φανῆ ἄλλοτε μυθῶδες καὶ ἀνεκτέλεστον. Ἀλλὰ σήμερον ἡ πρόοδος τῆς μηχανικῆς καὶ ἡ ἀκριβὴς σπουδὴ καὶ γνῶσις τῶν γεωλογικῶν στρωμάτων τοῦ τὴν Γαλλίαν ἀπὸ τῆς Ἀγγλίας διαχωρίζοντος Καλαισίου πορθμοῦ ἐπιτρέψουσι βεβαίως τὴν ἐκτέλεσιν αὐτοῦ. Τὰ ὕδατα τοῦ Καλαισίου πορθμοῦ κυλίονται ἐπὶ παραδίξου τὴν φύσιν ὀρωπεδίου, σχεδὸν ἐπιπέδου, μικρὰς παρεχομένου ἀνωμαλίας, καὶ ἀποτελουμένου πάντως ἐκ μαλακωτάτης κιμωλίας γῆς (τεπεσίρι), ὡς ἀπεδείχθη ἐκ τῶν καθετηριασμῶν τῶν τε ὑδάτων καὶ τοῦ ὀρωπεδίου. Τὸ ἐκ κιμωλίας γῆς ἀποτελούμενον πρῶτον τοῦτο στρῶμα ἔχει πάχος 200 μέτρων κατὰ τὴν Γαλλίαν, 100 δὲ κατὰ τὴν Ἀγγλίαν, καὶ κατὰ πᾶσαν πιθανότητα τὸ διατρυπηθησόμενον τοῦτο στρῶμα εἶναι συμπαγὲς καὶ ὁμοούσιον. Ἐπειδὴ οἱ γεωλόγοι παραδέχονται ὁμοθυμαδὸν ὅτι κατὰ τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους αἱ Βρεταννικαὶ νῆσοι ἦταν ἡνωμέναι μετὰ τῆς Γαλλίας, καὶ ὅτι ἐχωρίσθησαν ἠτύχως διὰ τῆς ἀενάου καὶ μακρᾶς τριβῆς τῶν ὠκεανίων ὑδάτων, οὐχὶ δὲ ἐξ ἠφαιστείων ἐκρήξεων, αἵτινες ἀνατρέπουσαι ἀπεργάζονται ῥωγμοὺς, διατφαγὰς καὶ ἀναστατώσεις τῶν γηΐνων στρωμάτων.

Κατὰ τὸ ὑπὸ τῆς γαλλικῆς καὶ ἀγγλικῆς ἑταιρίας παραδεχθὲν διάγραμμα ἡ προκειμένη ὑποβούλιος σύριγξ ἄρχεται ἐν μὲν τῇ Γαλλίᾳ ἔν τινι σημείῳ κειμένῳ ἀκριβῶς μεταξὺ τῆς πόλεως τοῦ Καλαισίου καὶ τῆς Σαγκάττης, καὶ διευθυνομένη πρὸς τὸν κόλπον τῆς Ἁγίας Μαργαρίτας, καταλήγει παρὰ τὴν ἀγγλικὴν πόλιν Δόβερ. Καθ' ὅλον τοῦτο τὸ διάστημα ἡ θάλασσα δὲν ἔχει βάθος οὐδαμοῦ πλέον τῶν πεντήκοντα μέτρων.

Ἀλλὰ τίνι τρόπῳ ἐκτελεσθήσεται ἡ διάτρησις; Εἶναι φανερὸν ὅτι ἔργον τοιοῦτον δὲν δύναται νὰ ἐκτελεσθῇ διὰ τῶν συνήθων τρόπων, διὰ τῆς δυνάμεως δηλαδὴ τῆς πυρίτιδος καὶ τῆς δυναμίτιδος. Εὐτυχῶς Ἄγγλος τις μηχανικός, ὁ Brunton, ἐξεῦρε νέαν τινὰ διατρυπῶσαν μηχανὴν (perforateur) ἀποτεταγμένην ἵνα διατρυπήσῃ ταχέως καὶ ἄνευ κλονισμῶν τὸ ὑπὸ τὴν θάλασσαν μαλακὸν τιτανῶδες στρῶμα.

Ἡ μηχανὴ αὕτη κινεῖται ὑπὸ τοῦ ἀτμοῦ ἢ διὰ τῆς πιέσεως τοῦ ἀέρος. Ὁ μέγας αὐτῆς κινητήριος τροχὸς ἐμβάλλει εἰς περιστροφικὴν ἀντίστροφον κίνησιν δύο χαλυβδίνους τρυπητῆρας κόπτοντας καὶ διατρυπῶντας τὸ ἔδαφος ὡς ἐλβετικὸν τυρόν.

Ἐφόσον ἡ ἐργασία προβαίνει ἡ μηχανὴ προβαίνει ἀφ' ἑαυτῆς ἐπὶ σιδηροδρόμου, ἀφίνουσα ὄπισθεν αὐτῆς σύριγγα κυκλοειδῆ, ἐν ᾧ αἱ ἐξορυσσόμεναι ὕλαι διολισθαίνουσιν ἐπὶ ἐλαττικῶν ἐλασμάτων, ἅτινα ἀποφέρουσιν αὐτὰς πέραν τῶν ἐργασιῶν καὶ τέλος ἐκρίπτουσιν ἔξω.

Ἡ πρὸς διάτρησιν τῆς σύριγγος ὑπὸ τοῦ περιφήμου Ἄγγλου μηχανικοῦ Βρόντονος κατασκευασθεῖσα μηχανὴ ἀπεργάζεται ἐν τῷ βράχῳ τρύπαν ὁμοίαν πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς λεγομένης θρυαλλίδος (mèche) ἀπεργαζομένην, ἔχουσαν διάμετρον δύο μέτρων καὶ 22 ἑκατοστῶν, καὶ προχωρεῖ ἀνὰ πᾶσαν ὥραν κατὰ ἓν μέτρον καὶ 95 ἑκατοστά.

Ἐὰν ἡ διατρυπηθεῖσα ὑποβούλιος στοὰ, οὕτω γενομένη, δοκιμασθεῖσα ἐπὶ δύο ἢ τρία ἔτη, ἐπιτύχῃ, εὑρυνθήσεται εἰς ὕψος μὲν ἓξ μέτρων πλάτος δὲ ὀκτώ. Ἅπασα δὲ αὐτῆς ἡ ἐπιφάνεια μέλλει νὰ τειχωθῇ θολοειδῶς διὰ κεράμων ἢ λίθων, ἀφινόντων ὄπισθεν ὀχετοὺς πρὸς μετοχέτευσιν τῶν κατασταλαζόντων ὑδάτων μέχρι τῶν πρὸς ὑποδοχὴν αὐτῶν κατασκευασθεισῶν δεξαμενῶν, ἐξ ὧν τὰ ὕδατα μέλλουσι νὰ ἐξαντλῶνται δι' ἀτμοκινήτων ἀντλιῶν. Τοιοῦτον εἶναι τὸ πρόγραμμα, ὅπερ τὰ δύο ἔθνη ἐλπίζουσιν ἵνα ἐκτελέσωσι δαπανῶντα δύο μὲν ἑκατομμύρια φράγκων εἰς προπαρασκευαστικὰς ἐργασίας, ἑκατὸν δὲ ἑκατομμύρια πρὸς ἀποπεράτωσιν αὐτοῦ.

Ἀλλὰ τεθέντος ὅτι τὸ ἔργον τοῦτο ἐκτελεσθήσεται ἄνευ ἀπροόπτων ἐμποδίων, δὲν εἶναι ἆρά γε φόβος μὴ τὸ μεταξὺ τῆς σύριγγος καὶ τοῦ βυθοῦ τῆς θαλάσσης μαλακὸν στρῶμα τῆς κιμωλίας γῆς, πιεζόμενον ἄνωθεν ὑπὸ τῶν ὑδάτων, κατακρημνισθῇ, ἡ δὲ σύριγξ κατακλυσθῇ ὑπὸ τῶν ὑδάτων; Οἱ μηχανικοὶ ἀποφαίνονται ὅτι τῆς σύριγγος διορυχθείσης εἰς βάθος 225 μέτρων ὑπὸ τὸ μέσον βάθος τῆς θαλάσσης, ἐναπολειφθήσεται μεταξὺ τοῦ πυθμένος τῆς θαλάσσης καὶ τῆς σύριγγος πάχος κιμωλίας 62 μέτρων, ἱκανὸν ἵνα ἐμποδίζῃ τὴν διήθησιν ἢ καταστάλαξιν τῶν ὑδάτων, καθ' ὅσον μάλιστα γνωρίζομεν ὅτι πολλὰ ἀγγλικὰ μεταλλεῖα ἀπὸ αἰώνων ἐκμεταλλευόμενα ἐν Νορθόμβερλανδ καὶ Χουαϊτχάφεν, ἐκτείνονται ἤδη εἰς μῆκος πολλῶν χιλιάδων χιλιομέτρων ὑπὸ τὴν θάλασσαν, μὴ χωριζόμενα ἀπ' αὐτῆς εἰμὴ διὰ βράχων, οἵτινες πολλαχοῦ ἔχουσι πάχος ὀλίγων μόνον μέτρων. Αἱ δὲ ὑποβούλιοι στοαὶ τινῶν τῶν μεταλλείων τούτων εἶναι ἀτυγκρίτως μακρότεραι τῆς μεταξὺ Δόβερ καὶ Καλαὶ ἐξορυχθησομένης.

Τὸ περὶ τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης σχέδιον δὲν εἶναι πρωτοφανές. Ἐπὶ τῆς ὑπατείας τοῦ Βοναπάρτου, μηχανικός τις ὀνομαζόμενος Mathieu ἔδειξεν αὐτῷ τὸ σχέδιον ὁδοῦ ὑποθρυχίου μεταξὺ τῆς Γαλλίας καὶ τῆς Ἀγγλίας, σχέδιον ὅπερ ἐλησμονήθη μετὰ τὴν παραβίασιν τῆς συνθήκης τῆς Ἀμιένης. Ἐν ἔτει 1846 οἱ Κ. Franchot καὶ Tessier προὔτειναν ἵνα βυθίσωσιν ἐν τῷ πορθμῷ σωλῆνα χωνευτοῦ σιδήρου δυνάμενον ἵνα χρησιμεύσῃ ὡς σύριγξ. Μετ' αὐτοὺς δὲ οἱ Κ. Κ. Θωμὲ καὶ Γραμμὼν προὔτειναν τὴν κατασκευὴν λιθίνου γεφύρας, ἧς ἑκάστη ἁψὶς εἶχε μῆκος χιλίων ποδῶν, καὶ ἥτις ἔμελλε νὰ ἀπαιτήσῃ δαπάνην τεσσάρων δισμυρίων!!!

Περιεργότερον εἶναι τὸ ἐφεύρημα τοῦ περιφανοῦς μηχανικοῦ τοῦ πρώτου ἐν Λονδίνῳ καὶ μεγάλου ὑποποταμίου σιδηροδρόμου Φάουλερ. Καθ' ὃν τρόπον, ὅπου τῶν ποταμῶν δὲν ὑπάρχουσι γέφυραι μεταβαίνομεν εἰς τὴν ἄντικρυ ὄχθην, ἐπιβιβάζοτες τὴν ἅμαξαν εἰς πορθμεῖον, οὕτω καὶ ὁ Φάουλερ προέτεινε νὰ κατασκευασθῇ ὑπερμεγέθης σχεδία ἀτμοκίνητος, 1500 ποδῶν μήκους, δυναμένη νὰ δεχθῇ ὁλοκλήρους ἁμαξοστοιχίας. Ἡ εἰς Καλαὶ ἀφικνουμένη ἁμαξοστοιχία θὰ ἐκινεῖτο εἰς ἐπικλινὲς πεδίον μέχρι τῶν ἐλασμάτων τῆς σχεδίας· φθάνουσα δὲ εἰς Δόβερ, θὰ εἰσήρχετο ὡσαύτως εἰς τὰ ἐλάσματα τοῦ χερσαίου σιδηροδρόμου, καθ' ὅλην δὲ ταύτην τὴν πορείαν οἱ ἐπιβάται οὔτε ἀπεβιβάζοντο οὔτε ἐναυτίων. Μετὰ τοὺς Ἄγγλους μηχανικοὺς τολμηρότερος ἐφάνη ὁ Γάλλος Βουτὲ, ἰχνογραφήσας τῷ 1867 ἀκριβῆ σχέδιον γεφύρας ἀπὸ τοῦ ἀκρωτηρίου Blanc Nez, πρὸς τὰ νοτιοδυτικὰ τοῦ Καλαί, μέχρι τοῦ βράχου τοῦ Σακεπήρου, στηριζομένης εἰς 32 σιδηροῦς στύλους ἔχοντας 200 μέτρων ὕψος καὶ 500 εὖρος. Ἐπειδὴ ἐνταῦθα τὸ βάθος τῆς θαλάσσης εἶναι κατὰ μέσον ὅρον 30 μέτρα, πρέπει ἡ γέφυρα νὰ ἐξέχῃ τῆς θαλάσσης 170 μέτρα, τουτέστι νὰ ἦναι ὑψηλοτέρα τοῦ ἐν Βιέννῃ πολυθρυλλήτου κωδωνοστασίου τοῦ ἁγίου Στεφάνου. Μετὰ δευτέραν ὅμως σκέψιν εὑρέθη ὅτι οἱ 32 στῦλοι οὔτε ἀποχρῶντες θὰ ἦσαν, οὔτε ἐπὶ στερεᾶς θὰ ἠρείδοντο βάσεως, οὔτε ἐν καιρῷ ὁμίχλης θὰ ἔσωζον τὰ πλοῖα διὰ τῶν πολλῶν αὐτῶν φανῶν. Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τούτων καὶ ἄλλων παραπλησίων πειραμάτων, ἐτράπησαν οἱ ἐπιστήμονες πάλιν ἐπὶ τὸ σχέδιον τῆς κατασκευῆς σύριγγος ὑπὸ τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης. Πρὸ ὀκτὼ ἤδη ἐτῶν ὁ περιφανὴς Ἁλιζὸν συνέστησεν ὡς καταλληλοτάτην τὴν μεταξὺ Δόβερ καὶ Βολωνίας γραμμὴν, καθ' ἣν το μέγιστον βάθος τῆς θαλάσσης εἶναι τριάκοντα τέσσάρων μέτρων.

Ὡς πρότερον περὶ τοῦ Mont-Cenis οὕτω καὶ τότε δυσχερεστάτη ἐνομίζετο ἡ προσπόριστις τοῦ ἀέρος· τοσούτῳ εὐκολωτέρα τοὐναντίον ὑπελήφθη αὕτη ἡ διάτρησις, διότι τὸν πυθμένα ἀπαρτίζει οὐχὶ πέτρα σκληροτάτη, ὡς ἐν τῷ Mont-Cenis, ἀλλὰ γῆ λευκὴ τιτανώδης. Ὑπελογίσθησαν δὲ καὶ ἐξ ἑκατομμύρια λιρῶν στερλινῶν, ὡς ἀρκοῦντα εἰς τὰς ἀπαιτουμένας πενταετεῖς ἐργασίας. Ἐπὶ τέλους τὸ σχέδιον τοῦτο ἐγκατελείφθη ἕνεκεν τῆς μεγάλης μεταξὺ Δόβερ καὶ Βολωνίας ἀποστάσεως οὔτης 28 ἀγγλικῶν μέτρων, προετιμήθη δὲ ἡ κατὰ 22 μόνον μίλια μακρὰ γραμμὴ μεταξὺ Δόβερ καὶ Καλαί. Ὑπερβολικὸν ζῆλον καὶ ἔξαλλον ὄντως ἐνθουσιασμὸν ὑπὲρ τοῦ μελετωμένου τερατουργήματος ἐπεδείξαντο ὁ ἐν πολλοῖς παραγνωρισθεὶς Ναπολέων Γ' καὶ ὁ Κ. John Hawkschaw, αὐτὸς ἐκεῖνος, οὗ τινος ἡ σπουδαία, ἀκριβὴς καὶ πειστικωτάτη ἔκθεσις εἶχε παροτρύνει τὸν ἀποθανόντα ἀντιβασιλέα τῆς Αἰγύπτου νὰ ἐπιτρέψῃ τὴν διάτρησιν τοῦ Σουέζ. Μηνὶ Ἰανουαρίῳ 1867 συνέστησεν ὁ Ναπολέων ἐπιτροπὴν, ἥτις μετὰ μίαν ἑξαμηνίαν ὑπέβαλε τὰ σχέδια αὐτῆς εἴς τε τὸν αὐτοκράτορα καὶ εἰς τὸν ἐπὶ τῶν δημοσίων ἔργων ὑπουργόν. Ἀφ' οὗ δὲ αἰσίαν ὡσαύτως γνώμην ἀπεφήνατο καὶ ἑτέρα ἐπίτηδες συστᾶσα ἐπιτροπὴ, ἠρώτησεν ὁ Ναπολέων τὴν βρετανικὴν κυβέρνησιν ἂν εἶχε νὰ ἀντιτάξῃ τι εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου. Ἀμέσως οἱ ἐν Ἀγγλίᾳ μηχανικοὶ ἐπελάβοντο τῶν ἐρευνῶν· ἀλλ' ἐκραγέντος μεταξὺ τοῦ γαλλογερμανικοῦ πολέμου, οὐδεὶς πλέον ἐλάλησε περὶ τῆς σύριγγος, ἄχρις οὗ ὁ Μὰκ-Μαὼν ἀνήγγειλε τοῦτο εσχάτως τῷ λόρδῳ δημάρχῳ τοῦ Λονδίνου.

Ἡ νεωτότη των διατρητικῶν ἐν Ἀγγλίᾳ μηχανῶν ἀνοίγει, ὡς εἴδομεν, ἐντὸς 24 ὡρῶν ὁπὴν ἔχουσαν μῆκος 43 καὶ διάμετρον ἑπτὰ ποδῶν. Ἡ πρώτη λοιπὸν μεταξὺ τῶν δύο χωρῶν διάτρησις δύναται ἀκωλύτως νὰ τελεσθῇ ἐντὸς δωδεκαμήνου, ἡ δὲ ἀποτέλεσις τῆς ὅλης σύριγγος ἐντὸς τριετίας.

ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΦΙΛΟΜΟΥΣΙΑ

ΚΑΙ ΦΙΛΟΠΑΤΡΙΑ.

Ἐπανῆλθε καὶ αὐτὰς εἰς Γερμανίαν ὁ δόκιμος ἀρχαιολόγος Κ. Χιρσφὲλδ, ὁ ἐπὶ τρεῖς μῆνας ἀναλώμασι τῆς ἐν Βερολίνῳ Ἀκαδημίας περιηγηθεὶς καὶ ἐρευνήσας τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἐπὶ ἀρχαιολογικῷ καὶ γεωγραφικῷ σκοπῷ. Ὁ Χιρσφὲλδ, ὁρμηθεὶς ἐκ τῆς Ἀτταλείας, ἐποιήσατο ἐπὶ τρεῖς ὅλους μῆνας πορείαν ἐπιπονωτάτην καὶ ἐν πολλοῖς κινδυνωδεστάτην, διήνυσεν 158 γεωγραφικὰ μίλια ἀνὰ μέσον τῆς Παμφυλίας, Φρυγίας καὶ Καρίας, ἀνεκάλυψε τὰ ἐρείπια καὶ τὰς τοποθεσίας ἑκτὸς ἢ δέκα μεγάλων πόλεων, ἠρεύνησε καὶ ἠκρίβωσε διαμφισβητούμενα γεωγραφικὰ χωρία, ἐξ ὧν καὶ οὐκ' ὀλίγα ἐφωτογράφησεν. Ἡ ἀρχαιολογικὴ ἐπιστήμη ὀφείλει βεβαίως πολλὰς χάριτας πρὸς τὸν Πρῶσσον ἀρχαιολόγον, ἀλλὰ καὶ ὁ ἑλληνισμὸς ὀφείλει οὐδὲν ἧττον νὰ δηλώσῃ πρὸς αὐτὸν τὰς εὐχαριστίας του. Ἐν τῇ πρὸς τὴν πρωσσικὴν Ἀκαδημίαν ἐκθέσει του ἐξαίρει πάνυ εὐφήμως τὴν ἐπίδοσιν τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, πρώτιστα δὲ καὶ μάλιστα ἐξαίρει μετὰ πολλῶν ἐπαίνων τὴν φιλομουσίαν καὶ τὴν φιλοκαλίαν τῶν Σμυρναίων. Ἡ Σμύρνη, οὖσα ἡ προσφορωτάτη ἀφετηρία πρὸς ἐπιστημονικὴν ἔρευναν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, εἶναι, κατὰ τὸν Κ. Χιρσφὲλδ, καὶ πόλις κατ' ἐξοχὴν ἑλληνική, προωρισμένη νὰ διαδραματίσῃ λαμπρὸν πρόσωπον ἐν τῷ ἐξελληνισμῷ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας. Ὁ Κ. Χιρσφὲλδ ὁμολογεῖ ὅτι οὐδαμοῦ ἄλλοθι ἐγνώρισεν Ἕλληνας κεκτημένους τοσοῦτον τὴν συνείδησιν τῆς ἀρχαίας εὐκλείας, καὶ φιλοτίμως ἀσχολουμένους περὶ τὴν διάδοσιν τῆς ἑλληνικῆς παιδεύσεως, ὅσον ἐν Σμύρνῃ. Τὰ ἐκπαιδευτήρια, οἱ σύλλογοι, τὰ μουσεῖα τῆς Σμύρνης φέρουσι δόξαν εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ εἶναι ἐναργὴς ἀπόδειξις τί δύναται νὰ κατορθώσῃ ἑλληνικὴ φιλοπατρία καὶ φιλομουτία. Ὁ Κ. Χιρσφὲλδ φρονεῖ ἀδιστάκτως ὅτι, τῇ χρηματικῇ συνδρομῇ καὶ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, οἱ λόγιοι τῆς Σμύρνης δύνανται νὰ πράξωσι πολλὰ καὶ μεγάλα ἔργα.

ΤΑ ΑΕΡΟΠΟΡΑ ΣΦΑΙΡΩΜΑΤΑ.

Ο ΓΙΓΑΣ[1].

Δευτέρα ἐναέριος ὁδοιπορία καὶ καταστροφὴ αὐτοῦ ἐν Ἀνοβέρῳ.

Πρὸς τὴν θέαν τῆς πληθιαζούσης ἀτμαμάξης, πρὸς ἣν ἐφερόμεθα συρόμενοι ὑπὸ τοῦ Γίγαντος καὶ προτρρούοντες πανταχοῦ τοῦ ἐδάφους, ἀφήκαμεν ὁμοθυμαδὸν πάντες φωνὴν γοερὰν καὶ ὑπεράνθρωπον, ἀκουσθεῖσαν βεβαίως εἰς ἀπόστασιν πολλῶν λευγῶν, ἣν ἀκούσαντες οἱ μηχανικοὶ, ἐστάθησαν. — «Προτοχή φυλάττεσθε!» ἐκραυγάσαμεν, καὶ ἐκρεμάσθημεν πάντες ἐκ τῶν σχοινίων. Τὸ σφαίρωμα ἀνεπήδησεν ὑπὲρ τὰ προχώματα τοῦ σιδηροδρόμου, ... ἠσθάνθημεν σφοδρὸν κλονισμὸν, καὶ ἠκούσαμεν τὴν σύρριξιν τῶν ῥηγνυμένων καὶ ἁρπαζομένων σιδηρῶν συρμάτων τοῦ τηλεγράφου. Μετὰ τὸν πρῶτον τοῦτον κλονισμὸν ἐπῆλθε δεύτερος... καὶ τρίτος... καὶ τέταρτος, μέχρις οὗ τὸ σκάφος, ἐν ᾧ εὑρισκόμεθα, ταμὸν καὶ διαπερᾶσαν ὡς σφαῖρα κανονίου τὸν μέγαν ξύλινον φραγμὸν τοῦ σιδηροδρόμου, ἔπεσεν ἐντὸς τέλματος καὶ ἐτάθη.

Ἐκεῖ ἀνεπνεύσαμεν πρὸς στιγμὴν διανοούμενοι ὁπ ῖον διεφύγομεν κίνδυνον. Ἐπειδὴ, ἐὰν τὰ σιδηρᾶ σύρματα τοῦ τηλεγράφου μὴ ἀνηρπάζοντο ὑπὸ τοῦ σφαιρώματος, διερχόμενα ἀνὰ μέτον ἡμῶν βεβαίως ἔμελλον νὰ ἀποκεφαλίσωσι πάντας ἡμᾶς ἐν ῥιπῇ ὀφθαλμοῦ. Καὶ ἀπόδειξις ὅτι ἐν τῶν σχοινίων τοῦ σκάφους ἐκόπη ὑφ' ἑνὸς σύρματος τοῦ τηλεγράφου ὡς ἁπλοῦν νημάτιον.

Ἀλλ' ἡ χαρὰ ἡμῶν ἐγένετο βραχυτάτη. Ἐπειδὴ τὸ σφαίρωμα, μόλις ἀναπαυθὲν ἐπὶ μικρὸν παρὰ τὸ τέλμα, ἤρξατο πάλιν νὰ ἀνυψῶται, νὰ ἀναπηδᾷ ὡς δαιμονοφόρητον καὶ νὰ προσκοῦῃ πᾶν τὸ παρατυγχάνον. Ἡ μέταξα συμπτυσσομένη κάτωθεν ἐπίεζε τὸ ἀέριον καὶ ἔδιδεν αὐτῷ νέας δυνάμεις. — Ἀ, ἐὰν ἠδυνάμεθα νὰ ἀνοίξωμεν τὸ ἐπιστόμιον! ἐκραύγασεν ὁ Γοδάρδ. — Θὰ δοκιμάσω, ἀπεκρίθη ὁ Ἰούλιος, ὅστις ἔκειτο συνεπτυγμένος πρὸς τὰ ἀριστερά μου.

Ἐν ᾧ δὲ τὸ σφαίρωμα διετέλει τρέχον τυφλῶς καὶ μανιωδῶς, ὁ Ἰούλιος ἠγέρθη καὶ ἀνέβαινε πρὸς αὐτὸ ἀναβιβάζομενος ἐπὶ τῶν σχοινίων. Ἀλλὰ μόλις ἀναβάντα ὀλίγον, κλονιτμός τις ἔρριψεν αὐτὸν κατεσχισμένον καὶ πεπληγωμένον ἐπὶ τοῦ ἀνδήρου τοῦ σκάφους, ἐν ᾧ ἡμεῖς πάντες. Ἀναπαυθεὶς ἐπὶ μικρὸν, ἠγέρθη πάλιν καὶ ἐδοκίμασε νὰ ἀναβῇ μέχρι τοῦ διαῤῥαγέντος σχοινίου τοῦ ἐπιστομίου· ἀλλὰ μάταιαι προσπάθειαι! Ἐπειδὴ τὸ σφαίρωμα, οἱονεὶ αἰσθανόμενον οἷους κατεβάλλομεν πόνους ὅπως δαμάσωμεν αὐτὸ, ἐτινάσσετο φρικωδῶς ἀνὰ πᾶσαν προσπάθειαν τοῦ ἀτρομήτου Ἰουλίου. Ἐκεῖνος δὲ ἀνέστη καὶ τρίτον. Ἡμεῖς δὲ λησμονοῦντες ἕκαστος τὰ ἴδια δεινὰ ἠτενίζομεν πρὸς αὐτὸν ὡς πρὸς σωτῆρα παρορμῶντες ἐπὶ τὸ θαῤῥεῖν. Ἀλλ' αἱ δυνάμεις αὐτοῦ ἐξέλιπον, καὶ πρὸς κατόρθωσιν τοῦ ποθουμένου ἀπητοῦντο ὑπεράνθρωποι. Ἤδη διηρχόμεθα μέγαν ἀγρὸν ἐρεικῶν. Τὸ σφαίρωμα ἔφευγε μὲν ταχέως ἀλλ' ὀπωσοῦν ἠτυχαίτερον. Ὁ Ἰούλιος ἐπήδησεν ἐπὶ τῶν ὤμων μου, ἔπειτα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου καὶ διὰ τῶν χειρῶν αὐτοῦ ἥρπασε τὸν κύκλον, ἐξ οὗ ἐξηρτῶντο τὰ σχοινία τοῦ δικτύου τοῦ περιέχοντος τὸ σφαίρωμα. Ἐκεῖθεν δὲ ἐπήδησε πάλιν καὶ ἐστάθη ἐπὶ τοῦ κύκλου. Τότε τὸ σφαίρωμα περιεστράφη δὶς ὡς ἵππος ἀλάματος καὶ ἀφηνιῶν. Βαρὺς ἀναστεναγμὸς ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ στήθους ἑκάστου τῶν συνοδοιπόρων. Ἐπειδὴ ὁ ἄθλιος Ἰούλιος εὑρισκόμενος μεταξὺ τῶν σχοινίων τῶν ἀιαρτώντων τὸ σφαίρωμα ἐκ τοῦ κύκλου, ἐκινδύνευεν ἵνα συντριβῇ ἢ ἀποκεφαλισθῇ ἐκ τῆς ἐλαχίστης συστροφῆς τῶν σχοινίων. Μοὶ εἶναι ἀδύνατον νὰ εἴπω ἐπὶ πόσον χρόνον διεμείναμεν οὕτω μετέωροι μεταξὺ ἐλπίδος καὶ ἐσχάτου ἀπελπισμοῦ. Εὐτυχῶς τὸ σφαίρωμα ἡτύχασε πάλιν ὀλίγον. Ὁ δὲ Ἰούλιος κατώρθωσε πολλὰ παθὼν νὰ ἀναβῇ διὰ τῶν σχοινίων τοῦ κύκλου εἰς ἱκανὸν ὕψος, μέχρις οὗ ἠδυνήθη νὰ ἁρπάσῃ τὸ διαῤῥαγὲν καὶ κρεμάμενον σχοινίον τοῦ ἐπιστομίου, καὶ προσδέσας τεμάχιον σχοινίου, ἔῤῥιψεν αὐτὸ εἰς ἡμᾶς. Ἀδύνατον νὰ περιγράψω μεθ' οἵας χαρᾶς ὁ Γοδάρδος καὶ ὁ Θιριὼν ἐδράξαντο αὐτοῦ καὶ προσέδεταν εἴς τινα σιδηροῦν κρίκον τοῦ ἀνδήρου. Τότε ἠκούσαμεν τὸν θόρυβον τοῦ ἐκφεύγοντος ὑδρογόνου· τὸ δὲ σφαίρωμα συνεπτύχθη μὲν, ἀλλὰ δὲν ἔπαυτε τρέχον ὁ ἰζοντίως.

Ἀνεπνεύσαμεν... ἀλλ' οὐχὶ ἐπὶ μακρόν. Ἐπειδὴ τὰ δενδρύφια καὶ τὰ δένδρα ἐπολλαπλασιάζοντο καθ' ὁδὸν, καθιστάμενα ἐμπόδια θανατηφόρα. Οὐδέποτε ἐφαντάσθην ὁποῖον φοβερὸν κρότον παράγουσι βιαίως θραυόμενοι κλάδοι καὶ κορμοὶ δένδρων! Ὑψιστάμεθα ἤδη τάλιν νέας κλονήσεις γινομένας ἐκ τῶν τοίχων καὶ τῶν ἀγροτικῶν φραγμῶν, οὓς ὁ Γίγας καὶ τὸ σκάφος, ἐν ᾧ ἤμεθα, ἀνέτρεπε κατὰ τὴν μανιώδη αὐτοῦ πορείαν, ὅτε αἴφνης παρέστη ἔμπροσθεν ἡμῶν, εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν μέτρων ἡ ὄψις ἐρυθρᾶς τινος οἰκίας... ἥτις τὸ μὲν πρῶτον ἐφαίνετο μικροτάτη, λλὰ καθιστατο πελωρία ἐφ' ὅσον ἐπλησιάζομεν. Ἐβλέπομεν ἐμβρόντητοι ἀλλήλους, ἐρωτῶντες ἑαυτοὺς τίνι τρόπῳ ἐμέλλομεν νὰ συντριβῶμεν κατὰ τοῦ φογερροῦ ἐκείνου πύργου. Ἡ ἰδέα τοῦ νὰ πηδήσωμεν ἐκ τοῦ σκάφους δὲν ἐπῆλθεν οὐδένα, διότι τὸ ὕψος ἦτο ἔτι μέγα.

Ἐφεύγομεν μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος, καὶ μόλις ἑκατὸν βήματα ἐχώριζον ἡμᾶς τοῦ ἐπαράτου ἐκείνου πύργου, ὅστις διετέλει αὐξανόμενος ὡς φάντασμα ἀπαίσιον. Ἐνομίζομεν ὅτι ἤγγικεν ἡ τελευταία ἡμῶν ὥρα. Ἀλλ' αἴφνης πνεῦμα ἀέρος σφοδρὸν ἀπήγαγε πρὸς τὰ δεξιὰ τὸ σφαίρωμα, ὅπερ ἐπανέλαβε τὴν πορείαν αὐτοῦ ἀνὰ μέτον τῶν τελμάτων.

Μετά τινας στιγμὰς, καθ' ἃς εἴδομεν χαίροντες τὸ σφαίρωμα ἐκκενούμενον καὶ συμπτυσσόμενον μᾶλλον μᾶλλον, ἠκούσθη φωνὴ ἀνακράζουσα· «Δάσος!» Καὶ ἐν ἀκαρεῖ ἤρξαντο πάλιν φρικώδεις κλονήσεις γενόμεναι ἐκ τῆς προσκρούσεως τῶν μικρῶν δένδρων, ἅτινα προηγοῦνται τῶν μεγάλων δασῶν. Ἤμεθα ἤδη τελείως ἐκλελυμένοι. Οἱ βραχίονες ἡμῶν δὲν ἠδύναντο νὰ κρατῶσι τὰ σχοινία, ἅτινα κατέσχιζον τὰς χεῖρας ἡμῶν, καὶ ἠσθόμεθα κατ' ὀλίγον τὰ σώματα ἡμῶν καταλαμβανόμενα ὑπὸ παντελοῦς ἀδρανείας. Καὶ ὅμως ἡ διάνοια, εἰ καὶ ὑπὸ τὴν ἐπιῤῥοὴν παραδόξων ὀπτασιῶν, διετέλει ἔτι ἀκμαία. Οὕτω, λόγου χάριν, ὁ Ἰούλιος ἐκραύγατε πρὸς ἐμὲ ἀπὸ τοῦ κύκλου, ἐν ᾧ ἵστατο ἔτι·

— Κράτει καλῶς τὰ σχοινία, δ' Ἀρνούλν!

— Κρατῶ αὐτὰ, ἀπεκρίθην.

— Ἀπατᾶσαι.

Εἶχε δίκαιον· διότι ἤμην συνεσταλμένος, ἔχων τὸν μὲν δεξιὸν βραχίονα περί τι σχοινίον· ἀλλ' ἡ ἀριστερὰ χεὶρ, δι' ἧς ἐνόμιζον ὅτι ἐκράτουν ἀσφαλῶς τὸ ἕτερον σχοινίον, ἦτο ἀνοικτή.

Μετά τινας στιγμὰς ἠκούσθη φωνὴ ἀπονοίας, ἡ φωνὴ τοῦ νέου Μοντγολφιέρου, ὅστις περιπλεχθεὶς ἐν τοῖς περιστρεφομένοις σχοινίοις καὶ πνιγόμενος· «Βοηθεῖτε!» ἐκραύγαζεν ὁ δυστυχὴς νεανίας. Ἤδη ἐπλησιάζομεν εἰς τὸ δάσος. Κρότος καταπληκτικὸς ἀντήχησε, καὶ ἠσθόμεθα κλονισμὸν οὕτω σφοδρὸν, ὥστε ἀνετράπην ἐπὶ τοῦ ἀνδήρου ἐν τῷ μέσῳ παντοίων ἀνεστραμμένων πραγμάτων. Ἠγέρθην, καὶ κύψας εἶδον ἐῤῥιμένους ὑπτίους ἐπὶ τῆς γῆς δύο τῶν συνοδοιπόρων μου. Δευτέρα πρόσκρουσις ἐξήγαγε τὸ ἥμισυ τοῦ σώματός μου ἐκτὸς τοῦ σκάφους. Τρίτος δὲ κλονισμὸς μὲ ἐτίναξεν εἰς τὸν ἀέρα. Περιεστράφην δὶς ἢ τρὶς ἐν τῷ κενῷ, καὶ κατέπεσα βαρέως κατὰ κεφαλῆς ἐπὶ τῆς γῆς, ἔνθα ἔμεινα ἀναίσθητος ἑκτάδην.

Παρακαλῶ τὸν ἀναγνώστην νά μοι συγχωρήσῃ ἂν ὁμιλῶ οὕτω συνεχῶς καὶ μακρολογῶ περὶ ἐμοῦ. Ἀγνοῶ παντάπασι πῶς οἱ συνοδοιπόροι μου ἐτινάχθησαν καὶ κατέπεσον ἐκ τοῦ σκάφους εἰς τὴν γῆν· ἐπειδὴ μέχρι σήμερον ἀγνοοῦσι καὶ αὐτοὶ τοῦτο. Τοῦτο δὲ μόνον ἐγνώσθη, ὅτι ὁ Ἰούλιος ἐκρημνίσθη ἐκ τοῦ κύκλου, ἐν ᾧ ἔτι ἵστατο κατὰ τὸν σφοδρὸν κλονισμὸν, ὅστις ἐτίναξε καὶ ἐμὲ ἔξω τοῦ σκάφους. Οἱ τελευταῖοι καταπεσόντες ἦσαν ὁ Λουΐς Γοδάρδ, ὁ Ναδὰρ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ, ἣν ἐνομίσαμεν πρὸς ὥραν ἀποθανοῦσαν.

Ἀναλαβὼν ἐμαυτὸν, ἠγέρθην, ἐμβρόντητος ἔτι ὢν ἐκ τῆς πτώσεώς μου, καὶ τρέμων περιέδεσα τὸ ἐξηρθρωμένον γόνυ μου διὰ τοῦ μανδυλίου μου. Ἔστρεψα τὰ ὄμματα περὶ ἐμὲ καὶ εἶδον τὸ ἀναθεματισμένον σκάφος μακρὰν, ἀναπηδῶν, μαινόμενον, προσκρούον πανταχοῦ, ἔπειτα δὲ ἀφανιζόμενον εἰς τὸ δάτος, ἔνθεν ἠκούσθησαν δύο πυροβολισμοί. Τὸ σφαίρωμα ἐξήρετο ἤδη ὡς ἀληθὴς γίγας ὑπερθεν τῶν μεγάλων δένδρων. Ἐταλαντεύετο δὲ καὶ ἐφαίνετο δυτανασχετοῦν καὶ θέλον ἵν' ἀναλάβῃ τὴν πορείαν αὐτοῦ. Τότε ἠκούσθησαν πολλοὶ πυροβολισμοί, πιθανῶς διευθυνόμενοι ἐπ' αὐτό· διότι διατρυπηθὲν ὑπὸ τῶν σφαιρῶν ἐταλαντεύθη, καὶ συμπτυχθὲν, κατέπεσε κατακαλύπτον ὡς ὠκεανὸς τὰ πάντα περὶ αὐτό.

[1] υνέχ. ἀπὸ σελ. 32

Ἰδοὺ τέλος πάντων τὸ ἀτίθασσον τέρας πεπληγωμένον καιρίως, δεδαματσμένον καὶ ἐξεμοῦν τὸ ἐναπολειφθὲν αὐτῷ ὑδρογόνον ἀέριον. Καὶ ὅμως ἠσθόμην λύπην τινὰ βλέπων τὴν ἀγωνίαν καὶ τὸν θάνατον αὐτοῦ. Ἠσθόμην δηλαδὴ ὅ, τι αἰσθάνεται ὁ ναύκληρος, οὗτινος τὸ πλοῖον καταβυθίζεται εἰς τὸν ὠκεανόν, ἢ ὁ ἱππότης, οὗτινος ὁ προσφιλὴς ἵππος ἐκπνέει μετὰ μακρὸν δρόμον. Ὑπέθεσα δὲ ὅτι ὁ πυροβολήσας καὶ φονεύσας τὸ τέρας ἦτο ὁ Θιριών· διότι ἤδη ἐκ τοῦ σκάφους ἐδοκίμασε πολλάκις πλὴν ματαίως νὰ πράξῃ τοῦτο.

Ἐνῷ δὲ ἠλεεινολόγουν τὸ ἄθλιον τέλος τοῦ Γίγαντος, εἶδον τὸν Ἰούλιον καὶ τὸν Ὑὸν διευθυνομένους χωλαίνοντας πρὸς τὸ δάσος.

— Ποῦ εἶναι οἱ ἄλλοι; ἐκραύγασα πρὸς αὐτούς.

— Ἀγνοοῦμεν, μοὶ ἀπεκρίθησαν, καὶ ἦλθον χωλαίνοντες πρὸς ἡμᾶς.

Παράδοξον δὲ ὅτι καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τοῦ κινδύνου δὲν ἠσθάνθημεν οὐδένα φόβον. Ἤδη δὲ ἀπηλλαγμένους ὄντας παντὸς κινδύνου δεινὸς κατέλαβεν ἡμᾶς φόβος καὶ τρόμος, ἀναλογιζομένους τὴν τύχην τῶν ἀπόντων. Ὁπόσα πτώματα ἐμέλλομεν νὰ εὕρωμεν ἐν τῷ δάσει! Μόλις προὐχωρήσαμεν περὶ ἑκατὸν βήματα, ἠκούσαμεν βαρὺν στεναγμὸν, καὶ ἐρευνῶντες εὕρομεν σῶμα ἀνθρώπου ἐκτάδην κείμενον ἐν ταῖς μυρίκαις,... σῶμα μέλαν, κατεσχισμένον, συντετριμμένον, καὶ οὕτως ἀγνώριστον ἐκ τῶν πληγῶν, τοῦ βορβόρου καὶ τοῦ αἵματος, ὥστε ἠρώτησα τίς ἦτο;

— Εἶμαι ὁ Σαὶντ Φελὶξ, ἀπεκρίθη φωνὴ διακοπτομένη καὶ σχεδὸν ἐκλείπουσα. Ὦ πόσον πάσχω! Δότε μοι ὀλίγον ὕδωρ. Ὕδωρ! ὕδωρ!

Εἷς τῶν κωδώνων ἔτυχεν εὐτυχῶς ἐρριμένος ἐκεῖ, καὶ λαβὼν αὐτὸν ἀντὶ ἀγγείου ἐπορεύθην πρὸς τὸν παραῤῥέοντα ποταμὸν τοῦ Ἀνοθέρου Ἄλλερ. Πληρώσας ὕδατος τὸν κώδωνα ἐπανῆλθον πρὸς τὸν πάσχοντα φίλον μου, καὶ, προσθέτων στάγόνας τινὰς ἐκ τινος φιαλίου ἐμβάμματος Ἀρνικας, ὡς ἐκ θαύματος περισωθέντος ἐν τῷ θηλακίῳ μου, ἔνιψα αὐτῷ τὸ πρόσωπον, καὶ ἔδωκα ἕνα πίῃ.

Τὸ πρόσωπον τοῦ ταλαιπώρου δὲν εἶχε πλέον οὐδὲν ἀνθρώπινον. Τὸ δέρμα τοῦ μετώπου, τῆς ἀριστερᾶς παρειᾶς καὶ τοῦ γενείου ἦτο ἀφῃρημένον. Οἱ δὲ ἐξοιδοιμένοι ὀφθαλμοὶ ἐφαίνοντο ὡς δύο μάζαι λευκόφαιοι, αἱματόφυρτοι, μεγάλαι ὡς ὠὰ ὄρνιθος. Ὁ ἀριστερὸς αὐτοῦ βραχίων καὶ

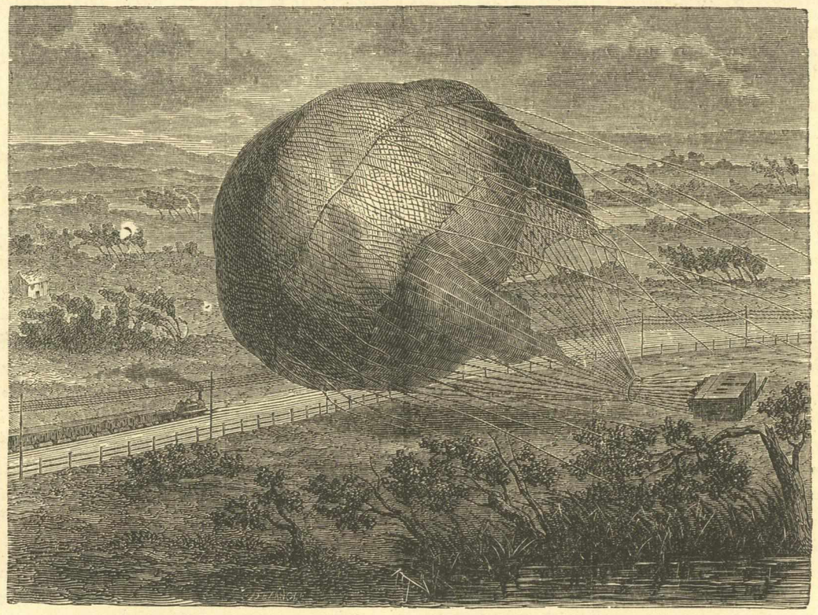

ΤΑ ΔΥΟ ΤΕΡΑΤΑ, ΤΟ ΣΦΑΙΡΩΜΑ ΚΑΙ Η ΑΤΜΑΜΑΞΑ, ΩΡΜΩΝ ΕΜΜΑΝΩΣ ΕΠ ΑΛΛΗΛΑ.

ἡτχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου ἀπογεγυμνωμένη σαρκὸς χεὶρ ἔκειτο παρ' αὐτῷ, τὰ δὲ κατεσχισμένα ἐνδύματα, ἀφαιρεθέντος τοῦ κατακαλύπτοντος αὐτὰ βαρβόρου, ἔδειξαν ἡμῖν τὸ στῆθος αὐτοῦ μεταβεβλημένον εἰς μίαν αἱματόφυρτον φρικώδη πληγήν.

Ἐνῷ δὲ κατεγινόμεθα περὶ τὴν θεραπείαν τοῦ ταλαιπώρου τούτου συνοδοιπόρου, εἴδομεν προσερχομένους τὸν Μοντγολφιέρον καὶ τὸν Λουὶς Γοδάρδ· τὸν μὲν καταβεβορβορωμένον ἀλλ' οὐχὶ μεγάλως πεπληγωμένον, τὸν δὲ ἔχοντα τὴν κνήμην κατεσχισμένην καὶ τὰς κνήμας ἡμιτελραυσμένας, ἀλλ' οὐδόλως περὶ ἑαυτῶν φροντίζοντας καὶ ἀναζητῶντας τὴν κυρίαν Ναδὰρ, ἣν δὲν ἠδύναντο νὰ εὕρωσιν οὐδαμοῦ. Ἐξ αὐτῶν ἐμάθομεν ὅτι ὁ πρὸ ἡμῶν κείμενος Σαὶντ Φελὶξ, θελήσας νὰ πηδήσῃ ἐκ τοῦ σκάφους, περιεπλέχθη εἰς τὰ ὑπ' αὐτὸ σχοινία καὶ ἐσύρθη ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ἐπὶ μακρὸν, συντριβόμενος δεινῶς ὑπὸ τοῦ ἀναπηδῶντος σκάφους.

Ὁ Σαὶντ Φελὶξ ἀνέπνεεν ἔτι. Παρεκάλεσα τὸν Ὑὸν καὶ τὸν Μοντγολφιέρον νὰ πορευθῶσιν εἰς τινα παρακειμένην οἰκίαν, καὶ προσκαλέσωσι τοὺς κατοίκους αὐτῆς ὅπως προσδράμωσι καὶ μετακομίσωσι τὸν ἀτυχῆ ἡμῶν συνοδοιπόρον. Ἔπειτα δὲ διηυθύνθην πρὸς τὸν ποταμὸν, ὅπου ἔπιον ἐκ νέου ἀπλήστως διὰ τῶν χειρῶν, καὶ ἔπλυνα τὸ καταβεβορβορωμένον πρόσωπόν μου. Ζητῶν δὲ γέφυραν ὅπως περάσω τὸν ποταμὸν, εἶδον αἴφνης ἐξαιρομένην ἐν τῇ ἀντιπέραν ὄχθῃ τὴν κεφαλὴν τοῦ Ναδὰρ. Ἦτο ὠχρότατος καὶ ἐφαίνετο δεινῶς πάσχων. Ἅμα ἰδών με,

— Ἡ γυνή μου! ποῦ εἶναι ἡ γυνή μου! ἀνέκραξεν.

Ἠγνόουν τι νὰ ἀποκριθῶ, ἀγνοῶν παντάπαστι τί ἀπέγινεν ἡ ἡρωϊκὴ αὕτη γυνή! Ἀλλὰ μὴ θέλων νὰ λυπήσω αὐτον, ἀπεκρίθην.

— Εἶναι ἐκεῖ, παρὰ τὴν σκάφην. Ζήτησον αὐτήν.

Ὁ Ναδὰρ με προτεκάλει παρ' αὐτόν. Τὸ ῥεῦμα τοῦ ποταμοῦ ἦτο μὲν στενὸν ἀλλὰ βαθὺ, καὶ δὲν ἠδυνάμην νὰ διαπεράσω αὐτό. Ἔνευσα πρός τινας τῶν προσδραμόντων ἤδη Γερμανῶν χωρικῶν, οἵτινες ἐφαίνοντο καταπεπληγμένοι, καὶ, μὴ ἐννοοῦντες τί ἐγὼ ἐζήτουν παρ' αὐτῶν,

σαν παρὰ τὸν ποταμὸν Ἄλλερ, τὸ σκάφος ἐτινάχθη τοιουτοτρόπως, ὥστε πρῶτον μὲν ἐρρίφη εἰς τὸ ὕδωρ τὴν κυρίαν καὶ τὸν κύριον Ναδὰρ, ἔπειτα δὲ ἔσυρεν αὐτοὺς ἐμπλεχθέντας ἐκ τῶν ἐνδυμάτων ἐπὶ τῆς ὄχθης, μέχρις οὗ ἡ ὁρμὴ αὐτοῦ κατεσχέθη ὑπὸ δύο μεγίστων δένδρων, καὶ ἐστάθη.

Βοηθούμενος ὑπὸ τῶν χωρικῶν, ἀφεῖλον σανίδας τινὰς ἐκ τοῦ σκάφους, καὶ κατεσκεύασα φορεῖον, δι' οὗ οἱ χωρικοὶ μετεκόμισαν τοὺς δύο πεπληγωμένους εἰς τινα γειτνιάζοντα ἀγροτικὸν οἶκον.

Ἀνεπαύθημεν ἐξαπλωθέντες παρὰ τὸ σκάφος, καὶ εὑρόντες τυχαίως φιάλην καμπανίτου ἐπίομεν ἐξ αὐτῆς, ὅπερ μεγάλως συνετέλεσεν εἰς ἀναψυχὴν ἡμῶν, καὶ ἠδυνήθημεν ἵνα πορευθῶμεν πρὸς τὴν ἐν τῷ δάσει κατοικίαν, ἔνθα μετηνέχθησαν οἱ τρεῖς μάλιστα πεπληγωμένοι συνοδοιπόροι ἡμῶν.

Ὁ οἰκίσκος ἔκειτο ἐν τερπνοτάτῃ τοποθεσίᾳ. Οἱ πεπληγωμένοι κατετέθησαν εἴς τινα εὐάερον θάλαμον ὑπὸ τοῦ δημάρχου τῆς παρακειμένης κώμης, ὅστις, ἅμα μαθὼν τα παθήματα ἡμῶν, ἔδραμ ν εἰς βοήθειαν ἡμῶν μετὰ τῶν ὑπηρετῶν καὶ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ, ἥτις ὡμίλει τὴν Γαλλικήν. Ἐκεῖ ἀνάψαντες μεγάλην πυρὰν καὶ στρώσαντες τὸ ἔδαφος τοῦ θαλάμου δι' ἀχύρων, κατεκλίθημεν. Ἡ λειποθυμία διεδέχθη τὴν προτέ αν ἡμῶν ἐνέργειαν, καὶ πάντες ἀπαυδήσαντες κατελήφθησαν εὐθὺς ὑπὸ βαρέος ὕπνου. Ἐπεθύμουν νὰ πράξω τὸ αὐτό· ἀλλ' ὁ δεξιός μου βραχίων καὶ ἡ ὠμοπλάτη μοι προὐξένουν τοσούτους πόνους, ὥστε διετέλεσα ἄϋπνος, ἀναμιμνησκόμενος ὅτι παρῆλθον ἤδη εἰκοσιτέσσαρες ὧραι, ἀφ' ὅτου, ἀφέντες τὸ ἐν Παρισίοις πεδίον τοῦ Ἄρεος ἐνώπιον μυρίων ἀνθρώπων, διήλθομεν ὡς πτηνὰ πολλὰς λευγῶν χιλιάδας, καὶ ἤδη εὑρισκόμεθα ἐν χώρᾳ ἀγνώστῳ, ἐξηπλωμένοι παρὰ τὸ πῦρ ἐντὸς δάσους, περικεκυκλωμένοι ὑπὸ ἀνθρώπων, οἵτινες ἠγνόουν ἂν ἤμεθα ἄνθρωποι ἢ δαιμόνια. Ὁ ἄνεμος ἐσύριζεν ἐν ταῖς ἰτέαις, τὸ πῦρ ἐσπινθήριζε, ἔξω δὲ ὁ οὐρανὸς ἦτο σκυθρωπὸς, ὁμιχλώδης, μεστὸς μεγάλων καὶ πυκνῶν νεφῶν...

Οἱ συνοδοιπόροι μου ἐκοιμήθησαν· ἐγὼ δ' ἐξαρίστουν ἐνδομύχως τῷ Θεῷ διαφυλάξαντι πάντας ἡμᾶς ἐκ τοσούτων κινδύνων.

Ο ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ.

ΠΑΡΙΣΙΝΗ ΚΩΜΩΔΙΑ.

μετὰ προλόγου καὶ ἐπιλόγου.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

[Ἐν τινι ἐργαστηρίῳ.]

Ο ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. — Κυρία μου, σᾶς ἐπαναλέγω εἰκοστὴν ταύτην φορὰν ὅτι αἱ χειρίδες τιμῶνται 3 φράγκων καὶ δεκαπέντε ἑκατοστῶν, καὶ ἀδύνατον νὰ δώσωμεν αὐτὰς εὐθηνότερον. Εὐαρεστηθῆτε νὰ πληρώσητε εἰς τὸ ταμεῖον.

Η ΚΥΡΙΑ. — Λάβετε μᾶλλον τὴν καλωσύνην νὰ μοι πέμψητε αὐτὰς μετὰ τοῦ λογαριασμοῦ εἰς τὸν οἰκόν μου.

Ο ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. — (κατέχων τὴν ὀργήν του.) Ὅπως θέλετε.

Η ΚΥΡΙΑ. — Ἐλπίζω ὅτι θὰ λάβω αὐτὰς βεβαίως πρὸς τὴν ἐσπέραν μετὰ τοῦ λογαριασμοῦ.

Ο ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ. — Βεβαίως.

Πρώτη ἐκδρομή.

Ο ΥΠΗΡΕΤΗΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ. — Ἡ Κυρία Ξ;...

Η ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ. — Εἶναι ἐδῶ.

— Δότε, παρακαλῶ, τὸν μικρὸν φάκελον μετὰ τοῦ μικροῦ τούτου λογαριασμοῦ.

— Διὰ τί ἐβραδύνατε τοσοῦτον; Ἡ Κυρία περιμένει αὐτὸν ἤδη ἀπὸ δύο ὡρῶν.

— Δὲν πταίω ἐγώ. Παρουσιάσατε, παρακαλῶ, αὐτῇ τὸν μικρὸν τοῦτον λογαριασμόν.

— Ἀδύνατον. Ἡ κυρία εἶναι τώρα λίαν ἐνησχολημένη. Ἐλθετε αὔριον.

Δευτέρα ἐκδρομή.

Η ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ. — Τί ἐπιθυμεῖτε, κύριε;

Ο ΥΠΗΡΕΤΗΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ. — Ἔρχομαι πάλιν διὰ τὸν μικρὸν χθεσινὸν λογαριασμόν.

— Διὰ τί;

— Διὰ τὸν μικρὸν χθεσινὸν λογαριασμόν.

— Εἶτθε ἄτυχος. Ἡ κυρία ἐξῆλθεν ἤδη, καὶ θὰ ἐπανέλθῃ μόνον πρὸς τὴν ἑσπέραν.

— Ὑπομονή. Θὰ ἔλθω καὶ αὔριον.

Τρίτη ἐκδρομή.

Ο ΥΠΗΡΕΤΗΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ. — Κυρία...

Η ΘΕΡΑΠΑΙΝΑ. — Ἀ! ἔρχεσθε διὰ τὸν λογαριασμόν;

— Μάλιστα.

— Ἀλλά μοι φαίνεται ὅτι σᾶς εἶπον ὅτι ἡ κυρία δὲν εἶναι ποτὲ ἐδῶ τὴν ἑσπέραν. Πρέπει νὰ ἔλθητε τὴν πρωΐαν περὶ τὴν δεκάτην ὥραν.

— Ἡ ὥρα εἶναι ἀκατάλληλος. Πλὴν ὑπομονή. Ἔρχομαι αὔριον τὸ πρωΐ. Τόσοι δρόμοι διὰ τρία φράγκα!

Τετάρτη ἐκδρομή.

— Ἀ! Πάλιν ὑμεῖς;

— Μάλιστα. Ἔρχομαι πάλιν διὰ τὸν μικρὸν λογαριασμόν.

— Σᾶς εἶπον νὰ ἔλθητε τὴν δεκάτην ὥραν ἀκριβῶς, καὶ ὄχι εἰς τὰς δέκα καὶ τέταρτον. Ἡ Κυρία ἐξῆλθεν ἤδη.

Πέμπτη ἐκδρομή.

— Ἡ Κυρία Ξ;. .

— Εἶμαι ἐγώ.

— Ἀ! τέλος πάντων... Σᾶς φέρω τὸν μικρὸν λογαριασμόν.

— Ποῖον λογαριασμόν; Δός μοι αὐτόν. Θὰ τὸν παρατηρήσω. (Ἐξέρχεται.)

Ἕκτη ἐκδρομή.

— Κυρία μου ἔρχομαι πάλιν διὰ τὸν λογαριασμόν.

— Ποῖον λογαριασμόν; Ἀ! ἐνθυμοῦμαι. Ἀλλὰ δὲν ἔλαβα μέχρι τοῦδε καιρὸν νὰ τὸν παρατηρήσω. Δέγετε τρία φράγκα καὶ δεκαπέντε ἑκατοστπά. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι σφάλλετε κατὰ τὴν πρόσθεσιν.

— Ἀδύνατον, κυρία. Ἄλλως τε δὲν ὑπάρχει ἐδῶ καμμία πρόσθεσις. Χρεωστεῖτε ἁπλῶς τρία φράγκα καὶ δεκαπέντε ἑκατοστὰ δι' ἕν ζεῦγος χειρίδων.

— Νομίζω ὅτι ἦτο τρία φράγκα μόνον. Σᾶς παρακαλῶ νὰ παρατηρήσητε τὰ βιβλία σας. Ἀνάλαβε τὸν ἐξωφλισμένον λογαριασμὸν καὶ ἐλθὲ αὔριον.

Ἑβδόμη ἐκδρομή.

— Πῶς; ἀκόμη ζητεῖτε τρία φράγκα καὶ δικαπέντε ἑκατοστά. Δὲν εἴδετε λοιπὸν τὰ βιβλία;

— Τὰ βιβλία δηλοῦσι 3 φρ. καὶ 15 ἑκατοστὰ, κυρία.

— Ἀδύνατον τοῦτο. Λάβετε ὀπίσω τὸν λογαριασμόν. Σᾶς ὑπόσχομαι νὰ ἔλθω ἐγὼ αὐτὴ αὔριον εἰς τὸ κατάστημα.

Ὀγδόη ἐκδρομή.

— Ἄ; ἐλησμόνησα νὰ ἔλθω εἰς τὸ κατάστημα. Ἀλλὰ κατοικῶ τόσον μακράν. Πόσα σᾶς χρεωστῶ;

— Τρία φράγκα καὶ δεκαπέντε ἑκατοστά.

— Μήπως ἔχετε ἄλλην τινὰ ἀτχολίαν εἰς τὴν συνοικίαν;

— Μάλιστα.

— Τότε σᾶς παρακαλῶ νὰ ἐπανέλθητε μετ' ὀλίγον, καὶ θὰ σᾶς πληρώσω.

Ἐννάτη ἐκδρομή.

Ἡ Κυρία λούεται.

Δεκάτη ἐκδρομή.

Ἡ Κυρία κτενίζεται.

Ἑνδεκάτη ἐκδρομή.

Ἡ Κυρία ἐνδύεται.

Δωδεκάτη ἐκδρομή.

Ἡ Κυρία ἐκδύεται.

Δεκάτη τρίτη.

Ἡ Κυρία κοιμᾶται.

Δεκάτη τετάρτη.

Ἡ Κυρία ἀθενεῖ.

Δεκάτη πέμπτη.

— Ἀκόμη ὁ αὐτὸς λογαριασμός;

— Κυρία μου, ἰδοὺ ἔρχομαι ἤδη δεκάτη πέμπτην ταύτην φοράν...

— Ἔχετε νὰ μὲ ἀλλάξητε ἐν χαρτονόμισμα χιλίων φράγκων;

— Ὄχι, Κυρία.

— Τότε λοιπὸν ἀνάγκη νὰ ἐπανέλθητε.

Δεκάτη ἕκτη ἐκδρομή.

Ο ΥΠΗΡΕΤΗΣ ΤΟΥ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΟΣ (πρὸς τὸν θυρωρόν), — Θυρωρέ! τί ἔγινεν ἡ Κ. Ξ;... Κτυπῶ ἀπὸ μιᾶς ὥρας καὶ οὐδεὶς μοι ἀποκρίνεται.

— Ἀνεχώρησεν εἰς ἣν ἐξοχὴν πρὸ ὀκτὼ ἡμερῶν.

Μετὰ τρεῖς μῆνας. Δεκάτη ἑβδόμη ἐκδρομή.

Ο ΥΠΗΡΕΤΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΘΥΡΟΡΟΝ. — Ἐπανῆλθεν ἡ Κ. Ξ;...

— Ὄχι, Κύριε. Εἶναι πάντοτε εἰς τὴν ἐξοχήν

Μετὰ ὀκτὼ μῆνας. Δεκάτη ὀγδόη ἐκδρομή.

— Τί θέλ ις, Κύριε;

— Τρία φράγκα καὶ δεκαπ ντε ἑκατοστὰ, τὰ ὁποῖα χρεωστεῖτε ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους.

— Μὴ δέν σε ἐπλήρωσα πρὶν ἀναχωρήσω;

— Βεβαίως ὄχι, Κυρία..

— Αἴ, αἴ, γνωρίζομεν τὰ τοιαῦτα. Πρὸ τριῶν ἐτῶν ὁ χρεωπώλης μοι παρουτίασε δὶς τὸν αὐτὸν λογαριασμόν. Τί θέλεις νὰ σοι κάμω; Ἔρχεσαι μετὰ τόσον χρόνον. Δὲν ἔπρεπε νὰ περιμείνῃς ὀκτὼ μῆνας διὰ νὰ μοι φέρῃς τὸν μικρὸν τοῦτον λογαριασμόν.

— Ἀλλὰ, Κυρία...

— Πρὶν πληρώσω προτίθεμαι νὰ ἐξακριβώσω τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ ἐκ τοῦ βιβλίου τῶν ἐξόδων μου. Λυποῦμαι ὅτι δὲν ἔχω τὴν συνήθειαν νὰ φυλάττω τὰς ἀποδείξεις τῶν πληρωμῶν. Ἄλλως...

Δεκάτη ἐννάτη ἐκδρομή.

— Τί; ἀκόμη ὁ αὐτὸς λογαριασμός; Ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀπίστευτον.

— Κυρία, ἰδοὺ ἡ δεκάτη ἐννάτη φορά... Ἀπαιτῶ τὰ χρήματα.

— Εἶται αὐθάδης! Διὰ τόσον μικρὸν ποτόν! Ἰδοὺ, λάβε, ἀναιδέστατε, τὰ τρία σου φράγκα καὶ 15 ἑκατοστὰ, καὶ ἄπελθε τὴν ταχίστην.

— Κυρία, μοι φαίνεται ὅτι ἀπατᾶσθε· διότι μοι δίδετε μόνον δύο φράγκα καὶ ἐννενήκοντα ἑκατοστά.

— Ἀδιάφορον. Λάβε αὐτὰ καὶ ἄπελθε τὴν ταχίστην ἐντεῦθεν. Σοὶ ὀμνύω δὲ ὅτι ποτὲ δὲν θὰ λησμονήσω τὴν ἀπληστίαν καὶ τὴν αἰσχροκέρδειαν τῶν κυρίων σου, καὶ τὴν ἀναίδειαν τῶν ὑπηρετῶν των.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ.

Ο ΥΠΗΡΕΤΗΣ ΜΟΝΟΣ ΚΑΤΕΡΧΟΜΕΝΟΣ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΚΑ. — Δύο φράγκα καὶ ἐνεννήκοντα ἑκατοστά! Μετὰ εἴκοσι ματαίας ἐκδρομὰς, ἀνάγκη νὰ πληρώσω ἐκ τῶν ἰδίων καὶ 25 ἑκατοστά. [Παρατηρῶν τὰ νομίσματα.] Ἀλλὰ τί βλέπω; τὰ δύο φράγκα φέρουσι τὴν τύπον τοῦ Πάππα, τὰ δὲ πεντήκοντα ἑκατοστὰ εἶναι κίβδηλα.

Ῥ.

ΣΥΡΟΥ ΝΑΥΠΗΓΙΑ.

Ἡ ναυπηγία τῆς νήσου Σύρου μετὰ μικρὰν διακοπὴν ἤρξατο αὖθις ζωηρὰ καὶ ἀκμαία χωροῦσα εἰς τὴν κατασκευὴν μεγάλων πλοίων. Ἐνδιαφερόμενοι πλεῖστον ὅσον ὑπὲρ τῆς προόδου καὶ ἀναπτύξεως τῆς Ἑλληνικῆς ναυτιλίας, μετὰ χαρᾶς ἀναγγέλλομεν τοῖς ἀναγνώσταις τῆς ἡμετέρας ἐφημερίδος, λέγει ἡ « Πανόπη » τῆς Σύρου, ὅτι καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο νέα ἑταιρικὰ θέλουσι ναυπηγηθῆ ἐν Σύρῳ 35 — 40 χιλιάδων κοιλῶν χωρητικότητος, καθόσον οἱ ἀπανταχοῦ ὁμόγενεῖς ἀξιέπαινον δεικνύουσι ζῆλον, προτιμῶντες κατὰ τὰς ναυλώσεις τὰ ἑλληνικὰ ταῦτα πλοῖα.

Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΣΤΟΛΟΣ.

Ἡ πρὸς σχηματισμὸν ἐθνικοῦ στόλου κεντρικὴ ἐν Ἀθήναις ἐπιτροπὴ ἐδημοσίευσε τὸν γενικὸν ἰσολογισμὸν αὐτῆς ἀπὸ 1 ἰανουαρίου μέχρι 31 δεκεμβρίου 1874, ὃν συνοδεύει καὶ διά τινων παρατηρήσεων ὁ πρόεδρος Κ. Κ. Νικόδημος, ὁ σεβαστὸς ψαριανός. Κατὰ τοῦτον, τὸ εἰσπραχθὲν χρηματικὸν ποσὸν κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος 1874 ὑπερτερεῖ τὰς εἰσπράξεις τοῦ παρελθόντος ἔτους 1873 κατὰ δραχμὰς 9786 καὶ 92 λ., διοτι τότε μὲν εἰσεπράχθησαν δρ. 50,746 καὶ 10 λ., κατὰ τὸ λῆξαν δὲ ἔτος δρ. 60,533 καὶ 2 λ. Τὸ εἰσπραχθὲν τοῦτο ποσὸν προστιθέμενον εἰς τὸ μέχρι τέλους τοῦ προπαρελθόντος ἔτους ὑπόλοιπον ἀνέρχεται εἰς δρ. 620,480 καὶ 16 λ. Ὑπολογιζομένης δὲ τῆς ὑπερτιμήσεως τῶν ὁμολογιῶν τῶν δανείων καὶ τῶν μετοχῶν τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, τὸ χρηματικὸν ὅλον κεφάλαιον ἀνέρχεται εἰς δρ. 648,234.66.

ΠΑΡΑΔΟΞΟΝ ΦΟΡΤΙΟΝ.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος μηνὸς εἰσῆλθε πλησίστιον εἰς τὸν λιμένα τῆς ἀγγλικῆς πόλεως Πλυμμούθης πλοῖον τρικάταρτον ἐμπορικὸν, ὁ Βάνδερερ, ἄνηκον εἰς τὸν γνωστὸν ἔμπορον Πίκτονα, ἐρχόμενον ἐκ Βραζιλίας, φέρον παραδοξότατον φορτίον. Ἐπειδὴ ἀπὸ τὰ ἄκρα τῶν ἱστῶν μέχρι τοῦ ἄντλου, ἀπὸ τῆς πρύμνης μέχρι τῆς πρώρας, τὰ καρχήσια, αἱ κεραῖαι καὶ ἀκροκεραῖαι, τὰ σχοινία καὶ αἱ ἀλύσεις, τὰ πάντα ἦσαν πλήρη πιθήκων παντοίου μεγέθους, παντὸς χρώματος καὶ παντὸς εἴδους, βαβουίνων, οὐϊστίτων, μακάκων, κερκοπιθήκων καὶ μανδρίλλων, γλυλλιζόντων, σκιρτώντων, πηδώντων, μορφαζόντων, καὶ εὐφραινομένων, ὡς εἰ ἐλησμόνησαν ἤδη τὰ δάση τῆς πατρίδος αὐτῶν.

Πρὸς τὴν ὄψιν τοῦ ἀλλοκότου πληρώματος οἱ κάτοικοι τῆς πόλεως συνηθροίσθησαν ἐπὶ τῶν προκυμαιῶν τοῦ λιμένος, καὶ ἡ μυριόστομος φήμη διεσάλπιζεν ἤδη πανταχοῦ τὴν ἀγγελίαν τῆς ἀφίξεως τοῦ ἐξάλλου φορτίου, πρὶν ἢ ὁ Βάνδερερ ἀγγυροβολήσῃ, καὶ ἔφθασεν αὕτη εὐθὺς εἰς τὰ ὦτα τοῦ ἀξιοτίμου Κ. Πίκτονος, ἐμπόρου καὶ ναυκλήρου τιμιωτάτου καὶ οὕτως αὐστηροῦ, ὥστε οἱ πλοίαρχοι ἐκτελοῦσι πάντοτε κατὰ γράμμα τὰς παραγγελίας αὐτοῦ, ἠξεύροντες ὅτι μόνον διὰ τῆς τυφλῆς ὑπακοῆς δύνανται νὰ ἀπολαύωσι τῆς εὐνοίας τοῦ κυρίου ἐκείνου.

Τῇ πρωΐᾳ λοιπὸν τῆς 25 φευρουαρίου εἷς τῶν φίλων τοῦ κυρίου Πίκτονος εἰσέρχεται ἀσθμαίνων εἰς τὸ γραφεῖόν του, καὶ ἀγγέλλει αὐτῷ ὅτι τὸ ἐκ Βραζιλίας ἀναμεμενόμενον πλοῖον, ὁ Βάνδερερ, εἰσῆλθεν εἰς τὸν λιμένα πεφορτισμένον ἀμύθητον πιθήκων πλῆθος, καὶ ἐρωτᾷ αὐτὸν τί παθὼν τοιοῦτον ἔφερεν ἐν Πλυμμούθῃ φόρτον;

Ὁ κύριος Πίκτων παρ' ὀλίγον ἦλθεν ἴν' ἀποβάλῃ τὴν συνήθη αὐτῷ ἀταραξίαν πρώτην ταύτην φορὰν διὰ βίου, καὶ ἐξοργισθῇ δεινῶς κατὰ τοῦ πλοιάρχου τολμήσαντος νὰ περιφρονήσῃ οὕτω τὸ πλοῖον καὶ τὴν ὑπόληψιν τῆς ναυκληρίας. Ἀλλὰ, σκεφθεὶς πρὸς στιγμήν,

— « Δυστυχία, ἀνακράζει καθ' ἑαυτόν. Ὁ ταλαίπωρος οὗτος φίλος μου, ὅστις πάσχει ἤδη ἀπό τινος κεφαλαλγίαν, παραφρονεῖ... Ταλαίπωρε φίλε! » Καὶ ἑτοιμάζεται νὰ ὁδηγήσῃ αὐτὸν εἴς τι φρενοκομεῖον

Ἀλλ' ἐνῷ ἐλεινολόγει τὴν παραφροσύνην τοῦ φίλου του, φθάνουσιν ἐπαλλήλως καὶ ἄλλοι ἀγγέλλοντες αὐτῷ τὰ αὐτὰ, καὶ γελῶντες ἐρωτῶσιν αὐτὸν τί ποτε παθὼν μετεκόμισε πάντας τοὺς πίθηκας τῆς Βραζιλίας εἰς Πλυμμούθην. Ταῦτα ἀκούσας ὁ Κ. Πίκτων, καὶ, μὴ ἀμφιβάλλων περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λεγομένων, λαμβάνει τὸν πίλον καὶ ἔρχεται εἰς τὸν λιμένα, ὅπου βλέπει ἰδίοις ὄμμασι τὸ πλοῖον βρύον πιθήκων.

Ἕκαστος δύναται νὰ ἐννοήσῃ πῶς ὑπεδέχθη ἐπὶ τῆς προκυμαίας τὸν πλοίαρχον αὐτοῦ Βρόντονα. Ἀλλ' οὕτος ἐκπεπληγμένος ἐξάγει τοῦ θυλακίου ἐπιστολὴν, ἐν ᾗ ὁ κύριος Πίκτων ἔγραφε πρὸς αὐτὸν πρὸς τοῖς ἄλλοις· « Bring back also 1002 monkeys, » ἤτοι φόρτωσον κατὰ τὴν ἐπιστοφήν σου 1002 πίθηκας. Ὁ κύριος Πίκτων ἔγραψεν ἀληθῶς 1 ἢ (or) 2 πίθηκας. Ἀλλ' ἡ λέξις or ἦτο οὕτω κακῶς γεγραμμένη, ὥστε παρίστανε μᾶλλον δύο μηδενικὰ, ὁ δὲ πλοίαρχος κακῶς ἐννοήσας, ἠγόρασεν, ἀντὶ ἑνὸς ἢ δύο, 1002 πίθηκας.

Ὁ κύριος Πίκτων ἀνεγνώρισε τὸ σφάλμα του, καὶ ἔδωκε συγγνώμην τῷ πλοιάρχῳ. Οἱ πίθηκες πωλοῦνται ἤδη ἐν δημοπρασίᾳ ἐν Πλυμμούθῃ.

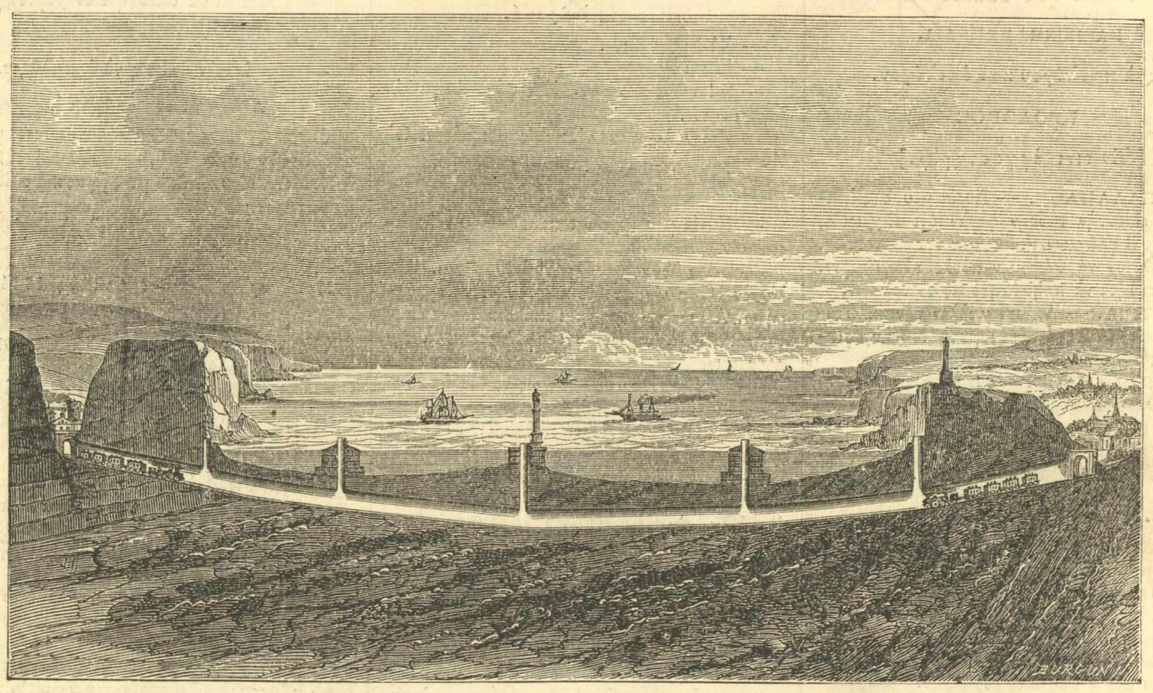

Ο ΜΕΤΑΞΥ ΑΓΓΛΙΑΣ ΚΑΙ ΓΑΛΛΙΑΣ ΠΡΟΚΕΙΜΕΝΟΣ ΥΠΟΒΥΘΙΟΣ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΣ [ΙΔΕ ΣΕΛ. 71.]

ΒΙΟΣ ΤΥΧΟΔΙΩΚΤΟΥ.

Ἀπεβίωτε κατ' αὐτὰς Παρισίοις πλούσιός τις τυχοδιώκτης ὀνομαζόμενος Καλλῆτ, ὅστις διατρίψας ἐπὶ δέκα ἔτη ἐν Ἀμερικῇ, καθ' ἣν ἐποχὴν ἡ δουλεμπορία ἦτον ἐλευθέρα, συνέλεξε πολὺν πλοῦτον πωλήσας ἑαυτὸν ἑκατοντάκις ὡς δοῦλον.

Ὢν χρωματοποιὸς τὸ ἐπάγγελμα, ἔχων πως μορφὴν αἰθίοπος, καὶ μαθὼν ἐν Καγένῃ τὴν γλῶσσαν τῶν μαύρων, παρεσκεύασε μέλαν τι χρῶμα, δι' οὗ ἀλείφων τὸ σῶμα αὐτοῦ, μετεμορφοῦτο εἰς αἰθίοπα, καὶ, συνοδευόμενος ὑπό τινος συνεταίρου λευκοῦ, ἐπωλεῖτο ἀντὶ τριῶν ἢ τεσσάρων χιλιάδων φράγκων.

Ἀλλὰ κατὰ τὴν νύκτα, ἀφαιρῶν τὸ μέλαν χρῶμα καὶ ἀποπλυνόμενος, ἐξέφευγε καὶ ἐπορεύετο εἰς ἄλλην τινὰ τῆς Ἀμερικῆς πόλιν, ὅπου ἐπωλεῖτο πάλιν εἰς νέον δουλέμπορον, μέχρις οὗ, συλλέξας ἀρκετὰ χρήματα, καὶ γενόμενος τολμηρότερος ἐκ τῆς ἐπιτυχίας, ἔκαμε τελευταίας τινὰς πράξεις, ἐξ ὧν ἐπλούτησε, καὶ ὧν ἡ τελευταία ἦτο ἡ ἑξῆς.

Ἀγοράσας δηλαδὴ παλαιόν τί βρίκιον, καὶ μισθώσας ἀδρῶς πλήρωμα συγκείμενον ἐκ τριάκοντα κακούργων ἀμερικανῶν, οὓς μετεσχημάτισεν εἰς μαύρους, ἐξῆλθε κατά τινα ἐσπέραν εἰς Κούβαν, καὶ διεσάλπισε κατὰ τὸ ἔθος τῶν δουλεμπόρων ὅτι, φέρων φορτίον δούλων ἐκ Κόγκο τῆς Ἀφρικῆς, καὶ βιαζόμενος νὰ ἀπέλθῃ εὐθύς, προὐτίθετο νὰ πωλήσῃ αὐτὸ πρὸς τὴν ἑσπέραν εὐθηνότατα.

Καὶ τῷ ὄντι ἐπώλησε τοὺς μαύρους εὐθὺς καὶ ἔλαβε τὰ χρήματα. Ὁ ἀγοραστὴς παρέλαβε τοὺς δούλους καὶ, μετεκόμισεν αὐτοὺς οἴκοι. Χαίρων δὲ ἐπὶ τῇ εὐθηνίᾳ, ἀπεκοιμήθη ἡσύχως. Ἀλλ, ἐν ᾧ αὐτὸς ἐκοιμᾶτο, τὰ ἐμπορεύματα ἀπέπτησαν Ὁ Καλλῆτ ἀνέμενε τοὺς ψευδεῖς δούλους ἔν τινι λέμβῳ παρὰ τὴν παραλίαν, καὶ πάντες, ἐπιβάντες τὸ βρίκιον, κατέφυγον εἰς Ἀμερικὴν, ἀποφέροντες καὶ τὰ χρήματα καὶ τὸ ἐμπόρευμα.

Νεανίας τις χορεύει ἔν τινι συναναστροφῇ μεταξὺ δύο ἀγνώστων αὐτῷ κυρίων, τοῦ κ. Α... καὶ τοῦ κ. Β .. Βλέπων δὲ προσεβήκυιαν τινὰ κυρίαν κεκαλλωπισμένην, πεφορτισμένην παντοίου κόσμου, αἰκιζομένην καὶ γεγυμνωμένην περαν τοῦ πρέποντος τὸ στῆθος, κύπτει πρὸς τὸν γείτονα αὐτοῦ, τὸν κ. Α..., καὶ,

— Παρατήρησατε τὴν κυρίαν ταύτην, λέγει πρὸς αὐτὸν, πόσον εἶναι ἄσχημος καὶ γελοία. Ἀληθῆς πίθηξ. Γνωρίζετε αὐτήν;

— Εἶναι ἡ σύζυγός μου, ἀποκρίνεται σεμνοπροσωπῶν ὁ κ. Α...

— Ὁ νεανίας ἐρυθριᾷ, βήχει, καὶ πειρᾶται νὰ ἐπανορθώσῃ τὴν ἀνοησίαν του.

— Δὲν λέγω περὶ ἐκείνης. Γνωρίζω ὅτι εἶναι ἡ σύζυγός σας. Ἐρωτῶ περὶ τῆς ἄλλης, τῆς γείτονός αὐτῆς, τῆς γραίας ἐκείνης καμήλου, ἥτις χορεύει πλησίον τῆς κυρίας σας...

— Εἶναι ἡ ἰδική μου, κύριε, ἀποκρίνεται αὐτῷ ὁ ἐξ εὐωνύμων γείτων!

Le gérant responsable, Ch. JEANDON